

Lahden suunta -työn 2021-2025 luonnoksesta saadut mielipiteet

Lahden yleiskaava Y-205

Yleiskaavaluonnos

D/8726/10.02.00.00/2021

Sisällysluettelo

Yhdistykset ja yhteisöt

Salpakierto Oy ja Salpamaa Oy

Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme

Nikkilän asukas- ja omakotiyhdistys ry

Salpausselän luonnonystävät ry

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry

MTK Häme ry

Yksityiset henkilöt

14 kpl

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035**Tila** **Vastaanotettu** **Kunta** - Tuntematon**Toimipiste** ▼**Selitys**[Muokkaa](#)[selitystä](#)[Kätkä](#)[teemojen](#)[visualisointi](#)**Teemat**

Salpakierto Oy:n ja Salpamaa Oy:n mielipide liitteenä.

Saapunut 31.8.2023 10:51**Liite**[Lisää uusi liite](#)**Asiatunnus****Palautteen luonne**

0 - Tuntematon ▼

Kiireellisyys

Normaali ▼

Määräpäivä

1.9.2023

Lisäluokitus

Ei arvoa ▼

Sijainnit

Ei sijaintia

Kartta

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyö 2021-2025

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
31.8.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Yhteystiedot

Nimi Antti Leiskallio
Osoite Sapelikatu 7, 15160 Lahti
Sähköposti antti.leiskallio@salpamaa.fi
Puhelin 0503247427

Käyttäjä ei salli palautteen julkaisua

Käyttäjä ei ole tilannut tietoja palautteen muutoksista

Lisää toimenpide

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset

Viite : Mielipidepyyntö 6.7.2023 Lahden suunta 8726/2021

Lahden kaupunki

Mielipide Lahden suunta -työ 2021-2025

Salpakierto Oy ja Salpamaa Oy ovat päättäneet antaa seuraavan lausunnon.

Pidämme vireillä olevassa yleiskaavatyössä positiivisena asiana kiertotalouden nostamisen yhdeksi keskeisimmäksi työn teemoista.

Maankäytön siirtyessä yhä maaperältään heikommin rakentamiseen soveltuville alueille nyt esillä olevassa luonnoksessa parannetaan ja mahdollistetaan :

- esirakentaa uusia alueita teollisuus- ja asuinalueita
- hyödyntää paikallisesti aluerakentamisessa kaivettavien maiden hyötykäyttöä, mahdollistamalla niiden välivarastoinnin, jalostamisen ja hyötykäytön aluerakentamisen yhteydessä

Kiertotalous teeman esitetyt toimenpiteet edistävät massojen resurssitehokkuutta ja rakentamistoiminnan päästöjä :

- vähentävät soran- ja kallionlouhinta-alueiden tarvetta ja määrää Lahden alueella pitkällä ajanjaksolla
- vähentävät maa- ja kiviainesten kuljetuksia

Kokonaisuudessaan toimenpiteillä on ympäristöön ja ilmastoon positiivinen vaikutus pitkällä aikavälillä.

Nähdäksemme myös kaavatyö kokonaisuudessa selkeyttää ja edistää Lahden tavoitteita luonnoksessa esitetyissä teemoissa, etenkin liikkumisen ja kiertotalouden osalta.

Lahdessa 31.8.2023.

Salpakierto Oy

Johanna Rusanen
toimitusjohtaja

Salpamaa Oy

Antti Leiskallio
toimitusjohtaja

Lähetäjä: Hannonen Timo <timo.hannonen@mhy.fi>
Lähetetty: maanantai 28. elokuuta 2023 14.20
Vastaanottaja: Kirjaamo_Lahti
Kopio: Yli-Talonen Jari; Heinonen Tarja
Aihe: Lahden suunta-lausunto 8726/2021
Liitteet: Lahden kaavaluonnos 2023.docx

Timo Hannonen

Metsäasiantuntija LKV
Metsänomistajat
Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme
Kukkastie 24
15560 Nastola

GSM 040-740 3442
timo.hannonen@mhy.fi
www.mhy.fi/paijat-hame
www.metsanomistajat.fi

Mikäli tätä viestiä ei ole tarkoitettu sinulle, ole hyvä ja ilmoita lähettäjälle ja tuhoa tämä viesti välittömästi. Viestin ja sen sisällön käyttö, kopiointi, muuttaminen ja hallussapito on kiellettyä

Lahden kaupunki

Lahden suunta 2021-2025- yleiskaavaluonnos

Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme on tutustunut Lahden kaupungin yleiskaavaehdotukseen ja esittää yhdistyksen lausuntona seuraavaa:

Metsänhoitoyhdistys alueen metsänomistajien edunvalvojana haluaa turvata kannattavan metsätalouden harjoittamisen. Metsätalous on nykyisessä Lahdessa tärkeä elinkeino. Metsätalouden nettotulos Lahden kaupungin alueella on yli 6 milj. euroa vuodessa.

Kaavaluonnos on pääosin hyvin laadittu ja sen laatimisessa on hyödynnetty hyvin edellistä kaavaa laadittaessa tehtyä työtä.

Kaavaluonnokseen on otettu suoraan Metsäkeskuksen tuottamasta aineistosta metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt. Yleiskaava ei kuitenkaan ole metsälain soveltamisen työkalu eikä kaupungin tehtävänä ole valvoa metsälain noudattamista. Tämä aineisto ei ole kattava ja se sisältää virheitä. Tässä aineistossa oleva materiaali ei perustu mihinkään päätöksiin, vaan se on kokoelma eri yhteyksissä eritasoisten asiantuntijoiden tulkintoja laista ja lisäksi aineistosta puuttuu vastaavia kohteita. Tätä aineistoa ei saa käyttää oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Näiden kohteiden valvonta tapahtuu metsälain valvontana.

Jos aineistoa kuitenkin halutaan tuoda mukaan oikeusvaikutteiseen kaavaan, tulee ne tarkistaa maastossa, että kohteet ovat oikeasti metsälain tarkoittamia kohteita. Lisäksi ne tulee kaavassa esittää siten, että niiden sijainti ja kohteen laatu tulee selvästi ilmi. Nyt aineistossa olevat kartat eivät riitä kohteiden maastosta löytämiseen. Lisäksi kaupungin tulee pystyä antamaan ohjeet kaavan noudattamisesta kuten muistakin kaavaan liittyvistä asioista. Vaihtoehtona metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt voidaan esittää oikeusvaikuttamattomina merkintöinä ja viitata metsälakiin, joka määrittelee näiden kohteiden suojelun ja käytön.

Kaavamerkintä **MERKITTÄVÄ LUONTOVERKOSTO** kattaa suuren osan kaikista talousmetsistä. Merkinnän tarkoituksena on ilmeisesti toimia ns. strategisena merkintänä rakentamisen, tiestön yms. suunnittelussa? Nyt se kuitenkin on oikeusvaikutteisella kartalla.

Tämän rasterin alla olevat maat ovat tällä hetkellä pääosin yksityisomistuksessa ja niiden pääasiallinen käyttötarkoitus on maa- ja metsätalouden harjoittaminen. Kaavamerkinnän tekstissä ei kuitenkaan mainita mitään tästä, vaan merkinnässä mainitaan vain erilaisista luontoarvoista. Merkintä täytyy muuttaa niin, että siinä turvataan yksityisomistusta ja metsätalouden harjoittamista. Luontoarvojen

kehittäminen näillä alueilla tulee perustua vapaaehtoisuuteen ja tarvittaessa täyteen taloudelliseen korvaukseen omistajalle.

A ja AT alueiden rajaukset tulee tehdä huolella ja tarkasti vain tarvittaville alueille, koska kyseisellä merkinnällä alue siirtyy pois metsälain alaisuudesta. Tämä mahdollistaa metsän hävittämisen ja toisaalta vie maanomistajalta mahdollisuudet metsätalouden tukiin.

Jari Yli-Talonen
Johtaja
Metsänhoitoyhdistys
Päijät-Häme Ry

Timo Hannonen
Kaava-asiantuntija
Metsäasiantuntija LKV
Metsänhoitoyhdistys
Päijät-Häme Ry

Lähetäjä: [REDACTED]
Lähetetty: tiistai 29. elokuuta 2023 23.23
Vastaanottaja: Kirjaamo_Lahti
Aihe: viite 8726 /2021 Kestävän kaupunki liikkumisen ohjelmaluonnos
Liitteet: Kannanotto kestävän liikenteen suunnitelmaan.docx

Liitteenä Nikkilän asukas- ja omakotiyhdistys ry:n mielipide
Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaluonnokseen.

[REDACTED]
puheenjohtaja
Nikkilän asukas- ja omakotiyhdistys ry
[REDACTED]

Nikkilän asukas- ja omakotiyhdistyksen mielipide Lahden kestävän kaupunkiliikenteen ohjelmaluonnokseen

viite 8726/2021

Nikkilän kaupunginosa sijaitsee noin viiden kilometrin päässä keskustasta. Lähin ruokakauppa on Launeen Prisma noin 2-3 kilometrin päässä.

Kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmassa kehoitetaan vähentämään yksityisautoilua, siirtymällä joukkoliikenteen käyttöön. Tämä on kuitenkin mahdotonta Nikkilässä viikonloppuisin ja iltaisin kun ei kulje lainkaan busseja. Metsä-Pekkalantieltä ja muualta alueen itäosasta on lähimmälle pysäkille, josta kulkevat Nikkilän ohi ajavat bussit, matkaa n. kaksi kilometriä. Tästä syystä kauppamatkat ja konserttimatkat yms. eivät onnistu julkisilla kulkuneuvoilla. Sähköpotkulaudat tai polkupyörät eivät korvaa bussi vuoroja iäkkäämmän väestön kannalta.

Asia korjaantuisi, jos arkisin joku alkuillasta Renkomäestä päin tuleva bussivuoro kiertäisi Nikkilän kautta ja myöhäisempi vuoro vastaavasti kaupungista päin tullessa. Viikonloppuisin pitäisi lisäksi aamulla kulkea muutama vuoro kaupunkiin päin ja iltapäivällä Nikkilään päin.

Nikkilän asukas- ja omakotiyhdistys ry

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035**Tila** **Vastaanotettu** **Kunta** - Tuntematon ▼**Toimipiste** ▼**Selitys** [Muokkaa selitystä](#)**Teemat** [Kätke teemojen visualisointi](#)**Paikka** Aika

Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2025 sisältää hyvin kestävän kehityksen tavoitteita mukaan lukien suojelualueiden määrän lisäämisen. Positiivista on myös, että arvokkaita virkistymetsiä on merkitty virkistysalueiksi, vaikka ne oli esitetty aiemmin elinkeinoelämän kohteiksi. Ala-Okeroisissa Helsingintein länsipuolella Lintulantien varressa oleva vanha metsä on suojelunarvoinen. Villihteellä Heinämaantien itäpuolella arvokas metsäalue on merkitty VR-alueeksi. Osa siitä voisi myös suojella LS merkinnällä. Kymijärven rantavyöhykkeellä Karistosta entisen Nastolan rajalle asti arvokas metsävyöhyke VT12 asti on myös merkitty VR alueeksi. Osa siitä on suojelun arvoista, tulee sekin selvittää paremmin.

Rälssin maankaatopaikan aluetta ei tule laajentaa yleiskaavassa esitetystä.

Nykisiä asutusta lähellä olevia virkistysalueita ja metsiä tulee suojella niin asukkaiden virkistysalueina kuin hiilensidontatekevinä kasvullisina alueina.

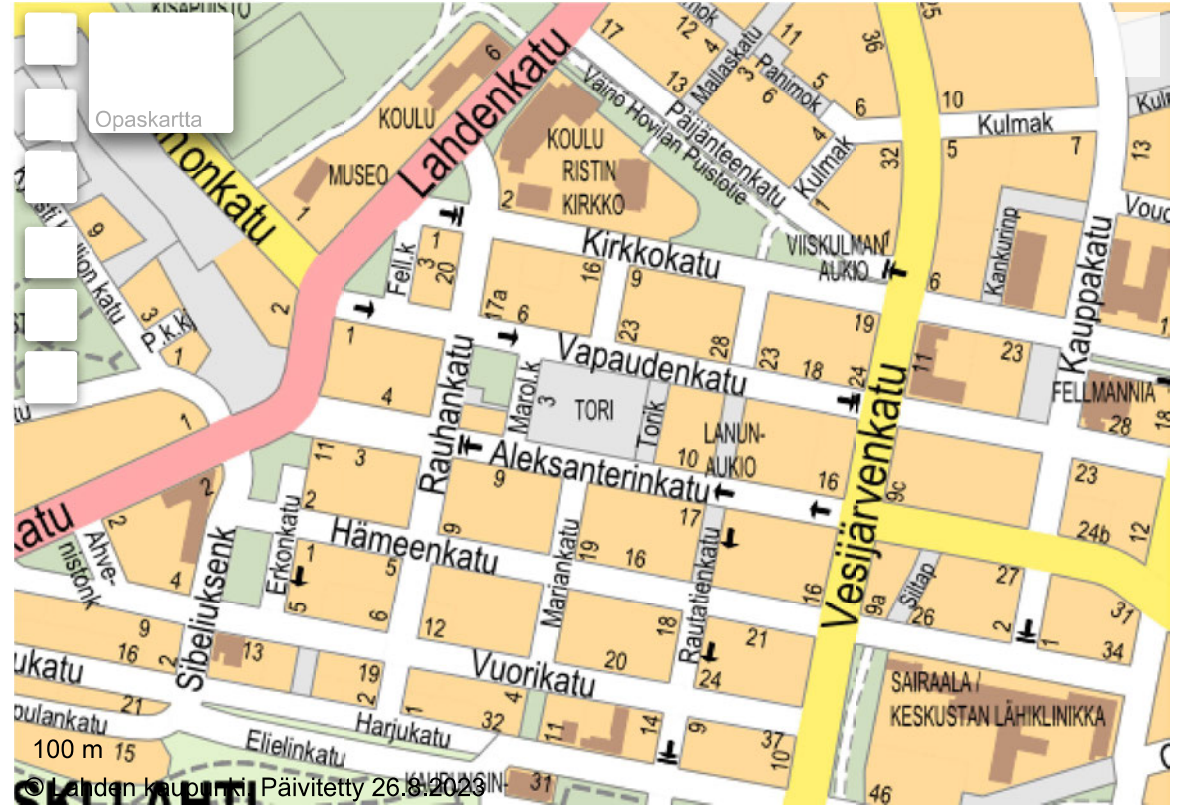
Saapunut 30.8.2023 13:23**Liite** Ei liitteitä
[Lisää uusi liite](#)**Asiatunnus**

Kartta

Kaikki kunnat ▼

Hae

Alue Keskusta ▼

Käsittely

Ajankohta

30.8.2023

Tekijä**Toimenpide**

Saapunut

Vastuutaho

ePal_Hanke_Lahdensuunta

Palautteen
luonne

0 - Tuntematon ▼

Kiireellisyys

Normaali ▼

Määräpäivä

31.8.2023

Lisäluokitus

Ei arvoa ▼

Sijainnit

Ei sijaintia

Lisätiedot

**Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyö
2021-2025**

Lisää toimenpide

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** **Kunta** - Tuntematon

Toimipiste ▼

Selitys [Muokkaa selitystä](#)

Teemat [Kätkä](#)
[teemojen visualisointi](#)

Paikka

Okeroisten vanhaa kulttuurihistoriallisesti arvokasta viljelysalutaa tulisi jättää tuleville sukupolville. Okeroisten avointa maisemaa ei saa tarvella.

Saapunut 31.8.2023 16:23

Liite Ei liitteitä
[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tuntematon

Kiireellisyys Normaali **Määräpäivä** 1.9.2023

Lisäluokitus Ei arvoa

Sijainnit
Ei sijaintia

Kartta

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyö

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
31.8.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset

Sivusto käyttää evästeitä. [Lue lisää...](#)

OK

PALAUTE

KÄSITTELY

UUSI PALAUTE

Heidi Rantanen (lahtiRantanen_Hei)

KIRJAUDU ULOS

OHJE

FIN

Palautteiden selailu **Palautteen käsittely** Uusi palaute Palautteiden analysointi

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** **Kunta** - Tunteaton

Toimipiste ▼

Selitys [Muokkaa selitystä](#)

Teemat [Kätke](#) [teemojen visualisointi](#)

Paikka Aika

Päijät-Hämeen Yrittäjät haluaa kommentoida Lahden suunta -työn 2021-2025 luonnosta seuraavasti. Lahden seudun elinkeinoelämän ja pk-yrittäjyyden edellytysten kannalta yleiskaavan ja kaupunkiliikunnan kehittämisessä keskeistä on liiketoiminnan kehittämistä tukeva ennakoitavuus ja joustavuus. Sujuva ja ajoissa tulevia tarpeita ennakoiva kaavoitus, yritysten logistiikkatarpeita huomioiva liikenneverkon korjausvelasta huolehtiminen sekä työvoiman liikkuvuutta edistävä julkinen liikenne ovat tärkeitä tavoitteita Lahden suunta -työlle. Nämä myös kokonaisuudessaan tekevät Lahden kaupunkiseudusta sijoittumaan houkuttelevan kohteen sekä yrityksille että työvoimalle. Päijät-Hämeen Yrittäjät pitää Lahden suunta -työn päätavoitteita oikean suuntaisina ja toivoo, että prosessissa jatkossakin matalalla kynnyksellä kuullaan pk-yritysten näkökulmaa ja tarpeita suunniteltuihin muutoksiin.

Saapunut 14.8.2023 15:43

Liite Ei liitteitä
[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tunteaton ▼

Kiireellisyys Normaali ▼ **Määräpäivä** 15.8.2023

Lisäluokitus Ei arvoa ▼

Sijainnit
Ei sijaintia

Kartta

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
14.8.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, **Yleiskaavatyö 2021-2025**

Yhteystiedot

Nimi Heta Vihervirta-Vuontelo
Osoite Aleksanterinkatu 16 (Crazy Town Oy), 15110 Lahti
Sähköposti heta.vihervirta-vuontelo@yrittajat.fi
Puhelin 0400854995

Käyttäjällä ei salli palautteen julkaisua
 Käyttäjällä ei ole tilannut tietoja palautteen muutoksista

Lisää toimenpide

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset

Lähetetty: Rönni Päivi <Paivi.Ronni@mtk.fi>
torstai 31. elokuuta 2023 9.59
Vastaanottaja: Kirjaamo_Lahti
Kopio: Sarkki Asta
Aihe: Mieliipide/asianumero 8726/2021
Liitteet: Lausunto_Lahdensuunta 2021-2025.pdf

Liitteenä MTK Hämeen lausunto Lahden suunta 2021-2025-luonnoksesta.

Yst. terveisin,

Päivi Rönni
toiminnanjohtaja, MMM, agr.
MTK Häme ry
Vanajantie 10 B
13110 HÄMEENLINNA
puh. 040 5634 074
Twitter @PRnni

kirjaamo@lahti.fi
asiannumero 8726/2021.

MIELIPIIDE Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnos

Kiitämme Lahden kaupunkia sidosryhmiä laajasti osallistavasta yleiskaavan valmistelutyöstä. Tutustuttuamme Lahden suunta -työn 2021-2025 luonnokseen kiinnitimme huomiota erityisesti seuraaviin kohtiin:

Merkittävä luontoverkosto

Kaavan luonnonympäristö -teemakartan yhteydessä on syytä muistaa, että suurin osa alueesta on yksityisten maanomistajien omistuksessa ja kaupungin mahdollisuudet päättää näiden alueiden käytöstä poikkeavat kaupungin omien maiden käytöstä ja sen suunnittelusta. Kaavaselostuksen tekstissä todetaan, että: ”Merkittävän luontoverkoston alueella on edistettävä luonnon monimuotoisuutta, luonnonsuojelualueiden perustamista, suojavyöhykkeiden perustamista ja säilymistä arvokohteiden ympärillä, ennallistamista, yhtenäisiä metsäalueita sekä ekologisia yhteyksiä. Strategisen merkinnän tavoitteena on kiinnittää huomiota luontokadon pysäyttämiseen ja ekologisesti toimivan luontoverkoston säilyttämiseen. Strategisen merkinnän tavoitteena on ohjata verkoston alueella tapahtuvaa maankäyttöä siten, että alueella tehtävissä suunnitelmissa ja toimenpiteissä otettaisiin huomioon alueen sijainti verkostossa ja toimenpiteiden vaikutus verkoston toimivuuteen. Edellisessä osiossa kuvattu ekologinen kompensointi on yksi menetelmä, jolla merkittävän luontoverkoston toimivuutta ja yhtenevyyttä voidaan parantaa. Verkoston toimivuutta pystyttäisiin monin paikoin parantamaan esimerkiksi ennallistamalla alueiden luonnontilaisuutta.”

”Merkittävä luontoverkosto” on uusi kaavamerkintä ja kattaa huomattavan alueen Lahden pinta-alasta. Suuri osa yksityismaista verkoston alueella on metsätalousmaata, siis metsäisiä alueita, joiden pääkäyttömuoto on metsätalous. Tämä huomioon ottaen kaavamääräys on ristiriidassa maankäyttömuodon kanssa.

Mikäli luontoverkosto-merkintää käytetään näin laajasti myös yksityismaiden osalta, tulisi kaavamääräystä muokata. Kaavan yleismääräys ottaa jo laajasti kantaa mm. ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen sekä luontokadon pysäyttämisen osalta. Yleiskaavatasolla merkittävintä lienee, ettei luontoverkoston alueelle osoiteta sellaista rakentamista tai toimintaa, joka katkaisee yhteydet alueiden välillä pysyvästi. Kaupunki voi omistamallaan mailla asettaa suojelu- ja ennallistamistavoitteita, mutta yksityismaille näin muotoiltu määräys aiheuttaa eriarvoisuutta ja epäselviä tulkintoja.

Metsälakikohteet

Ensisijaisesti pidämme tarpeettomana osoittaa metsälakikohteita pistemäisinä merkintöinä oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Kaavakartalle merkitty tieto on peräisin päivittyvästä ja osittain tarkastamattomasta aineistosta, jota kerää ja ylläpitää Suomen Metsäkeskus. Metsälaki koskee metsätalouden toimenpiteitä ja väistyy muiden lakia, kuten maankäyttö- ja rakentamislain edessä.

Siksi metsälakikohteiden merkitseminen harvemmin päivittyvään yleiskaavaan lisää päällekkäistä ja osittain ristiriitaista säätelyä.

Mikäli metsälakikohteet merkitään varsinaiseen karttaan eikä liitekarttaan, määräyksestä tulisi selvästi käydä ilmi, että tieto on suoraan Suomen metsäkeskuksen ylläpitämästä aineistosta ja neuvova taho merkintään liittyen on Metsäkeskus.

Hämeenlinnassa 31.8.2023

Asta Sarkki
kenttäpäällikkö, Häme-Uusimaa
MTK Metsänomistajat

Päivi Rönni
toiminnanjohtaja
MTK Häme ry

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila Vastaanotettu **Kunta** - Tunteaton

Toimipiste

Selitys [Muokkaa selitystä](#)

Teemat [Kätkä teemojen visualisointi](#)

Aika Nähtävilläoloajossa on poikkeavuuksia, riippuen mistä asiaa katsoo: Itse kuulutuksessa sanotaan että työ on nähtävillä **26.6.-31.8.2023** <https://lahti-prod.oncloudos.com/kuulutus/2023227436.PDF> Kaupungin kuulutusten nettisivulla lukee että nähtävilläoloaika on **21.6.-1.9.2023** https://lahti-prod.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?alo=1&page=announcement_search&tzo=-180

Saapunut 28.6.2023 12:23

Liite Ei liitteitä [Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tunteaton

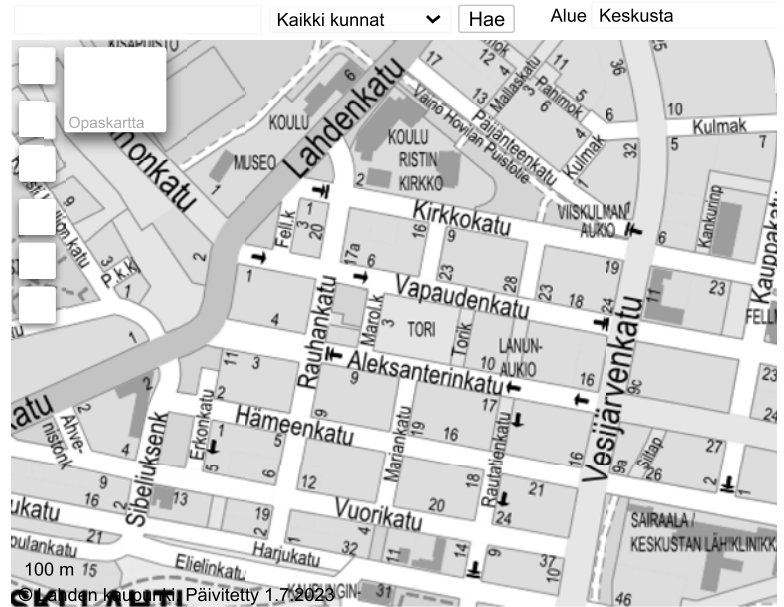
Kiireellisyys Normaali **Määräpäivä** 29.6.2023

Lisäluokitus Ei arvoa

Sijainnit [Ei sijaintia](#)

Lisätiedot

Kartta

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
28.6.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Valitse ensin toimenpide

Tallenna muutokset

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** Kunta - Tunteaton

Toimipiste

Selitys [Muokkaa](#)
[selitystä](#)
[Kätke](#)
[teemojen](#)
[visualisointi](#)

Teemat

Paikka Aika

Kommentti koskien **Lahden** yleiskaavan **2035** (Y-205) luonnostaEsittäisin kommentin koskien **Jokimaan** T-1 alueen rajausta (**Helsingintien** länsipuoli).

Alueen rajausta vastaa nykyisen yleiskaavan mukaista rajausta (T-24). Alueella viime vuosina vähentyvien viheryhteyksien takia mielestäni rajausta pitäisi kaventaa liitteen mukaisesti lännen puolelta.

Luonnoksessa ja voimassa olevassa yleiskaavassa esitetyn rajauksen sisällä on yli 5 hehtaaria monimuotoista metsää.

Nykyinen pistemäinen lumokohde, **Jokimaan** iso mänty ja sen kanssa korkeiden puiden muodostama ketju (ks.liite) tulisi jättää T-1 alueen ulkopuolelle.Luonnoksessa ja voimassa olevassa yleiskaavassa esitetty rajausta jättäisi toteutuessaan nykyisen puustoyhteyden etelän suuntaan hyvin kapeaksi **Hollolan** rajan ja pellon väliselle kaistaleelle (ks.liite). Kommentissa esitetyllä rajauksella kaava mahdollistaisi laajempien metsäalueiden ja niiden välisten yhteyksien säilymisen sekä monimuotoisen ja eri-ikäisen puuston säilymisen.Alue sijaitsee lähellä **Luhdanjokea**. **Luhdanjoen** alue on maakunnallisesti arvokas luontokohde ja yksi merkittävimmistä lintujen muuttoseurantaluonnetta-alueista **Päijät-Hämeessä**. **Jokimaan** metsät ovat paikallisesti tärkeää pesimälinnustoluonnetta. Alueen läheisyydessä on aiempia liito-oravahavaintoja.

Asemakaavassa nykyisen puuston säilyttäminen viheralueilla ei aina onnistu. Kuusivaltaisen metsän altistuminen kirjanpainajatuhoille ja ympäristöään korkeampien puiden riski tuulenkaadoille kasvaa kun ympäriltä kaadetaan puustoa. Näin ollen nykyisten yhtenäisten metsäalueiden ja niiden olemassa olevien reunavyöhykkeiden säilyminen olisi tärkeää.

Saapunut 18.7.2023 10:21

Liite

[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne

0 - Tunteaton

Kiireellisyys

Normaali

Määräpäivä

19.7.2023

Lisäluokitus

Ei arvoa

[Sijainnit](#)

Ei sijaintia

Kartta

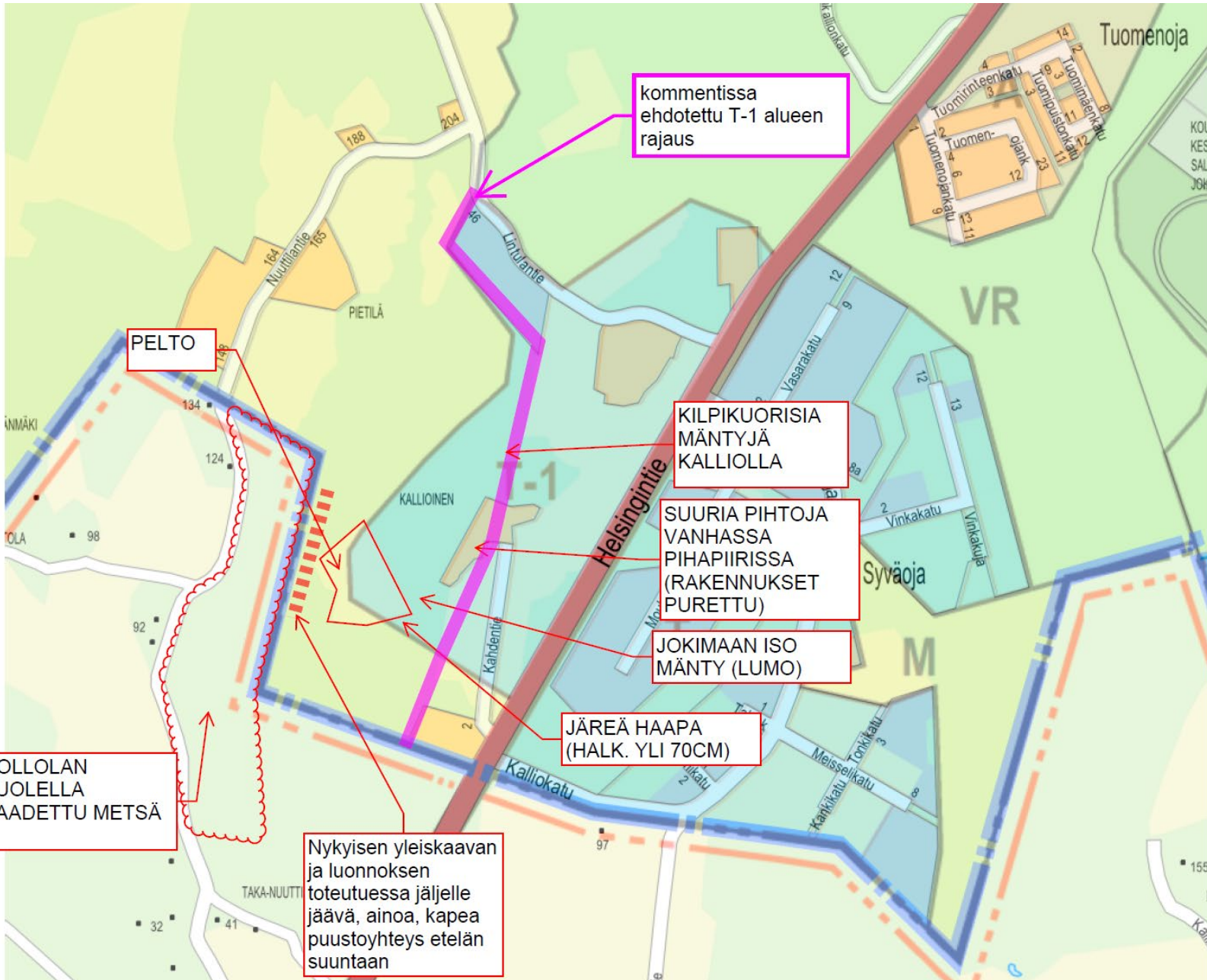
Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
18.7.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyö 2021-2025

▼

kommentissa ehdotettu T-1 alueen rajaus

PELTO

KILPIKUORISIA MÄNTYJÄ KALLIOILLA

SUURIA PIHTOJA VANHASSA PIHAPIIRISSA (RAKENNUKSET PURETTU)

JOKIMAAN ISO MÄNTY (LUMO)

JÄREÄ HAAPA (HALK. YLI 70CM)

HOLLOLAN PUOLELLA KAADETTU METSÄ

Nykyisen yleiskaavan ja luonnoksen toteutuessa jäljelle jäävä, ainoa, kapea puustoyhteys etelän suuntaan

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** **Kunta** - Tunteaton

Toimipiste

Selitys [Muokkaa selitystä](#)

Teemat [Kätketeemojen visualisointi](#)

Henkilö Paikka Aika

Vastustan kävelytie suunnitelmaa Koiskalan alueelle Siperianhaarasta eteenpäin Koiskalantielle. Tie olisi ihan turhaa rahanhaaskaamista. En usko että käyttöäkään paljoa olisi, koska Koiskalantiekään ei jalankulkua/pyöräilijöitä houkuttele, Tie on liian kapea ja autot ajavat siinä huomattavan lujaa, nopeusrajoituksista huolimatta.

Olemassa oleva Koiskalan Kartanon tie, joka nyt on suljettu sopisi kävelytieksi paljon paremmin. Siitä näkisi Kartanonkin ja sen hienot maisemat paremmin!

Kävelytie aiheuttaisi turhia vaaratilanteita ja liikennettä pienelle tielle, koska autoilla ajetaan pois kiinteistöistä. Varsinkin Siperahaaran loppuosassa on mäki mikä nousee kiinteistöltä, siinä joutuu talvella autolla ottamaan kunnolla vauhtia että pääsee ylös asti. Jos siinä joutuu varomaan jalankulkijoita, mitä nyt tiellä ei nyt ole, niin tie on hengenvaarallinen! Tai auto pahasti penkassa ja jumissa.

Myös asumisen rauha rikkoontuu. Täällä on monta omakotitaloa, emmekä halua julkista liikennettä ikkunan alta kulkemaan. Kun taas Koiskalan Kartanon kohdalla omakotitaloja ei ole, ja kartanokin on kauempana tiestä, joten sen rauha säilyy.

Olen myös pettynyt miten tämä Koiskalan suunnitelma on nyt piilotettu!! tähän LahdenSuunta kaavaan, eikä olemassa olevalla Koiskala - Tiiranmäen kaavoitussivulla ole linkkiä eikä mitään tästä asiasta! Myöskään viime vuoden asukasinfoista en ole saanut mitään tiedonantoa, menivät ihan ohi.

Saapunut 29.7.2023 16:53

Liite Ei liitteitä
[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tunteaton

Kiireellisyys Normaali **Määräpäivä** 30.7.2023

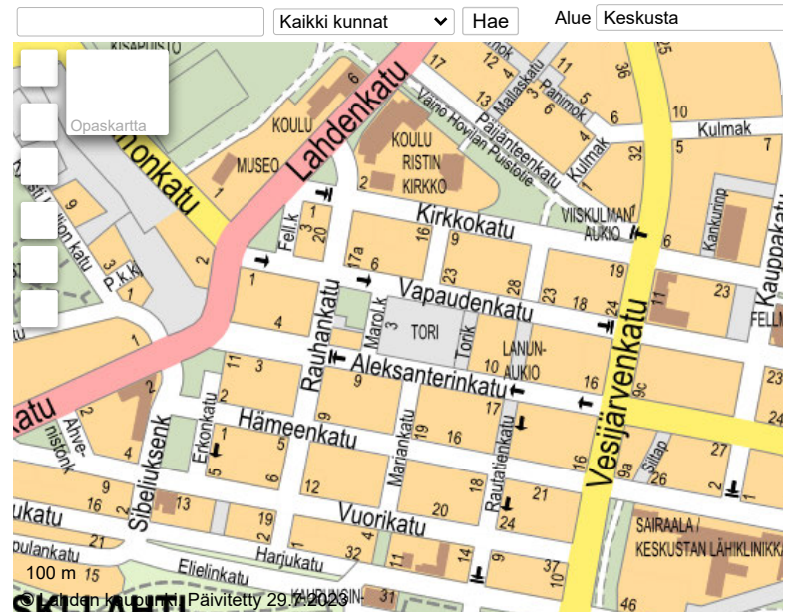
Lisäluokitus Ei arvoa

Sijainnit
Ei sijaintia

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyö 2021-2025

Kartta

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
29.7.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Lisää toimenpide

Valitse ensin toimenpide

Tallenna muutokset

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** Kunta - Tuntematon

Toimipiste

Selitys [Muokkaa](#)[selitystä](#)Teemat [Kätke](#)[teemojen](#)Henkilö [visualisointi](#)

Lausun mielipiteeni koskien yleiskaavan kiertotalousteemaa, kohdalta

Porosojanmäki Uusikylä. Kyseinen alue on yhtenäistä maa- ja metsätalousaluetta, jonka pirstomista tulee kaikin tavoin välttää. Itä-länsi liikenteen tuomat vaatimukset ovat jo murtaneet yhtenäistä maa-, metsä- ja luontoaluetta. Vastustan kiertotalouden toimintojen ulottamista uusille koskemattomille alueille. Kyseisille toiminnoille on löydettävä lisäresurssit jo rakennetun ympäristön läheisyydestä ja uutta teknologiaa hyödyntäen.

Saapunut 30.8.2023 21:32

Liite Ei liitteitä

[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne

0 - Tuntematon

Kiireellisyys

Normaali

Määräpäivä

31.8.2023

Lisäluokitus

Ei arvoa

[Sijainnit](#)

Ei sijaintia

Kartta

Kaikki kunnat

Hae

Alue Keskusta

Käsittely

Ajankohta

30.8.2023

Tekijä

Toimenpide

Saapunut

Vastuutaho

ePal_Hanke_Lahdensuunta

Lisätiedot

**Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyö
2021-2025**

Lisää toimenpide

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset

Palautteiden selailu

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** **Kunta** - Tunteaton

Toimipiste

Selitys [Muokkaa selitystä](#)

Teemat [Kätke teemojen visualisointi](#)

Paikka [visualisointi](#)

Säästetään sammalmetsä virkistyskäyttöön. Ruukintien suunnitelma poistettava yleiskaavassa, pidetään mieluummin olemassa olevat pienteollisuusalueet toiminnassa tyhjiä tiloja hyödyntämällä. Sammalmetsä on lähimetsä, jossa käydään yksin, yhdessä, koiran kanssa, pyörällä päivittäin. Siellä sienestetään ja virkistäydytään. Se ei vaadi huoltoa eli maksa kaupungille mitään. Säästetään se näin ja merkitään kaavaan virkistysalueena.

Saapunut 12.7.2023 13:12

Liite Ei liitteitä
[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tunteaton

Kiireellisyys Normaali **Määräpäivä** 13.7.2023

Lisäluokitus Ei arvoa

Sijainnit
Ei sijaintia

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyö 2021-2025

Kartta

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
12.7.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Lisää toimenpide

Valitse ensin toimenpide

Tallenna muutokset

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** Kunta - Tuntematon

Toimipiste

Selitys [Muokkaa](#)Teemat [selitystä](#)Henkilö [Kätke](#)Asiantuntijayritys Tieokas / [Markku Sakari Meriluoto](#) lausunto. [teemojen](#)Saapunut 31.8.2023 10:35 [visualisointi](#)

Liite

[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tuntematon

Kiireellisyys Normaali Määräpäivä 1.9.2023

Lisäluokitus Ei arvoa

Sijainnit

Ei sijaintia

Kartta

Kaikki kunnat

Hae

Alue

Keskusta

Käsittely

Ajankohta

31.8.2023

Tekijä

Toimenpide

Saapunut

Vastuutaho

ePal_Hanke_Lahdensuunta

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyö
2021-2025

Lisää toimenpide

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset

Lausunto

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) sekä kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 luonnoksesta.

Lahden kaupungille

Asiantuntijayritys Tieokas
Markku Sakari Meriluoto
Heinolantie 1237
FIN-16100 UUSIKYLÄ
GSM +358 45 651 9808
markku.meriluoto@tieokas.fi
www.tieokas.fi
Y-tunnus 1516503-5
Alv.rek.

Uudessakylässä 2023-08-31

Markku Sakari Meriluoto

**Lisättävä Lahden itäpuolelle polkupyöräilyn pääreitti
Uusikylä-(Sylvöjärven itäpuoli)-Immilä-Järvinen-Vuolenkoski-.**

Jo nykyisin vilkkaasti käytetty reitti "Sylvöjärven kulttuuritie" lisää valinnan mahdollisuuksia myös Lahden keskustan itäpuolella. Seuraavassa esitän reitin kuvauksen eräiltä osin.

©

Asiantuntijayritys Tieokas
Markku Sakari Meriluoto

Sylvöjärven kulttuuritie

Historialliset väylät

Uusikylä on vanhastaan sijainnut useiden valtakunnallisesti merkittävien teiden risteyksessä. Kylään on ollut helppo tulla kaikista suunnista, mistä on ollut siunauksensa ja riesansa. Liikenne on kautta vuosisatojen edistänyt Uudenkylän kehitystä – tai yhteyksien katkettua Pietarinradan poikki onnettomasti taannuttanut sitä 1980-luvulta alkaen.

Lännen-idän päätiellä Ylisellä Viipurintiellä oli Lahdesta itään kaksi haaraa, kummankin edessä Kymijoki. Virta oli ylitettävä lautalla joko alajuoksulla Ensimmäisen Salpausselän tasalla Keltissä – Kuusankosken alueella – tai yläjuoksulla Toisen Salpausselän korkeudella Vuolenkoskella. Mikäli lautta sattui olemaan epäkunnossa, täytyi matkata ylityspaikalta toiselle. Tätä varten tarvittiin yhdystie. Vanhan Uudenkylän läpi Sylvöjärven itäistä rantaa seuraten kulkee Heinolantie, alkuperäinen yhdystie Salpausselkien ja Kymijoen lauttapaikkojen välillä. Heinolantie on erittäin vanha yleinen tie. Se syntyi osaksi Suurta Savontietä tarkoin nykyiselle paikalleen jo 1500-luvun loppuun mennessä, kauan ennen Nastolan kirkonseudun ja Ruuhijärven teitä. Heinolantie siirtyi valtion maantiekseksi 1920-luvulla.

Sodan ja rauhan tiet

Ruotsin ja Venäjän välinen [hattujen sota](#) eli pikkuviha alkoi 1741. Sen aikana venäläiset miehittivät Suomea. Miehityskausi päättyi Turun rauhaan 7. elokuuta 1743, jolloin Ruotsin ja Venäjän raja siirtyi Kymijoelle. Sitä ennen rakennettiin maantie Hamina-Uusikylä, yhteys Suomenlahdelta Ensimmäisen Salpausselän takaiseen Hämeeseen. Maantien merkitystä korostivat Hämeen linnan asema sotilaallisena varustuksena ja pyrkimys tehdä Haminasta itäisen Suomenlahden tärkein satama, mutta pohjimmaisina lienevät olleet sotilaalliset tavoitteet. Tie valmistui juuri hattujen sodan alla 1740, mutta lopulta sen merkitys jäi paikalliseksi. Pohjoispään tielinja – Kaukaan tie eli Suolatie (Yläkyläntie) – erkani Ylisestä Viipurintiestä Uudenkylän itäpuolella Haarankylässä – "tienhaaran kylässä", mistä se jatkui litin Maakansaan suoraan Sääskjärven ja Elimäen kautta Suomenlahden rannikolle. Suolatie oli Hiisiön päässä suljettu jonkin aikaa tila-aitauksin.

Uusi valtakunnanraja käänsi liikenteen länttä kohti. Heti Turun rauhan jälkeen perustettiin 1744 rajapostikonttori Kymijoen suulle Ruotsinpyhtään Ahvenkoskelle. Sieltä määrättiin yleinen postitie Mikkeliin, tärkeään viiden tien risteykseen. Näin syntyi myös Nastolan

ensimmäinen vakinainen yleinen postilinja, postitalon paikkana Uudenkylän Tuomala. Jo 1663 alkaen Uusikylä oli toiminut postinkuljetuksen solmukohtana vaihtuvien postitalonpoikien voimin sekä idän-lännen että etelän-pohjoisen suuntiin. Postitalonpoika oli arvostettu kansalainen. Uudenkylän ensimmäinen postitalonpoika Heikki Erkinpoika oli samalla nimismies ja kestikievarin pitäjä.

Kun Hamina oli menetetty, kuningas Aadolf Fredrik perusti Suomen-matkallaan 1752 ennen Uuteenkylään saapumistaan Suomenlahden rantaan uuden satamakaupungin Loviisan. Sieltä Savoan tarvittiin ulkomaankaupan avaamiseksi uusi maantie. Se rakennettiin Artjärven kautta Uuteenkylään, mistä ennestään johti Suuri Savontie Heinolaan, Heinolantie. Asemantien-Kähäräntien-Kuivannontien reitti vie yhä suoraan Uudestakylästä etelään Artjärven suuntaan. Suomen sodassa 1808 Ahvenkoskelta länteen pyrkinyt vihollinen hyökkäsi Uuteenkylään kaikista kolmesta suunnasta: Kausalasta, Heinolantietä ja Kuivannontietä. Sitä pitkin Loviisasta marssivat puolestaan saksalaiset vapauttajat Uudenkylän tuhoisaan taisteluun 1918.

Suomen tieliikenteen historiassa mainitaan Haminan-Uudenkylän ja Loviisan-Uudenkylän maantiet valtakunnan keskeisinä 1700-luvulla syntyneinä tieyhteyksinä kuten esimerkiksi maantiet Porista Vaasaan ja Oulusta Savoan.

Kievarista kievariin

Heinolantien risteyksissä Uudessakylässä ja 15 virstan (Suomen virsta on 1069 metriä) päässä Järvisillä matkustavaisia palvelivat majatalot, kestikievarit. Uudenkylän kestikievari mainitaan 1592. Järvisten kestikievari sijaitsi Vierumäen ja Vuolenkosken teiden risteyksessä – silloin ei vielä ollut pohjoista oikotietä – ja toimi 1798-1917, minkä todistaa muistolaatta vanhan aitan seinässä. Kestikievarissa saattoi yöpyä ja vaihtaa hevoskyydistä toiseen. Esimerkiksi 1884 Uudestakylästä otettiin 1642 kyytiä, keskimäärin 4-5 kyytiä päivässä. Normi oli kyyti hevosta ja päivää kohti, joten hevosia tarvittiin Uudessakylässä neljä ja Järvisillä kaksi.

Kun Pietarinrata valmistui 1870, maantiestä Uusikylä-Järvinen-Vierumäki-Heinola tuli tärkeä yhdystie alueen ainoasta kaupungista rautatielle. Heinolan lähin rautatieasema oli Uusikylä, minne kaupungissa valmistettuja tuotteita kuljetettiin. Muistiin on jäänyt muun muassa viinan kuljetus Heinolan viinatehtaalta; Heinolantietä onkin kutsuttu Viinantieksi. Uudessakylässä Heinolantie erkani Kouvolantiestä ratapihan itäpäässä ja ensimmäiseksi ylitti Pietarinradan. Tasoristeyksen pielessä oli tienviitta "HEINOLA 40". Kilpi näkyy heti alussa Risto Jarvan elokuvassa *Jäniksen vuosi* (1977); mainosmies Vatasen seikkailu alkoi Uudestakylästä ja jatkui jäniksenpyynteeseen Heinolantiellä!

Sylvöjärven maisematie

Heinolantie noudattaa Uudenkylän-Pönnölän ja edempänä Arrajoen peltoaukeilla luontevasti maaston kulkukelpoisinta selkää mäkiä ja laaksoja kiertäen, paikoin notkeasti myötäillen. Heinolantie on hyvä esimerkki vanhastaan maastoon sovittuneesta maisematiestä, mikä soveltuu erinomaisesti pyöräretkeilyyn. Maiseman silmä Sylvöjärvi peilautuu kauniisti hitaan kulkijan silmiin kapean rantametsän lomasta. Etenkin ilta-aikaan järven hopeinen välke hurmaa kaiken matkaa. Tienvarsi Uudestakylästä Arrajoelle kasvaa vielä komeaa metsää vailla ensimmäistäkään avohakkuuta. Laaksojen varjoiset kuusikot, kallioiden valoisat

männiköt ja rantojen heleät koivikot lomittuvat somasti toisiinsa kainalossaan vanhaa asutusta. Kaunomaisema kukkeimmillaan tarjoutuu varhaiskesällä, kun tienvarren entisillä hakamailla loistavat tuomet ja pyhät pihlajat kuin lumivalkeat soihdut.

Sylvöjärven eteläosan Sammalsillansuon luonnonsuojelualueen monimuotoinen kosteikko- ja perinnemaisema näkyy ja sen alkukesän lintukuoro kuuluu hyvin Heinolantielle. Pitkospuinen luontopolku houkuttaa poikkeamaan trooppisen rehevän kasvimaailman keskelle kuin Amazonasin viidakkoon. Vaatimaton Sammalsilta itse on oivallinen – romanttinenkin! – yölaulajien kuuntelupaikka. Ainakin satakieli ja kaulushaikara tulevat tutuiksi. Retken jälkeen voi virkistyä Uudenkylän uimarannassa. Viereisen Mannakodin yhteyteen on perustettu luontokeskus näyttelyineen ja palveluineen. Sammalsillan luontoa ja kulttuurihistoriaa on tutkittu vuosikymmenten ajan kirjaksi asti²⁾:

²⁾ Sari Dufva, Markku Sakari Meriluoto ja Matti Oijala. 2004. Sylvöjärven Sammalsilta - Uudenkylän luontoa. SAMMALSILTA-hanke. – Luonnonsuojelualue on tekijän monikymmenvuotisen vaikuttamistyön pysyvä tulos.

Sylvöjärven puolimatassa Uudenkylän ja Immilän rajalla Heinolantie nousee jyrkästi Hautaanmäen kalliolle. Luonnontilaisen kaltaisen, tekijän vaikutustyön ansiosta suojellun metsän ja kauniin näköalapaikan kaikkine mahdollisuuksineen omistaa Lahden kaupunki. Yllättävän korkealta kalliolta kukkulalta honkien lomasta näkyy Sylvöjärven Hautaan kapeikon yli Toivonojan kartanon valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema. Hautaanmäen rehevissä reunametsissä kukoistavat keväiset valkovuokot vuokkovyöhykkeen pohjoisrajoilla. Niiden perään varjoisen kuusikkomaan täyttää valkea matto uudelleen, kun käenkaali kukkii. Kevään 1918 sotatapahtumissa Hautaanmäkeen surmattiin Arrajoen kartanon isännöitsijä ja metsänvartija.

Kun Sylvöjärvi peilautuu salskean rauduskoivikon lomasta, komeapuustoisien harjanteiden nousussa kannattaa tarkata vastapuolella kauniin punaiseksi kunnostettua kartanon entistä metsänvartijan taloa. Sylvöjärven pohjoispäässä Arrajoella Heinolantien Halinin silta ylittää Arrajoen niskan. Halinit olivat Arrajoen kartanon käsityöläisiä. Heidän torppansa sijaitsi joen eteläpuolella sillan kupeessa. Entisen asutuspaikan vallanneessa tuuheassa tuomistossa suosittu onkkipaikka vieressä laulavat nyt jaloääniset taiturit satakieli ja viitakerttunen. Vehmasrantainen, verkalleen mutkitteleva Arrajoki johdattaa Nastolan vesistön rajan yli Hämeestä Kymeeseen, Arrajärven kautta Kymijokeen. Ennen siltaa samaan joen suuntaan erkaneva Oulajantie muistuttaa nimellään Arrajoen yläjuoksun laajasta tulvaniitystä ja -luhdasta.

Sillan jälkeen kuusikuja nousee Arrajoen kartanolle. Heinolantietä pitkin kartanon herrasväki ajeli Uudenkylän asemalle Helsingin-junalle komeasti nelivaljakolla. Lännen puolelle erkanevalla Arrajoentien Immilän Myllymäelle. Yhdessä Arrajoen kartano ja Immilän Myllymäki muodostavat Nastolan kulttuurihistorian merkittävän osan, mikä on tutkittu ja tallennettu kirjaksi³⁾. Immilän kunnostetun myllyn ja Immilänjoen kuohuvan kosken perinnemaisema kesänäyttelyineen ja -tapahtumineen on Nastolan merkittävin matkailunähtävyys, minkä suosio kasvaa vuosi vuodelta.

Sillasta pohjoiseen Heinolantietä reunustaa istutettu koivukuja – Arrajoen kartanon omistajat halusivat, että maantie on kaunis kävellä. Ikä painaa jo koivuja; eräessä lahon vaivaamassa puussa pesi 2007 harvinainen harmaapäätikka. Rakuunantorpan töyrään ja kartanon siirtolaispeltojen jälkeen Heinolantie nousee Salpausselkien väliselle karuhkolle, harvaan

asutulle vedenjakajamaalle. Järvisten entisen kestikievarin mutkista tie työntyy luoteeseen Vierumäelle ja koilliseen Vuolenkoskelle, naapuripitäjien puolelle. Päällystetty Heinolantie Vuolenkoskelta Uuteenkylään on monin verroin sujuvampi yhteys rintamaille kuin mutkainen ja vaarallinen, sorapintainen Jokuentie Iitin kuntakeskukseen Kausalaan.

Kartanoiden Uusikylä on lintuparatiisi

Sylvöjärvi ja Heinolantie liittävä yhteen Uudenkylän, Toivonojan, Immilän ja Arrajoen kulttuurimaisema-alueet. Sylvö paikannimenä on maassamme yhtä ainutkertainen kuin Sammalsilta ja Heinolantie sijallansa vuosisatojen takaa. Luonnon ja ihmisen yhdessä luoma Nastolan pitäjän merkittävin maisemakokonaisuus on enemmän kuin osiensa summa. Neljä kartanoa Sylvöjärven ympärillä – Sipilä eli Vanhakartano, Uusikartano eli Mustakallio, Toivonoja ja Arrajoki – kaikkine vaiheineen ovat historiallinen kertomus menneestä meidän aikaamme. Uudenkylän Kuninkaanharjulta Järvi-Suomeen avautuu Sylvöjärven kulttuurimaisema-alue.

Alueen luonnon ainutlaatuisuutta ilmentää näkyvimmin runsas ja monipuolinen linnusto. Linnut valitsevat asuinpaikkansa itsekkäästi sieltä, missä elinolot parhaiten vastaavat vaatimuksia: riittävästi ravintoa ja sopivia pesimäympäristöjä. Monimuotoinen kulttuurivaikutteinen luonto tarjoaa molempia. Linnut ilmentävät muunkin luonnon rikkautta Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueella.

Uudenkylän Asemanseudun asutus polveutuu Kirviän torpparikylästä. Kartanoiden työväen mökit pureutuivat Salpausselän etelärinteeseen lämpimään syliin. Kosteat heinäniityt kuivattiin ja syntyi nykyinen Uudenkylän pelto, mihin valtio istutti valtatie. Vielä siellä kuitenkin keväisin isokuovi lurittelee, töyhtöhyppä naukaisee ja kiuru kohooa soidinliverrykseensä.

Pietarinradan rakennuttua 150 vuotta sitten asutusta nousi Uuteenkylään karun Ensimmäisen Salpausselän päällekin Ylisen Viipurintien varteen. Kirviän torpparikylä muuttui nykyiseksi Puutarhatien-Asemantien-Kolintien omakotialueeksi, lisänä muutama kerrostalokin 1960-luvun nousussa. Asutuksen lomaan jäi kuitenkin niityn ja pensaikon kulmia, lisäksi Satakielipuiston koivumetsikkö ja Kirviänkallion tikkahongikko. Kyläluontoa muovaa tuleva Uudenharjun asutusalue päivänpuolen paisterinteellä.

Uudenkylän Asemanseudun lintuparatiisi kätkeytyy valtatie kulkijoilta lehvästöön niin täysin, ettei koko taajamasta näe juuri mitään – hyvä niin! Puoliavoimet niityt elinvoimaisine pajustoineen suojaavat asutusta pehmeänä melumuurina. Sydänkesällä niitty-laikkuihin nousevat miehenkorkeat koiranputket, maitohorsmat ja mesiangerivot tuoksuvin kukkatertuin. Raidat ja hieskoivut sijoittuvat sirotellusti laulupuiksi, kunnes pensasvyöhyke vaihettuu puutarhoiksi ja puistoiksi.

Vanha kulttuurimaisema vaikuttaa viehättävällä tavalla hallitun hoitamattomalta. Kaavoittaja ei ole ankarasti ojentanut luontoa asvaltoideiksi suorakaiteiksi kuten Uudenkylän länsiosan Liikekeskuksessa. Vaihtelevia historian kerrostumia on säilynyt vierekkäin ja lomittain. Esimerkiksi Pumpumestarinpuiston kasviston kirjo tarjoaisi tutkittavaa. Alkukesästä jokainen lehtiverso näyttäy omassa vihreän sävyssään, ja Asemantien rinteessä sekä Puutarhatien varressa loistavat jättiläistuomien valkeat soihdut.

Ensimmäisen Salpausselän korkean etelärinteeseen vyöhykkeinen kasvillisuuden kerrosrakenne hyödyntää täydellisesti auringon valon ja lämmön. Linnuille tarjoutuu elinympäristöjen ja ravinnon runsaudensarvi. Lehtipuusto on paikoin säilynyt vuosikymmenet koskemattomana, kuten Yhteiskoulunpuiston lahoppuustoinen lehtimetsikkö, suojeltu luonnonpuisto ja antoisa opetuskohte. Tikkapuistossa tapaa etenkin kevättalvella helposti palokärjen, käpytikan, pikkutikan ja vihreän harmaapäätikan, kun soidinhuudot raikuvat. Talviruokinta elättää poikkeuksellisen runsaan linnuston kevääseen etenkin Kolintien ja Risalan kulmilla.

Uudenkylän lintuparatiisista kuuluvat kesäpäivä kultarinnan ja mustapääkertun sulosoinnut. Alkukesän yö on yhtä juhlaa, kun satakielet, viitakerttuset, luhtakerttuset ja pensassirkkalintukin laulavat valvojan iloksi sopivasti sen jälkeen kun ennen Haarikan ravintolailta pikkutunneilla päättyi. Luonnonystävien yölaulajakierros kirkonkylästä Kumian, Kalkkolan ja Immilän kautta huipentui parhaaseen tihentymään yllättäen vasta Uudenkylän Asemanseudun keskustan pihossa, puutarhoissa ja puistoissa.

Harjunaloksen lehvästö vaihettuu paikoin alkuperäiseksi salskeaksi hongikoksi esimerkiksi aseman ja Säästöpankintalon rinteessä. Jättihonkien ikä on sama kuin Pietarinradan, noin 150 vuotta. Tämä merkitsee, että 1868-1870 kylän hongat hakattiin rakennuspuiksi ja ratapölkyiksi, ja rata kulki aluksi puuttomassa maisemassa! Nälkävuosilta ei ole valokuvia, mutta sopii kuvitella Uudenkylän autioita näkymiä tuolloin. Kehräjä surisi kesäilloin karuissa harjunpäällystän kanervikoissa ja kangaskiuru liversi somerikoissa. Lintuelo oli köyhempää, mutta rautatiealueen tyyppilajeja olivat silloinkin leppälintu ja kivitasku. Nyt kuormausalueella pesii kalalokki ja kukoistavat värikkäät tulokaskasvit, jopa uhanalaiset harvinaisuudet. Rautateiden kulttuuriympäristön muutoksesta muistuttavat vielä Ratamestarinpuisto ja Rautatienpuisto.

Kuninkaanharjun korkea pohjoisrinne heittää Myllymäeltä syvän varjon Vanhan Kirkkotien puolelle ja kätkee sinne oman maailmansa. Uudenkylän ensimmäisen metsäklusterin alue kukoistaa vuosikymmenten rauhan jälkeen luonnon luomana Taimitarhanpuistona lehtolintujen elää ja laulella. Vanhankartanon eli Sipilän ja Uusikartanon eli Mustakallion vanhat pihapuistot kertovat historiastaan monin merkein. Vaellusreitit kulkijoille on tuttu Uusikartanontien (Mustakalliontie) jyhkeä kahden tammen portti ja puistopuiden juhlava holvisto, missä asustaa jopa erämetsälaji pikkusieppo.

Uudenkylän laaja hallintopitäjä syntyi kauan ennen Nastolan pitäjää. Maininta nimismiehen virkatalosta Sipilässä vuodelta 1422 on vanhin kirjallinen tieto Uudestakylästä. Alkuperäinen "vanha" Uusikylä, Ryhmäkylä kantatiloineen sijaitsi tiiviisti Heinolantien varressa Kuninkaanharjun ja Sipilänmäen välisellä selänteellä, pohjoiseen Ristolän kunnaalle asti. Ryhmäkylän paikka vastasi hyvin aikakautensa ihanteita. Asumukset talousrakennuksineen perustettiin ahteen aurinkoiselle ja kuivalle maalle, laitumet ja viljelykset välittömästi talojen molemmin puolin hyväkasvuisille rinnemaille. Lisää peltoa raivattiin, ja Ryhmäkylän kahden puolen syntyivät Uudenkylän ja Pönnölän peltoaukeat.

Alkukesän aikaan Heinolantie halki vanhan Ryhmäkylän entisten hakamaiden on tuomien, pihlajien ja sireenien kukkiva kaunomaisema. Vuosisataisen asutuskulttuurin harmonia kohooa ylevään arvoonsa. Ilman insinööritiedettä paikalleen sovittunut Heinolantie, Sylvöjärven maisematie, noudattaa maaston kulkukelpoisinta selkää mäkiä ja laaksoja notkeasti myötäillen. Maiseman silmä Sylvöjärvi peilautuu kulkijalle kapean rantametsän lomasta. Etenkin ilta-aikaan järven hopeavälke hurmaa kaiken matkaa. Laaksojen varjoiset kuusikot, kallioiden valoisat männiköt ja rantojen heleät koivikot lomittuvat toisiinsa.

Sylvöjärven eteläosan Sammalsillan monimuotoinen kosteikko- ja perinnemaisema näkyy ja sen lintukuoro kuuluu hyvin Heinolantielle. Pitkospuinen luontopolku houkuttaa poikkeamaan trooppisen rehevän kasvimaailman keskelle kuin Amazonasin viidakkoon. Vaatimaton Sammalsilta itse on oivallinen – romanttinenkin! – yölaulajien kuuntelupaikka. Ainakin satakieli ja kaulushaikara tulevat tutuiksi, päivällä myös ruskosuohaukka, ja joutsenkin on jo asettunut pesijäksi. Aamuretkellä voi havaita puolensataa lintulajia. Sammalsillan luontoa ja kulttuurihistoriaa on tutkittu vuosikymmenten ajan kirjahankkeeksi asti.

Uudenkylän peltojen jälkeen Heinolantie sukeltaa metsäisen mäkiin viileään varjoon. Korkean Mustakallion ylikalteva tumma kylki melkein pelottaa. Sylvöjärven puolimatassa Uudenkylän ja Immilän rajalla Heinolantie nousee Hautaanmäen korkealle kalliolle. Tekijän aloitteesta suojellun metsän ja pyhänkauniin näköalapaikan Sylvöjärvelle omistaa Nastolan

kunta. Uudenkylän osayleiskaavan laadinnassa korostuu Uudenkylän Kuninkaanharjun kulttuurimaiseman merkitys osana Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueita. Meille on annettu asuttavaksi aarre, mistä kannattaa pitää huolta kuten jo kuudensadan vuoden ajan.

³⁾ Matti Oijala. 1999. Immilän Myllymäki. Immilän ja Arrajoen asutushistoriaa. Immilän Mylly ja Saha.

Yhdyskuntarakenne

Uudenkylän Asemaseudulta puuttuu kaavamerkintä: Kehitettävä palvelukeskittymä

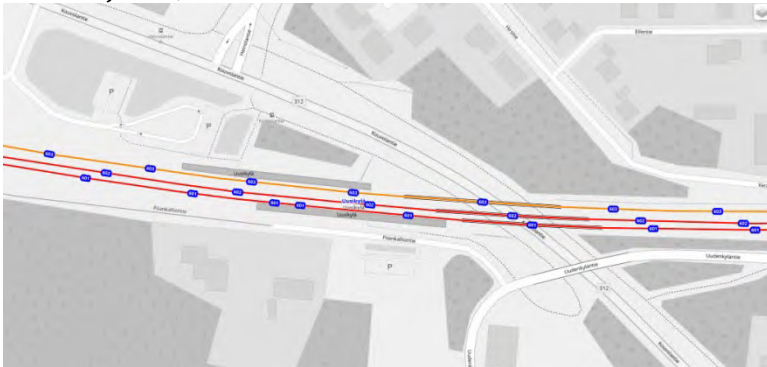
Uudenkylän matkustaja-aseman karttasijainti on väärä.

Matkustaja-asema ei sijaitse osaksikaan Kouvolantien alikulkusillan päällä, vaan kokonaan sillan länsipuolella:

Väärä sijainti, sekava merkintä:

Oikea sijainti, selkeä merkintä:

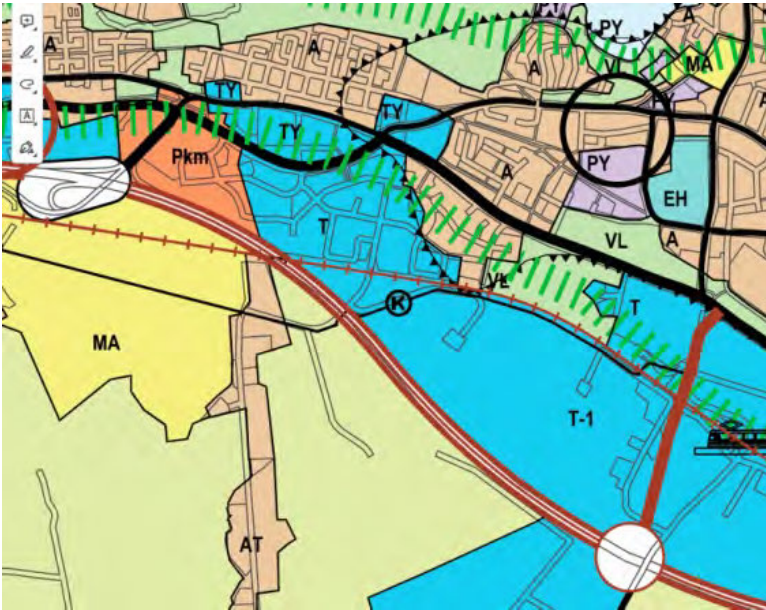
Lähde: Open Railway Map.

Vaadin , että nykyinen sekava kuvahäkkyrä korvataan selkeällä km-sijaintimerkinnällä ja matkustajaliikennepaikan (aseman tai seisakkeen) nimellä.

Allekirjoittanut avustaa mielihyvin oikeiden merkintöjen laadinnassa.

Nastolan kirkonkylän liittymä

Esitetty uusi liittymä valtatieltä 12 suoraan pohjoiseen Nastolan kk:

Vaadin liittymäesityksen poistettavaksi.

Liittymä on tarpeeton, mahdoton. Malli on kopioitu Kausalasta (liittymät Jokue-Kausala-Tillola). Kausala on sentään on monin verroin vilkkaampi taajama kuin Nastolan hiljainen ja vaatimaton kirkonkylä. Nykyisen Pysäköintien – Nastolassa ei koskaan ollut pysäkkiä vaan laiturivaihde – korvaava linjaus palvelisi eniten tienvarren ainoa laitosta, Nastolan hautausmaata. Sen asukkaista ja käypäläisistä tuskin monikaan tarvitsee tätä yhteyttä.

Kauppakaaren liittymähelvetti kyllä riittää Nastolan-kävijöille, jos vielä kahta Suomen hankalinta kiertoliittymää sujuvoitetaan siivoamalla niiden keskeltä pois ylimääräiset näkemäesteet, joilla Nastolan kunta yritti pönkittää hentoa imagoaan. Valtatiellä on itäpuolella Uudenkylän liittymä, eikä liikenne- ja viestintäministeriö eikä Väylävirasto ikinä suostu ripottelemaan liittymiä kaksin kappalein joka kylän kohdalle ainakaan nykyisin eikä tulevin rahoitusresurssein.

Luonnonympäristö

Kohteista julkaistut kartat ja luettelot ovat käyttökelpoiset asiantuntijalle, jonka ansiota hyvin moni kotiseudun kohteista on määritelty.

LUMO-kohteyden merkinnöissä sen sijaan löytyy pienelläkin otoksella risrtiriitaa, esimerkkinä Hautaanrannan luonnonsuojelualue:

Hautaanrannan luonnonsuojelualueen MY-merkintä väärä.

Hautaanranta ei ole metsätalouskohde, vaan alun perin sovitulla tavalla puhtaasti **luonnonsuojelukohde**, vrt. Uudenkylän puistot / Hautaanrannanpuisto. Nämä käsittämättömät virheellisydet on vastuullisten käytävä läpi ja korjattava, koska vastaavia valitettavan varmasti löytyy lisää.

Lahden kaupunki on eri vaiheissa inventoinut ja pyytänyt asukkaita ilmoittamaan LUMO-kohteita. Niin olen tehnyt enemmän kuin monikaan, mutta en siinä tarkoituksessa, että jonakin päivänä alueella möyrii monitoimikone väärän kaavamerkinnän nojalla.

Perusteluja löytyy seuraavasta Hautaanrannanpuiston kuvauksesta:

©

Asiantuntijayritys Tieokas

Markku Sakari Meriluoto

Hautaanrannanpuiston jylhä kalliorinne laskeutuu jyrkästi ylhäältä Heinolantieltä alas Sylvöjärven rantaan. Kulkemaan pääsee vain yhtä pientä polkua pitkin louhikon lomasta. Kaiken aikaa Sylvön vesi välkkyy silmissä viehättävästi jyhkeiden honkien takaa. Avokalliopengerellä iltapäivän paahteen kerää varvikkoinen kasvillisuuslaikku. Uusikylä Hautaanranta 2009-06-21. 148.

Kiinteistötunnus: 532-409-1-763
Nimi: KUOPPALA
Kunta: Nastola
Kylä / kaupunginosa: UUSIKYLÄ
Omistaja: Nastolan kunta (Lahden kaupunki)

Hautaanrannanpuiston jyrkänne ja kivikkoranta kimalteisena kesäpäivänä luovat erään koko pitäjän kauneimmista järvimaisemista täällä Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueella lounaan suuntaan Toivonojan kartanon valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Immilän ja Uudenkylän raja kulkee samoin viistoon Hautaan kapeikon poikki Hautaanmäen pohjoisrannan pohjukasta vastarantaan laskevan Toivonojan päähän. Uusikylä Hautaanranta 2009-06-21. 153-154.

Hautaanrannanpuiston uhkea, koskematon rantametsä Sylvöjärven puolelta etelän suuntaan. Sieltä rannan tuntumassa hiihtäessä jalat kastuivat kokonaan, kun laajasta uhveavannosta vesi oli noussut jään pintaan ja lumi muuttunut märäksi sohjoksi. Uusikylä Hautaanranta 2010-01-22. 4869.

Hautaanrannanpuiston jylhä rantajyrkäne laskeutuu louhikkoisena Sylvöjärveen paljastaen etenkin lumiseen aikaan jopa ylikaltevia kivipintoja. Hautaanmäen päällä Heinolantien itävierustalla sijaitsevan pysäköintilevikkien vieressä tantapolun päässä on luonnonystävä pitänyt useana vuotena erinomaisesti hoidettua lintujen talviruokintapaikkaa, herkkuna tarjolla ainakin auringonkukansiemeniä. Uusikylä Hautaanranta 2010-01-22. 4865, 4870.

Hautaanrannanpuiston kuvaus luonnonsuojelualueen perustamista varten

Mikael Agricolan eli suomen kielen päivänä 2010-04-09

©

Asiantuntijayritys Tieokas

Markku Sakari Meriluoto

Suurehkon palstan Hautaanmäessä Uudenkylän ja Immilän rajaa vasten omistaa Nastolan kunta. Maisemallisesti erittäin merkittävä metsäpalsta Heinolantien ja Sylvöjärven välissä käsittää noin 600 m Sylvöjärven rantaa. Se tulee määritellä Uudenkylän osayleiskaavassa luonnonsuojelualueeksi, missä turvataan nykyisen virkistyskäytön (näköalapaikka sekä pienimuotoinen uima- ja onkipaikka) jatkumisen edellytykset. Yhdessä viereisen Koivumäen palstan kanssa Sylvöjärven eteläosan eli Sammalsillanlahden alueen itärannassa olisi näin ainakin toistaiseksi 1,2 km pitkä yhtenäinen, rakentamaton maisemakokonaisuus. Nastolan kunta ei tiettävästi ole harkinnut Hautaanmäen palstan käyttämistä rakentamiseen. Nastolan kunnan on nyt ajankohtaista turvata palsta edelleen metsätalouskäytöltä ja säilyttää se luonnontilaisena, kaikkialle Sylvöjärven ranta-alueelle näkyvänä merkittävänä maisemakokonaisuutena.

Hautaanranta sijaitsee Sylvöjärven ja Heinolantien kapeassa välissä ja on tärkeä osa Sylvöjärven kulttuurimaisema-aluetta. Tämä Nastolan laajin ja arvokkain kulttuurimaisemakokonaisuus ulottuu etelästä Salpausselältä, Uudenkylän Kuninkaanharjulta, Sylvöjärven kautta pohjoiseen Immilänjoen-Arrajoen alueelle. Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueella ovat erikseen määriteltyjä, valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä ennestään Toivonojan kartano ja valtioneuvoston tuoreen päätöksen mukaisesti Immilän mylly. Maakunnallisesti merkittäviä kulttuurimaisemia ovat Päijät-Hämeen maakuntakaavan mukaan Uudenkylän ja Arrajoen kulttuurimaisemat. Alueeseen sisältyy mm. neljä kartanoa: Uudenkylän Sipilä (Vanhakartano) ja Uusikartano (Mustakallio) sekä Toivonoja ja Immilän Arrajoki.

Sylvöjärven alueen luonnon- ja kulttuuriarvot ovat mittavat ja Nastolan pitäjässä ainutlaatuiset. Sylvöjärvi ja Heinolantie liittävät yhteen Uudenkylän, Toivonojan, Immilän ja Arrajoen kulttuurimaisema-alueet. Sylvö paikannimenä on maassamme ainutkertainen ja Heinolantie sijallansa vuosisatojen takaa. Luonnon ja ihmisen yhdessä luoma Nastolan pitäjän merkittävin maisemakokonaisuus on enemmän kuin osiensa summa. Neljä kartanoa Sylvöjärven ympärillä kaikkine vaiheineen ovat historiallinen kertomus menneestä meidän aikaamme. Uudenkylän Kuninkaanharjulta Järvi-Suomeen avautuu Sylvöjärven kulttuurimaisema-alue.

Heinolantie, Sylvöjärven maisematie, noudattaa Uudenkylän-Pönnölän ja edempänä Arrajoen peltoaukeilla hienosti maaston kulkukelpoisinta selkää mäkiä ja laaksoja kiertäen, paikoin notkeasti myötäillen. Ilman insinööritiedettä paikalleen rakentunut Heinolantie on hyvä esimerkki vanhastaan maastoon sovittuneesta maisematiestä. Maiseman silmä Sylvöjärvi peilautuu Heinolantien hitaan kulkijan silmiin kauniisti kapean rantametsän lomasta. Etenkin ilta-aikaan järven hopeinen välke hurmaa kaiken matkaa.

Tienvarsi Udestakylästä Arrajoelle kasvaa vielä komeaa metsää vailla ensimmäistäkään avohakkuuta [kunnes lokakuussa 2009 avohakattiin palsta Heinolantie 620 maantieltä vesirajaan asti]. Laaksojen varjoiset kuusikot, kallioiden valoisat männiköt ja rantojen heleät koivikot lomittuvat somasti toisiinsa kainalossaan vanhaa asutusta. Kaunomaisema kukkeimmillaan tarjoutuu alkukesän aikaan halki vanhan Uudenkylän, kun entisillä hakamailla loistavat tuomet, sireenit ja pyhät pihlajat kuin lumivalkeat soihdut. Vuosisataisen asutuskulttuurin harmonia kohoaa ylevään arvoonsa.

Uudenkylän Ryhmäkylän ja peltojen jälkeen Heinolantie sukeltaa metsäisen mäkimaan viileään varjoon. Korkean Mustakallion ylikalteva tumma kylki melkein pelottaa. Sylvöjärven puolimatassa Uudenkylän ja Immilän rajalla Heinolantie nousee yllättäen rohkeasti Hautaanmäen korkealle kalliolle. Luonnontilaisen kaltaisen, suojelun arvoisen metsän ja pyhänkauniin näköalapaikan kaikkine mahdollisuuksineen omistaa Nastolan kunta. Yllättävän korkealta kalliolta kukkulalta honkien lomasta, 27 m vedenpintaa ylempää, näkyy Sylvöjärven Hautaan kapeikon yli Toivonojan kartanon valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema. Hautaanmäen rehevissä reunametsissä kukoistavat keväiset valkovuokot, rannan puolella Koivuniemen kuusikkomäellä vuokkovyöhykkeen pohjoisrajoilla. Varjoisen kuusikkomaan täyttää valkea matto uudelleen, kun käenkaali kukkii. Kevään 1918 tapahtumissa Hautaanmäkeen surmattiin Arrajoen kartanon isännöitsijä ja metsänvartija.

Heinolantien neljä kartanoa neljän kilometrin matkalla kuvastavat Uudenkylän Kuninkaanharjulta avautuvan luonnon ja kulttuurin yhteisen maiseman jatkuvuutta menneestä meidän aikaamme ja Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueen kokonaisuudeksi yhdistävää historiallista kertomusta. Luonto- ja kulttuurimatkailun mittavat mahdollisuudet Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueella selvitettiin Samsalsilta-hankkeen yhteydessä. Käytännön työ on alkanut toteutua Nastolan oloissa oivallisella tavalla esimerkiksi Immilän myllyllä, mikä on nopeasti muodostunut kunnan merkittävimmäksi matkailunähtävyydeksi suuren suosion saavuttaneine historiallisine kesänäyttelyineen ja muine kulttuuritapahtumineen.

Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueen merkitys liittyy vahvasti valtakunnallisen ja maakunnallisen kulttuuriperinnön vaalimiseen.

Museovirasto luetteloi valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt 1980-luvulla ja julkaisi kohteet ympäristöministeriön kanssa 1993:

Viite 1: Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museovirasto, Rakennushistorian osaston julkaisu 16, 1993 (2. painos 1998). ISBN 951-9075-63-1, ISSN 1236-6439.

Valtioneuvoston vahvisti uuden luettelon 28.12.2009 valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. Se astui voimaan 1.1.2010. Sylvöjärven pohjoispäässä sijaitseva Immilän (myllyn) kulttuurimaisema on nostettu maakunnallisesti merkittävästä valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurimaisemaksi.

Luetteloidut kohteet (www.rky.fi) edustavat vain pientä osaa kulttuuriympäristöstämme. Kauneuden ja kulttuuriarvojen vaaliminen sekä ympäristön arvokkaiden piirteiden säilyttäminen ulottuu kaikkeen rakennettuun ympäristöön. Näillä alueilla ja kohteissa pyritään säilyttämään rakennukset, rakenteet ja ympäristö mahdollisimman hyvin. Muutokset ja mahdollinen täydennysrakentaminen eivät saa olla ristiriidassa kulttuuriympäristön arvojen kanssa.

Uudenkylän, Toivonojan, Immilän ja Arrajoen maakunnallisesti merkittäviä kulttuurimaisema-alueita voidaan yhdessä kutsua nimellä Sylvöjärven kulttuurimaisema-alue. Uudenkylän osayleiskaavan laadinnassa 2009 alkaen korostuu Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueen merkitys koko Nastolassa, maakunnassa ja valtakunnassa. Meille on annettu asuttavaksi aarre, mistä kannattaa pitää huolta kuten jo Uudenkylän kuudensadan vuoden ajan.

Mennyt maailma. Hautaanmäen vanha, jo umpeen kasvanut hiekkainen uimaranta sijaitsi tässä Hautaanrannanpuiston pohjoisosan niemekkeessä Uudenkylän ja Immilän maarekisterikylien rajalla. Sylvöjärvi päilyi peilityynenä silloinkin. Vastarannan peltotila on Kytö. Paikkaan laskeutuu Heinolantieltä yhä kärrypolku, ken sen metsän lomasta huomaa. Uusikylä Hautaanranta noin 1939 Marja Granqvist Kokoelma Heikki Jarla.

Lydia ja Fridolf Jarlan nuorin tytär Marja Granqvist (o.s. Hamara) valokuvasi ahkerasti Uudessakylässä, tässä Sipilän (Vanhakartano) lasten uimaretkellä. Jarlan veljesten vanhempi Arno juoksee rannasta kuvaajaa kohti astelevan Heikin perään. Vesirajassa seisoo Rolf "Rolle" Hansson, Tampellan insinööri, Lydia Hamaran tuttava, Sipilän vakituinen kesävieras, kuten siihen aikaan oli tapana. Veneessä häämöttää vielä hahmo. Hiekkaranta oli parempi uimapaikka kuin nykyinen (ja silloinen) Uudenkylän uimaranta kunnalliskodin luona. Siihen laskettiin jätevedet suoraan. Isännät kävivät uittamassa hevosiaan, ja vieressä pyykkirannassa pestiin mattoja. Vesi oli tavattoman likaista. Vähän kuvan paikkaa edempänä nykyisen huvilan paikalla sijaitti toinen hyvä uimaranta, siinä pienessä kalliolomassa kristallinkirkas vesi ja hiekkapohja. – Nykyään käytössä on Hautaanmäen kalliojyrkänteiden juurella kivinen uimapaikka.

Uudenkylän osayleiskaava UOYK

Ei riitä asukkaalle pelkkä maininta, että niinkin kauan sitten kuin 2016 vahvistettu UOYK sisältyy yleiskaavaluonnokseen sellaisenaan yleispiirteistettynä. Tarkoitus näyttää olevan tällä tavoin unohtaa Uusikylä Lahden yleiskaavasta – kuka tavallinen asukas pystyy hakemaan vuoden 2016 asioita mistään nähtäväkseen, arvioitavakseen?

Vaadin, että UOYK on sisällytettävä Lahden yleiskaavaluonnokseen, jotta sitä voidaan arvioida uudessa kokonaisuudessa tasavertaisesti muun sisällön kanssa.

UOYK vahvistettiin poliittisesti tilanteessa, kun Nastola ja Lahti yhdistyivät 2016, jolloin päätöksenteko tapahtui tavattomassa kiireessä ja paineessa saada UOYK läpi nopeasti kaikin keinoin. Siinä tilanteessa kaavavalmisteliija jätti käsittelemättä ja huomioon ottamatta suuren määrän UOYK:stä annettuja lausuntoja, mielipiteitä ja oikaisuja. Ne jäivät odottamaan seuraavaa käsittelyä, mikä tapahtuu vasta nyt.

Nyt on siis UOYK saatava näkyviin uudessa kontekstissa ymmärrettävällä tavalla. Muutoin koko UOYK jää yhä roikkumaan myös tämän kaavavaiheen yli, näköjään loputtomiin, mikä on suuri vääryys Uudenkylän asukkaita kohtaan eikä suinkaan ensimmäinen, vaikka Nastolan kunnan aikaisesta kaltoinkohtelusta on jo aikaa.

Kiertotalous

Massatasapainon tavoitekaava Lahdessa:

Massatasapaino = massaylijäämä - massa-alijäämä, esimerkiksi suurin kohde 133 ha
Uusikylä Porosojanmäki - Uusikylä Pietarinradanvarsi (ratakm 144–151)

Lyhyesti: mäet murskataan ja siirretään notkelmiin, jolloin saavutetaan massatasapaino, tasainen maisema.

Johdanto

Kiertotalousteeman selvityksen (150 s.) ensi katsomalla syntyi mielikuva, että Lahden suunta-rakennemalli on luotu palvelemaan yhtä pääasiaa, kiertotaloutta, tarkemmin massataloutta, mille kaikki muut tavoitteet ovat alisteisia: esimerkiksi asuminen palvelee kiertotaloutta eikä kiertotalous asumista eikä yhteiskunnan muuta toimintaa.

Mikään ei ole muuttunut siitä, kun Päijät-Hämeen liitto valmisteli maakuntakaavaa vuonna 2014 ja Nastolan kunta Uudenkylän osayleiskaavaa sellaisessa myötäsukaisessa mutta salaisessa yhteistyössä, että maakunnasta piti tuleman eteläisen Suomen jätekeskus ja sen merkittävimmäksi toimipaikaksi Uudenkylän Huhmarmäen kaatopaikka, "kierrätyspuisto".

Uudenkylän Huhmarmäen kaatopaikkahankkeen kumoaminen vaati laajapohjaisen kansalaistaistelun, kärkenä yksityisen asiantuntijan kokoava vaikuttaminen vuosien ajan, monet sadat sivut puolustusaineistoa, tiedottamista, yhteistyötä ja lopuksi oikeudellinen puolustautuminen omalla kustannuksella. Tulos saavutettiin: Päijät-Hämeen liitto tunnusti tappionsa ja käänsi hankkeen Hollolan Salpakankaalle, mihin jätekeskus on tulossa lopullisten oikeuspäätösten jälkeen, ehkä joskus.

Kotiseudullemme Uuteenkylään mitään edellä kuvatun kaltaista ei enää haluta. Viimeistään Nastolan kunta Huhmarmäen kaatopaikkahankkeen salailullaan pilasi sinänsä tärkeän kiertotalouden brändin lopullisesti. Selvityksen idyllinen otsikkokuva herättää vain puistattavia muistoja silloisesta "kierrätyspuistosta". Kiertotalous-käsite nähdään täällä kuin mytologian hirviö, hydra, jolta jo kertaalleen on katkaistu pää, mutta joka on taas kasvattanut uuden pään tilalle. Termit vain vaihtuvat, sillä konsultit kyllä keksivät kepeästi vanhojen tilalle uusia. Silloinen "luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealue" Uudenkylän Huhmarmäki on nyt yhtä lempeästi "kiertotalouden alue" Porosojanmäki, mutta hyytävä sisältö on sama.

Nykyiset laajimmat kiertotalousalueet sattuvat – kuinka ollakaan – sijaitsemaan jälleen Uudenkylän kaupunginosassa, Lahden kaupunkiseudun kaakkoisessa periferiassa, mikä näköjään joutaa kaavoittajan mielestä kaikenlaiseen sellaiseen, mikä kukaan muualla ei halua omalle takapihalleen: Pietarinradanvarsi, Uudenkylän Asemanseutu, Turranmetsä ja Porosojanmäki.

Asukkaan ahdinko

Varsinaisessa kaava-aineistossa kiertotalousteema esitetään kaava-aineiston kartoilla 1-5 yhtenä yksisivuisena karttana, mikä hyväksymisen jälkeen on voimassa suoraan oikeusvaikutteisena, jolloin sen jälkeisiin toimiin ei tarvita ympäristölupaa.

Tähän yhteen karttaan liittyy kuitenkin suoraan puolentoistasadan sivun mittainen kiertotalousselvitys, minkä omaksuminen vaatisi hankkimaan toisenkin korkeakoulutukinnon, jotta se avautuisi asukkaalle pelkällä omalla sisäluvulla. Asukkaista suurin osa tuskin kostuu mitään täyteen tekstiä, kuvia, kaavioita ja konsulttijargonia pakatuilta sivuilta, mitkä useimpia vain hämäävät: hyvä tästä varmaan tulee.

Vaikutukset

Olennoisinta on kuitenkin kiertotalouskartan ja -selvityksen konkreettinen sisältö, missä on elefantin kokoisia kuoppia esimerkiksi kaavamerkintöjen (1) ja (2) vaikutuksista. Tiivistettynä vaikutukset sallivat kohteessa – sen lopputarkoituksesta riippumatta – tehdä sitä ennen vaikka mitä, esimerkkeinä edellä mainitut T-1 Pietarinradanvarsi, T-1 Uusikylä, P-1 Uusikylä, T-2 Uusikylä ja A-1 Turranmetsä Uusikylä:

(1) Maarakentamisen väliaikainen varastointialue ennen alueen loppukäyttöä

- kiviainesten käyttö esirakentamisessa ja välivarastointi
- koron muuttaminen
- maapohjan vahvistaminen
- painopenkereen rakentaminen
- em. liittyvät kuljetukset, melu, pöly, tärinä; sekä

(2) Maarakentamiseen liittyvä kiertotaloustoiminta väliaikaisesti ennen alueen loppukäyttöä

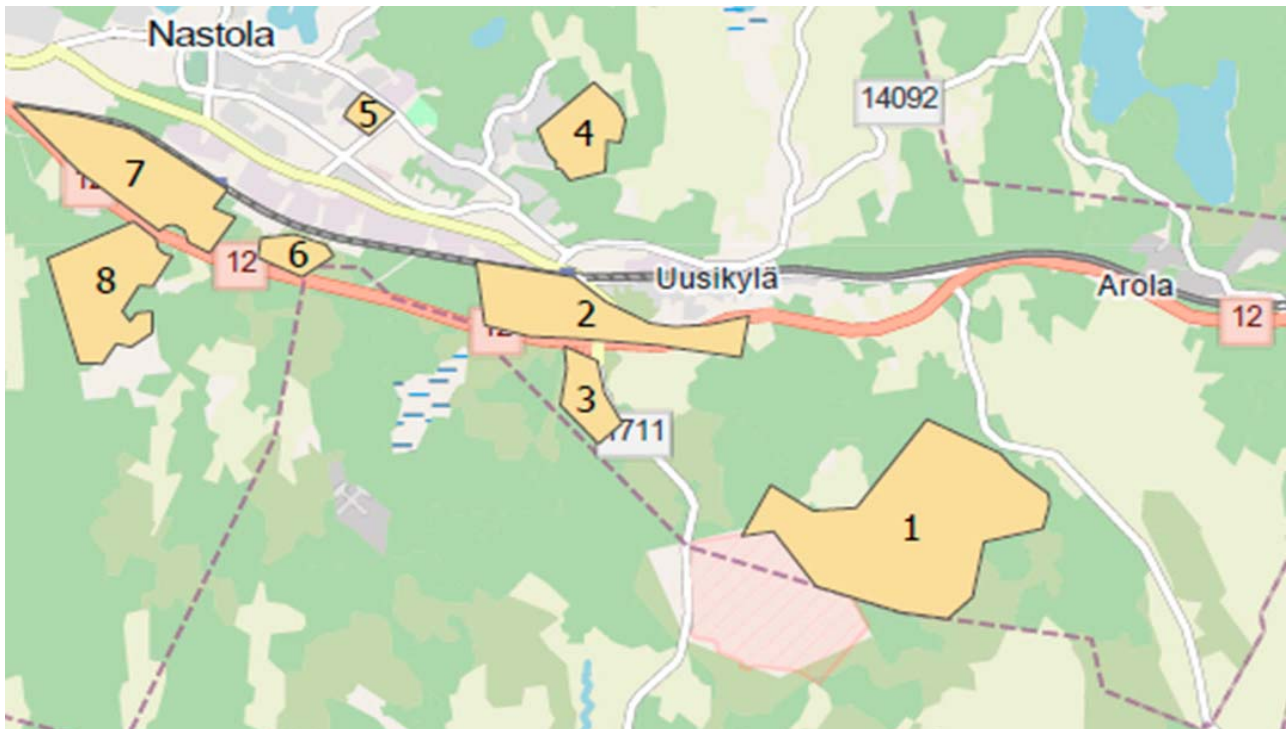
- tukitoimintoja: massalogistiikkaa, kiviainesten, välivarastointia, esikäsitelyä ja jalostamista
- em. liittyvät kuljetukset, melu, pöly, tärinä.

Alueelle voi ehdollisesti sijoittaa muitakin kuin pääkäyttötarkoituksen mukaisia toimintoja.

Käävämääräysten mukaisesti voi siis esimerkiksi

- Uudenkylän Asemanseudun asutuksen vieressä T-2 -alueella (2) käsitellä kiviaineksia kaikin tavoin (kuten tällä hetkellä Orimattilan Kolunkankaan louhoksella, minkä melu kuuluu Asemansedulle)
- Turranmetsän A-1 alueella valmiin asutuksen vieressä tehdä kaikkia kohdan (1) mukaisia toimintoja asukkaiden voimatta vaikuttaa asiaan mitenkään.

Oma lukunsa on liiteaineiston loppuun kätkeyty Uudenkylän Porosojanmäki. Se on jäänne viime vuosikymmenen puolivälin noin kymmenestä ehdokkaasta Uudenkylän Huhmarmäen "kierrätyspuiston" korvaajaksi, kuitenkin lopullisesti hylätty tilanteessa, missä Päijät-Hämeen liitto – oikeusproessin pitkittymisen uhan alla – valitsi uudeksi "luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealueeksi" eli kaatopaikaksi Hollolan Salpakankaan.

Kartta. **Porosojanmäen kiertotalousalue** Uudessakylässä, kuvio 1, suurin varaus: 133 ha rauhallisella maa- ja metsätalousalueella, missä on myös erityistoimintoja (Asevarikko). Rajattu alue sijaitsee lähimmillään 2,0 km:n päässä Uudenkylän Asemansseudun asutuksesta suoraan etelään eli yhtä lähellä kuin lounaassa Orimattilan Kolunkankaan kivilouhos (merkintä hakut), mistä melu kuuluu Asemansseudulle. Porosojanmäen lähimmät asutukset ovat pohjoispuolella suuri toimiva maa- ja metsätila, mistä hanke leikkaisi suurimman osan, ja länsipuolella Uudenkylän Asevarikko, minkä rajaa hanke sivuasi pitkän matkan – mitähän puolustushallinto sanoo? Länsipuolella kulkee Kuivannontie ja itäpuolella Kotterontie, pohjois- ja eteläpuolella ei ole ajotietä. Kuivannontien päällyste joudutaan pahojen vaurioiden vuoksi ennen pitkää poistamaan ja myös Kotterontie on kapea soratie. Kuljetusyhteydet jouduttaisiin rakentamaan uudestaan jne.

Porosojanmäki on nimetty "parhaiten soveltuvaksi" tukitoiminta-alueeksi, missä

- voidaansalliaennenasemakaavoitustayleis- ja asemakaava-alueidentoteuttamista tukevia toimenpiteitä, kuten massalogistiikkaa, uusiomateriaalien, kaivumassojen ja kivisainesten välivarastointia ja jalostamista
- turvataan kaivumaiden, kiviaineksen ja purkumateriaalien välivarastointi ja käsittely
- voidaan vähentää kuljetuksia sekä niistä aiheutuvia kustannuksia ja äästäjä.

Tukitoiminta-alueita kuten Porosojanmäki tunnistettiin vielä rakentamattomista, mutta asemakaavoitetuista alueista sekä rakentamattomien teollisuustonttien alueista niiden saavutettavuuden mukaan (kulkuyhteydet) ennen kaikkea siellä, minne rakennetaan / missä maankäyttö muuttuu.

Tukitoiminta-alueet toimivat *esirakentamista vaativissa savikkokohteissa* painopenkereinä.

Tukitoiminta-alueet ovat *tilapäisiä* ja ne *palvelevat rakentamista sekä massakoordinaatiota ja massojen hyötykäyttöä*. [Kiertotalousselvitys s. 202-21.].

Porosojanmäki-suunnitelma on monin perustein mieleton, sillä mikään em. luettelossa mainituista edellytyksistä tai tarpeista ei toteudu:

- alue ei ole asemakaavoitettu
- ei ole rakentumaton teollisuustontti
- ei ole saavutettavuutta, kaukana kaikesta toiminnasta
- lähellekään ei rakenneta mitään
- lähellekään maankäyttö ei muutu
- ei ole esirakentamista vaativa savikkokohde (mäki)
- ei palvele rakentamista, massakoordinaatiota eikä massojen hyötykäyttöä millään mielekkäällä tavalla, elleivät nämä ole pelkästään matemaattinen itsetarkoitus.

M.O.T.

Kaikkiaan Porosojanmäen tukitoiminta-alue on suurin piirtein sama asia kuin Uudenkylän Huhmarmäestä pois häädetty "kierrätyspuisto" eli kaatopaikka. Lahden kaupunki näyttää ystävällisesti avittaneen konsulttia muistuttamalla ja nostamalla Porosojanmäen haudastaan kaavaluonnokseen kiertotalouden suurimmaksi alueeksi, tosin ei julkisesti näkyville kaavakarttaan 4, vaan kätkemällä sen liiteaineistoon samalla tavalla salaten kuin Nastolan kunta 2014. Historia toistaa itseään vuosikymmenen välein.

Vaatus

Kiertotalousalueet 1-4 (Porosojanmäki, Uudenkylän Asemaseutu, Kuivannontie ja Turranmäki) on poistettava kaikista kaavasuunnitelmista ja näin turvattava Uudenkylän Asemaseudun vähintään nykyinen asumisviihtyvyys.

Kiertotalousteeman tämänkertainen käsittely kaavavalmistelussa on turhaa vanhan kertausta uudessa valekuosissa, sillä päätetty Hollolan Salpakankaan jätekeskus, Uudenkylän Huhmarmäestä suurella työllä häädetty, riittää Lahden seudun tarpeisiin vuosikymmeniksi.

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** **Kunta** - Tuntematon ▼

Toimipiste ▼

Selitys [Muokkaa selitystä](#)

Teemat [Kätke teemojen visualisointi](#)

Paikka [Uudenkylän puistot](#). Uudessakylässä ei ole vielä yhtään puistoa.

Oheisen perustellun asiantuntijavalmistelun mukaisesti [Uudenkylän puistot](#). Uudessakylässä ei ole vielä yhtään puistoa.

Linkki: <http://www.tieokas.fi/PUISTOT.pdf>

Saapunut 28.8.2023 10:31

Liite

[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tuntematon ▼

Kiireellisyys Normaali ▼ **Määräpäivä** 29.8.2023

Lisäluokitus Ei arvoa ▼

Sijainnit

Ei sijaintia

Kartta

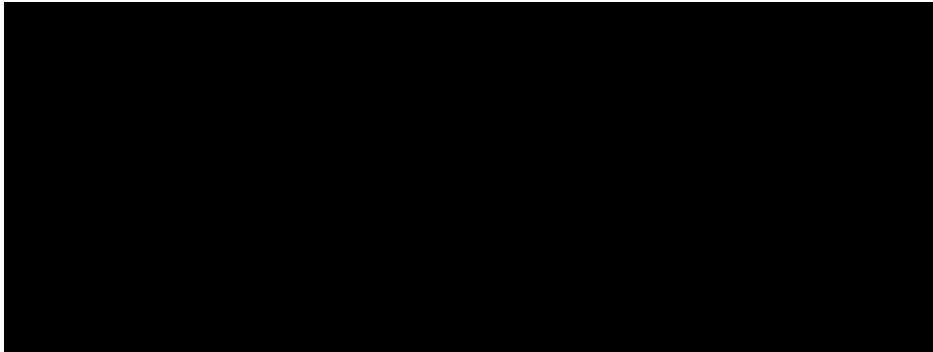

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
28.8.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyö
2021-2025

Lisää toimenpide

Valitse ensin toimenpide

Tallenna muutokset

Uudenkylän Rautatiepuistot

Uuteenkylään ei tarvitse perustaa puistoja, ne ovat valmiina luonnostaan Lahden kaupungin ja muiden yhteisöjen mailla. Puistot voidaan merkitä asemakaavaan ja saattaa näin lopullisesti yleiseksi kaunistukseksi ja asukkaiden nautittaviksi. Uudenkylän puistot kertovat monta Pietarinradan historiaan suoraan liittyvää tai sitä sivuavaa kertomusta. Rautatien rakenteiden muuttuessa puistotkin ovat muuttuneet, osaksi kadonneetkin tai jopa komistuneet. Puolentoistasadan vuoden rautatie- ja asutushistoriaa voi lukea Uudenkylän Rautatiepuistoista kumpaankin suuntaan. Lähtökohta on säilyttää tässä nimetyt puistot ennallaan tekemättä niistä "puistoja". Hallinnollinen perustamispäätös ei maksa mitään nyt eikä tulevaisuudessa.

Perustettavat puistot ovat:

Asemanpuisto s. 2-12	Uudenkyläntie
Ratamestarinpuisto s. 13-19	Heinolantie
Pumppumestarinpuisto 20	Puutarhatie
Rautatienpuisto 21-25	Uudenkyläntie
Yhteiskoulunpuisto s. 26-28	Puutarhatie
Sahanpuisto 29-25	Kouvolantie
Taimitarhanpuisto 36-43	Heinolantie
Luuradan kalmiston puisto 44-60	Ylämaantie
Kestikievarinpuisto 61-62	Heinolantie
Jääkausipuisto 63-71	Rakokieventie
Hautaanrannanpuisto 72-79	Heinolantie

Asemanpuisto

Asemanpuisto edustaa Uudessakylässä arvokasta rautatiekulttuuria alun perin 3. luokan aseman tyypillisessä historiallisessa ympäristössä. Puisto rakenteineen on säilynyt yllättävän hyvin alkuperäisessä muodossaan, mutta vaatii myös korjauksia ja hoitotoimia.

Asemanpuiston keskeiset rakenteet ovat pitkä kivetty pääraiteen I matkustajalaituri rautatieaseman itäpuolella sekä sitä tukeva korkea kivimuuri ja reunustava puistokujanne Uudenkyläntien ent. valtatie 12 Lahti–Kouvola vieressä. Asemalta lukien kasvaa ensin suuri lehmus linja-autopysäkin kohdalla ja sen jälkeen kahdessa rivissä yhteensä seitsemän vaahteraa, neljä laiturimuurin ja kolme tien puolella. Ent. paljon käytetty kävely- ja pyöräilypolku puistopuiden välissä on ruohottunut. Uudenkyläntien levennys ja nosto etenkin 1980-luvulla on vaurioittanut puistoa. Puita on kaadettu aseman puoleisesta päästä, mutta tilalle on kasvanut jo kookkaita koivuja. Puistopuiden varttumista voidaan arvioida vanhoista valokuvista. Eniten puistoon vaikutti radanvarsihakkuu 2015, mistä on erillinen kuvaus [RADANVARSIHAKKU].

Asemanpuiston historiaan kuuluvat vuoden 1918 sodan loppuvaihe huhtikuussa, Uudenkylän taistelu ja siinä kaatuneiden saksalaisten sotilaiden hautapaikan erikoiset vaiheet.

Laiturimuurin keskiosassa sijaitsevat alkuperäiset jyrkät kiviportaat Asemanpuiston poikki laiturimuurin ja Uudenkyläntien välillä. Alkuaan portaat palvelivat kulkutienä matkustajien puuceehen, mikä sijaitsi tuossa kohdin päälaituria. Kun asema toimi talvisodan tuhopommituksen jälkeen väliaikaisissa tiloissa vastapäisessä Peltolan kauppatalossa, junanlähettäjänsä suorin tie matkustajalaiturille kulki kiviportaiden kautta, joskin kampiasetinlaite sijaitsi entisessä paikassaan tuhoutuneen asemarakennuksen kohdalla. Portaiden itäreunan kiveys on säilynyt, länsireunasta vaurioitunut, ja porraskivet on poistettu. Päälaiturin länsipäätä nostettiin 1979, kun sähköistettyä taajamajunaliikennettä varten rakennettiin korkeat laiturit. Alkuperäistä laiturikiveystä on säilynyt näytteeksi itäpäässä reunamuurin puolella.

Pitkän päälaiturin ja Asemanpuiston itäpäässä näkyy yhä maitolaiturin paikka Haikarin kauppatalon kohdalla. Jäljellä ovat vielä maatuneet nousuluiskat molemmin puolin suoraan Uudenkyläntieltä ja tien vastainen korkea, puustottunut kivipengerrys.

Uudenkylän asemalla Asemanpuiston länsipäässä on sijainnut kaksi kioskia. Ensimmäisen rakennutti heti viime sotien jälkeen kauppias Pulkka, jonka liike sijaitsi Heinolantien alussa (ent. Heinosen ja Inkisen kauppa). Pulkan kioski toimi noin 1945–1955. Kioskille ei ollut suoraa yhteyttä laiturilta, vaan se oli rakennettu maanpinnan tasoon. Seuraavan kioskin samaan paikkaan rakennutti 1951 Suomen Punaisen Ristin (SPR) Nastolan osasto. SPR:n kioski sijaitsi välittömästi aseman itäpuolella suunnilleen nykyisen linja-autopysäkin kohdalla päälaiturin puistokujan länsipäässä laiturimuurin ja Kouvola- ja Lahtien valtatie 12 Lahti–Kouvola (Uudenkyläntie) välissä, julkisivu kohti aseman itäpäädyn kiviportaita ja sisäänkäyntiä odotussaliin. Kioski oli kookas rakennus, korkeakin, sillä laiturin reunakiveyksineen oli noin metrin korkuinen. Suorakaiteen muotoinen puurakennus sijaitsi poikittain rataa nähden, julkisivu länteen asemalle päin. Pohjoispääty nojasi rataa matkustajalaiturin kivimuurin tasossa. Laiturilta johti käynti kannatinpylväiden reunustamasta aukosta suoraan katetulle, avoimelle terassille. SPR:n kioski säilyi vielä rataosan Lahti–Kouvola perusparannuksessa 1960-luvulla ja laiturin noston yhteydessä, mutta viimein se purettiin syksyllä 1970.

Rautatiematkustajien yleisvälttämätön puucee "För damer/För män" sijaitsi päälaiturin pitkän kivimuurin keskivaiheilla Asemanpuiston puistokujanteen itäpäässä. Sinne nousivat jo kiviportaat Uudenkyläntieltä. Puucee alkuperäisessä paikassaan, ennen uuden sijoittamista asemarakennuksen länsipuolelle, pilkottaa joissakin vanhoissa valokuvissa:

Aseman alkuperäinen puucee näkyy talvikuvassa pitkän matkustajalaiturin itäpäässä samassa linjassa kuin luminen maitolaituri, lähinnä ratapihan itäpään vaihteet 4 ja 6. Aika on ennen vuotta 1940, sillä talvisodassa tuhoutunut asemarakennus kohoaa taustalla. Kokoelma Arno Jarla (osasuurennus).

Uudenkylän rautatieasema ja Asemanpuisto ratapihan pohjoispuolelta. Raiteelta 5 on aurattu puolen metrin paksuinen lumikerros. Uusikylä 2010-02-12. 5651.

Asemanpuiston kaksirivinen puukujanne ja puolimetriseen hankeen aurattu huoltotie ent. matkustajalaiturilla asemarakennuksen suuntaan. Uusikylä 2010-03-05. 6388.

Asemanpuiston kaksirivinen puukujanne ja matkustajalaiturin kivimuuri aseman suuntaan, vas. linja-autopysäkki matkustajineen Lahden suuntaan. Kujanteen päähän on kasvanut koivuja alkuperäisten puistopuiden, yhden lehmuksen ja seitsemän vaahteran, jatkoksi. Uusikylä 2009-02-13. 1942.

Lehtevä Asemanpuisto Uudenkyläntien ja Pietarinradan välissä aseman kohdalta itäsuuntaan. Pysäkillä odotetaan linja-autoa Lahteen. Koira johdattaa tottuneesti taluttajansa puiston varjoon. Uusikylä 2008-07-28. 106.

Asemanpuiston vehreyden keskellä laiturimuurin kyljessä kasvaa myös satoisa omenapuu. Lahden kaupunginmuseon asiantuntija FT Riitta Niskanen kertoi, että mahdollisesti kysymyksessä on rautateiden alkuperäislajike, rautatieomenapuu *Malus 'Hyvingiensis'*, vaikka puu ahtaassa kasvupaikassa kilpaillessaan näyttää menettäneen tyypillisen kasvumuotonsa. Sellainen pyöreälatvusmuotoinen yksilö kasvoi joka tapauksessa lännempänä rautatiealueella Uudenkyläntien vieressä aurinkoisella piennarmaalla viistoon Soinin korjaamo vastapäätä. Pietarinradan asemille perustettiin puistojen lisäksi myös puutarhoja, kuten Uudenkylän alun perin 3. luokan asemalle. Uusikylä 2008-09-04. 122.

Väylävirasto tuotti 2021 selvityksen rataosan Lahti–Kouvola kulttuurihistoriallisista kohteista. Selvitykseen sisältyy pääpiirteisiä tietoja myös tämän teoksen aihepiiristä, kuten Uudenkylän Asemanpuistosta. [Ruotsalainen, Roosa. 2021. Lahti–Kouvola -rataosuuden kulttuurihistoriallisten kohteiden inventointi. Väyläviraston julkaisu 3/2021. Väylävirasto. Helsinki.].

https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/180370/vj_2021-03_972-952-317-838-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Asemanpuiston kujanne itäpäästä kohti asemarakennuksen itäpäätyä postilaatikoineen. Tätä kujannetta käyttivät Asemanseudun asukkaat aikoinaan päivittäin ees taas kulkiessaan, kun haluttiin väistää valtatie 12 Lahti–Kouvola liikennettä edes kappaleen matkaa – eikä jalkakäytävää ole Uudenkyläntiellä vielääkään. Oman aikansa kelpo kevytväylä oli silloin kulunut maahan paljaaksi ja sileäksi. Siinä jokainen koulupoika kiihdytti pyöränsä hetkeksi kunnan vauhtiin. Sittemmin kujanne ruohottui umpeen etenkin sen jälkeen, kun väistämisen tarve väheni 1980-luvulla uuden valtatie vietyä vilkkaimman osan ajoneuvoliikenteestä. Aseman päälaiturin kivimuuri oik. on yhä jäljellä alkuperäisenä rautatiekulttuurin muistomerkkinä. Sellainen on koko Asemanpuisto yhtenä Uudenkylän kulttuurihistorian parhaiten säilyneenä paikkana. Nykyaika eli pikajuna P 32 Tolstoi Moskova–Helsinki ohittaa, veturina poikkeuksellisesti Sr2 (tavallisesti Sr1). Uusikylä 2008-05-03 la.

Ratakasvi ketohärkki *Cerastium arvense* kasvaa runsaana näyttävästi Asemanpuistossa kuten yleisesti muuallakin Asemanseudulla, tässä Uudenkyläntien valtatie 12 Lahti–Uusikylä ja laiturimuurin välissä linja-autopysäkin itäreunan kohdalla ent. kulkupolun paikassa, mikä käyttämättömänä on vehreytynyt. Taajamajuna H 325 Lahti–Kouvola Sm2 6X64 ohittaa.

Asemanpuisto alkaa pukeutua syysväreihin. Uudenkyläntieltä pilkottavat vaahteroiden välistä raiteilla 3 ja 4 seisovat keltaiset raiteentukemiskoneet Ttk2-850 ja Ttk1-883. Uusikylä 2008-09-24 ke. 188.

Asemanpuisto on Uudenkylän keskustan komistus kaikkina vuodenaikoina. Ruskan väritymät vaahterat loimuavat Uudenkyläntien ja Pietarinradan välissä. Etualalla kasvaa matala siperianhernepensaiden ryhmä, minkä ohittaa InterCity IC 71 Helsinki–Kajaani Sr1. Uusikylä 2008-09-25 to. 212.

Radanvarsihakkuussa käsitelty Asemanpuiston puurivistö Uudenkyläntien puolelta itäsuuntaan. Lähinnä on laiturimuurin ed. ainoa puistolehmus linja-autopysäkin kohdalla, muut ovat vaahteroita. Ohjeeni mukaan vastikään huhtikuussa karsitut puut vehreytyvät jo, samoin kuin välissä siperianhernepensas. Laiturimuurin, minkä päälle on rakennettu rautatien suoja-aita, on paljastunut komeasti kauttaaltaan vähäksi aikaa. Lähinnä kurkistaa kuvaan oik. asemapäälliköntalon vaahtera. Uusikylä 2015-05-31. 1916.

Radanvarsihakkuussa uudistettu Asemanpuisto näyttäytyy Uudenkyläntieltä lumen kuorruttamana. Laiturimuuri peittyi vesakkoon jo ensimmäisenä kesänä hakkuun jälkeen, mutta on sittemmin raivattu. Taajamajuna H 311 Riihimäki–Kouvola Sm2 6X88 ohittaa. Uusikylä 2016-01-24 su. 6854.

Ketohärkki *Cerastium arvense* on viime kesän jälkeen levinnyt uuteen kasvupaikkaan Asemanpuiston kiviportaiden ylätasanteelle ent. päälaiturille suoja-aidan viereen. Aiempi esiintymä alatasanteella vaahterakujan heinikössä kukkii myös yhä, mutta tässä kasvutila on väljempi. Uusikylä 2022-06-14. 9950.

Ratamestarinpuisto

Ratamestari oli aikansa arvostettu rautatievirkamies suurehkoissa asemakylissä, myös Uudessakylässä. Valtionrautateiden rataosaston töitä ja henkilökuntaa johti ratamestari, jonka virkanimike ja pätevyysvaatimus oli rakennusmestari. Viime sotien jälkeen virassa toimivat pitkään rakennusmestari Toivo Koponen, joka siirtyi Hyvinkäälle, ja viimeiseksi Reino Lahtinen, joka tuli Uuteenkylään Enon Kaltimosta ja jonka jälkeen virka siirrettiin Lahteen, kun Pietarinrata oli perusparannettu ja rataosaston organisaatiota muutettiin. Toinen Valtionrautateiden virkamies Uudessakylässä oli liikenneosaston kirjoissa: rautatieliikenteestä vastannut asemapäällikkö. Hänen apunaan oli virkasuhteisia kirjureita ja muuta liikennehenkilökuntaa.

Ratamestarin-rakennusmestarin tekniset taidot olivat monesti tarpeen myös virkatöiden ulkopuolella asukasyhteisön luottamustehtävissä. Uudenkylän ratamestari Juho Lindberg (Lehmusvaara) toimi Uudenkylän koulun ensimmäisessä johtokunnassa. Hän suunnitteli koulun lisärakennuksen 1899–1900. [Nastolan historia II s. 426.].

Uudenkylän ratamestarin ent. asuinpiiristä on hävitetty kaikki rakennukset, mutta puistomainen pihapiiri on jäljellä. Pietarinrataan ja Heinolantiehen (Kirjapolkuun) rajoittuvaa aluetta luonnehtivat puutarhapuut ja -pensaat sekä muu mielenkiintoinen perinnekasvillisuus, mikä pitäisi inventoida. Reunoilla kasvaa jättimäisiä lehti- ja havupuita: kuusia, rauduskoivuja, puistolehmuksia ja honkia. Pitkät pihakuuset kohoavat suorastaan maamerkiksi, mikä näkyy laajalle ympäristöön, jopa junamatkustajien silmiin. Junat viilettävät hetkessä ohi, mutta Ratamestarinpuisto sulkeutuu muulta menolta omaan rauhaansa, mistä linnut ja nisäkkäät löytävät mieluisan elinpiirin. Ratamestarinpuisto tallentaa merkittävän osan Uudenkylän liikenne- ja kulttuurihistoriaa.

Ratamestarinpuisto soveltuisi erinomaisesti perheiden käyntikohteeksi, kunhan sinne järjestettäisiin levähdyspenkit ja pöydät vaikka piknik-ruokailua varten. Viihtyvyyttä täydentäisi pienimuotoinen lasten leikkipaikka hiekkalaatikoineen. Radanvarren aitaamisen jälkeen 2010 puisto on täysin turvallinen.

Ratamestaripuiston talvitunnelmia. Avoin pihapiiri ent. virkatalon paikalla vas. ja Asemanseudun näkymää hallitsevat jättikuuset oik. Haarautunut ja haaroista yhteen kasvanut jättikuusi, minkä tyven laho on pullistanut tynnyrimäiseksi. Tämä kuusi näkyi kaikkialle ratapiha-alueelle. Uusikylä vas. 2010-02-15 5862 ja oik. 2010-01-24 5004.

Ratamestaripuiston jättikuuset näkyvät komeasti laajalle ympäristöön, tässä Uudenkyläntielle ja junamatkustajillekin. Kuormarapujuna veturina Sr1 lähtee raiteelta 3 Kouvolaan. Uusikylä 2008-09-04 to. 73.

Tuuheu pensasto suojaa Ratamestarinpuiston pihapiiriä, etualalla ent. virkatalon sijaintipaikka. Pietarinradan vierustan panssariverkkoaita uusitaan 2010. Sen jälkeen puistoon voisi perustaa lasten turvallisen leikkipaikan, mitä ohi viilettävät junat elävöittävä. InterCity-junan kaksikerrosvaunun yläkerrasta lasten leikkiosastosta avautuu suora näkymä Ratamestarinpuistoon. Uusikylä 2010-01-24 su. 5008.

Ratamestarinpuistossa kasvaa vanhastaan useita jättiläiskokoisia havu- ja lehtipuita, tässä alkuperäinen valtava puistolehmus. Uusikylä 2010-02-15. 5859.

Ratamestarinpuiston radanvarsihakkuun kuvasin vaihe vaiheelta tästä kulmasta Uudenkyläntien viereltä, vas. opastin E612. Puiston lounaiskulman pienpuuston hakkuun jälkeen ensimmäinen iso kohde oli monihaarainen jättiraita puiston keskellä. Monitoimikoneen kuljettaja Jarkko Sihvola tarrasi moton kouran kiinni runkoon, minkä jälkeen moottorisahamies teki kaatokolon. Siitä raita sitten rojahti piha-aukiolle kaikkine haaroineen. Niitä metsuri katkoi ja moto nosteli kappaleita sivulle. Idänpuoleisen jättikuusen kaaduttua vuorossa oli kaikista pisin jättikuusi. Se joutui kouran otteeseen ja sai sitten kaatokolon tyveensä latvusröykkiön takana. Kuvassa jättiläinen kaatuu ylväästi piha-aukion keskelle. Karsinnassa moton koura teki ankarasti työtä kovasti kolisten. Siinä tarvittiin moottorisahan apua tiheän ja kuivankovan oksiston perkaamiseksi. Puujättiläinen antoi koneille kunnan vastuksen viimeiseen asti. Viimeiset kuusijättiläiset, rinnan kasvanut pari, vaati erikoistoimia, kaatoliinan käyttöä. Metsuri kiipesi moton katolle ja karsi alimmat oksat. Vaaksan levyinen keltainen kaatoliina sidottiin rungon ympärille noin 6 m:n korkeudelle. Liinan toinen pää kiinnitettiin parinkymmenen metrin päähän jättihongan tyvelle, mihin tuli myös vorokki. Metsuri sahasi kaatokolon ja -leikkauksen. Moto ei osallistunut kaatoon. Liinaa kiristämällä toinen kuusi alkoi kallistua kaatokolon suuntaan piha-aukiolle. Kaksihaaraisen jättikuusen toinen haara kaatui hallitusti jäljellä seisoneen jättikoivun etupuolelle. Saman tien kaatoliina viritettiin toisen kuusenhaaran tyven yläosaan, minkä jälkeen liina ja vorokki kiinnitettiin lähellä seisoneen kelon tyveen. Metsuri teki kaatosahauksen, kaatoliina kiristyi ja puiston viimeinen jättikuusi kaatui edellisten perään kuuluvasti humahtaen, maahan tömähtäen. Jättikoivu ja jättihonka jäivät vielä tänään kaadettaviksi. Niin sortuivat puut, joiden alta olin kahden ja puolen vuoden aikana kulkenyt arkipäivittäin ratamestarin toimistoon työhöni. Uusikylä 2015-04-21. 920.

Lahti Energia kaapeloï avojohtoja maahan ympäri Uudenkylän Asemanseudun. Kohteena on maakaapelin kaivu Pietarinradan varteen alhaalta myllyn tienolta ylös Pietarinradan ali Ratamestarinpuiston halki pituussuunnassa Kirjapolun poikki ja edelleen kuormausalueen halki. Kaapelikelassa pyöri 3x muovipäällysteinen 20 kV:n sähkökaapeli. Kaapelikanava on valmis maan povessa ratamestarin päärakennuksen paikan vas. ohi länsisuuntaan. Uusikylä 2018-03-30. 804.

Uusikylä Pietarinradan huipulla
Pietarinrata 150 vuotta

Sisällysmalli
2023-08-28

©Markku Sakari Meriluoto
Uusikylä 600 vuotta

Pumppumestarinpuisto:

Uudenkylän rautatiepuistot [RAUTATIEYMPÄRISTÖ, LIIKENNEOSASTO/ASEMAMIES SULO
NIEMINEN, YHTEISKUNTA/RATAOSASTO/VESITORNIT].

Pumppumestarinpuisto

Rautatienpuisto

Rautatienpuistossa Heinolantien tasoristeyksen lounaispuolella sijaitti kaksi Valtionrautateiden asuintaloa, joissa asui yhteensä kolme rautatieläisperhettä. Talojen purkamisen jälkeen 1980-luvun alusta alkaen 2-perheen talon paikassa puiston itäpäässä on sijainnut Uudenkylän linja-autoliikenteen Pääte pysäkki. [LIIKENNEOSASTO].

Uudenkylän Asemanseudulla Rautatienpuiston pohjoista sivua pitkin, jo silloin niin vilkkaan Kouvola-tien valtatie 12 Lahti–Kouvola penkan alasyrjässä lähes metrin tietä alempana tonttien rajalla valtionmaalla, kulki luontainen kevytväylä Heinolantien tasoristeyksestä ja Karhulantieltä Haikarin kaupan pihaan asti. Noin metrin levyinen ruohoreunainen sileä polku oli paljon käytetty turvallinen ja tarpeellinen yhteys kaupolle ja asemalle. Polkua pitkin oli hauska ajaa polkupyörällä. Takapyörän sivuun kiinnitettiin pyykkipojalla jäykästä pahvista valmistettu "räpätin", mikä ajaessa pärästi äänekkäästi: täältä tullaan!

Harvinaisen valokuvan pääaihe on kuitenkin valtatiellä marssiva sotilasosasto saattajineen. Kuva on otettu kevytväylän itäpäästä 2-perheen VR-asuintalon portilta Uudenkylän asemalle päin. Osastoa saattavat lähimpänä kaksi sotilasta polkupyörillä kivääri selässä sekä viimeisenä sotakoirapartio. Radan vieressä oik. seisoo kilometripylväs 151. Ratapihan takana rinteeseen täyttävät kuoritut paperipuupinot. Sivuraiteella seisoo muutama katettu tavaravaunu, niiden vasemmalla puolella Osuusliike Oma-Pohjan varastorakennus, mikä näkyy paremmin aseman tuhkokuviissa vuodelta 1940. Uudenkylän aseman sähköttäjän, myöhempi asemapäällikkö Lars Aiomies ehkä huomasi asuntonsa ikkunasta marssiosaston ja riensi Kouvola-tien viereen valokuvaamaan.

Osasto ei oman arvioni mukaan ole venäläisiä mantteleineen vaan saksalaisia sotavankeja. Sillä "... 1944 syksyllä oli Uudenkylän kansakoululla ... sotavankeja, saksalaisia. ... Nämä vangit otettiin Suursaaren valtausyrityksessä, missä *maihinnousujoukkojen vahvuus oli noin 2700 miestä. Suomalaiset joukot torjuivat hyökkäyksen ja saivat 1231 vankia, osa haavoittuneita*. Yhteensä vankeja saatiin ... noin 700." Väli rauhansopimuksen mukaisesti heidät luovutettiin liittoutuneiden valvontakomissiolle ja kuljetettiin syksyllä 1944 rautateitse Neuvostoliittoon, erinäisten vaiheiden jälkeen ainakin Villähteen asemalta. [Huovila 2007 ja Jatkosodan historia 6. Toim. Maanpuolustuskorkeakoulun Historian laitos. Sotatieteen laitoksen julkaisuja XXV:6. WSOY. Porvoo 1994 s. 114-119.]. Uusikylä arvion mukaan 1944 Lars Airomies. Kokoelma Kirsi Airomies. fb Uusikylä.

Rautatienpuiston halki kulkee paljon käytetty harjunrinteen oikopolku, mikä yhdistää alisen Puutarhatien ja Uudenkyläntien linja-autojen Pääte pysäkin. Vanhan asuinpiirin salaperäistä henkeä on yhä jäljellä taajassa lehtipuustossa ja -pensastossa. Rajakivetkin ovat jäljellä, samoin joitakin perustuksia. Uusikylä 2010-01-25. 5089.

2008-05-25. 525.

2008-11-26. 708.

2009-03-22. 2536.

2010-01-25. 5081.

Rautatienpuisto kukkii kesällä ja pitää yllä monimuotoista elämää. Hongikon katveessa entisen VR-asuintalon aukossa kasvaa tuomia ja vaahteroita, aluslehvistössä pihlajaa ja haapaa. Paikalla lauloi parhaillaan satakieli. Toimii koirapuistona polkuineen, palokärjen talvista ruokapöytää myöten. Talvi jähmettää puiston hongat lumen valtaan. Uusikylä.

Rautatienpuisto kukoistaa vehreänä, tuomi kukkii ja vaahtera lehtii vastapäätä Uudenkylän karun ratapihaympäristön työmaata. Uusikylä 2010-05-21. 9809.

Viime talvena maahan murtunut iso tuomi kukkii runsaasti Uudenkylän ratapihatyömaata vastapäätä Rautatienpuiston heleän vehreyden keskellä. Uusikylä 2010-05-21. 9905.

Yhteiskoulunpuisto

Yhteiskoulunpuiston yläreunaa pitkin kulkee viehättävä, ikiaikainen metsäpolku kesät talvet. Sieltä voi katsella ja kuulostella puiston monimuotoista maisemaa ja elämää rinteiden eri puolilla. Uusikylä 2010-01-25. 5068.

Yhteiskoulunpuiston jyrkän paahderinteen puusto on kehittynyt luonnontilassa kautta aikain monimuotoiseksi lintuparatiiksiksi. Uusikylä 2010-01-25. 5071.

(vas.) Ensimmäisen kultarinnan laulupaikka Yhteiskoulunpuiston rinteessä. Uusikylä 2009-03-24. 5072.

(oik.) Puutarhatie kulkee Yhteiskoulunpuiston eteläisellä juurella viehättävässä holvistossa turvallisena myös pienelle kulkijalle. Uusikylä 2010-01-25. 2567.

Rautatienpuistoon rajautuu kaakkoispuolella Yhteiskoulunpuisto ent. Karhulantien (Yhteiskouluntie) alarinteessä. Alhaalla kulkevalta Puutarhantieltä Yhteiskoulunpuiston rinteeseen sisään näkee talvella, mutta kesällä tuuhea lehvästö kätkee näkymän ja luo holviston tien ylle. Vain lintujen laulu kertoo poikkeuksellisen monimuotoisesta luonnontilaisesta puistosta keskellä asutusta.

Yhteiskoulunpuisto on valmis luonnontilainen monimuotoisuuden tyyssija keskellä Asemansentua kaikkien katseissa, mutta salaperäinen ja saavuttamattoman tuntuinen. Harva siellä on vasite poikennut, vaikka onkin tieltä ja oikopoluilta silmännyt siimekseen usein päivästä toiseen. Lehtipuuvaltainen, runsaslahopuustoinen Yhteiskoulunpuisto on runsaan eliölajiston suojainen elinpiiri. Kuuluvimpia joskaan eivät aina näkyviä asukkaita ovat linnut, etenkin tikat kautta vuoden. Puistossa ympäristöineen on tavattu melko säännöllisesti, osa jopa pesivinä, kaikkia tikkalajejamme valkoselkätikkaa lukuun ottamatta: käpytikka, pikkutikka, harmaapäätikka ja palokärki.

Alkukesän aikaan Yhteiskoulunpuiston tuuheassa lehvästössä helkkää linnunlaulu. Tavallisten laululintujen lisäksi puiston uumenista erottaa harvinaisiakin esittäjiä: satakieli, viitakerttunen, mustapääkerttu ja jopa kultarinta, vanhojen kartanonpuistojen upea luonnehtijalaji. Oma elämys oli lintuharrastuksen alkuvaiheissa kuulla ja nähdä Yhteiskoulunpuistossa ensi kerran kultarinta, 109. havaittu laji. Nyt "elämänpinnoja" on kertynyt jo lähes kaksi ja puolisataa, mutta tämän ensimmäisen kultarintani muistan aina. Näin sen silloin kuvasin havaintokirjaani:

109. havaittu laji. Hippolais icterina. 16.VI 1964 klo 08.50 kuulin minulle täysin outoa linnunlaulua tonttimme [Meriluodon kauppatalon] alapuolelta harjun etelärinteeltä, punavarpusen asuinsijoilta. Kiikarin noudettuani ryhdyin seuraamaan tätä laulajaa. Lintu lauloi ensin haaparyhmässä lähellä kaivoamme, siirtyi sieltä Säästöpankin harjun mäntyihin ja edelleen länsisuuntaan männyissä laulaen. Sitten lintu palasi Säästöpankin tontin itälaidalle, missä se lauloi korkealla eräässä männyssä. Klo 08.58 näin laulajan – kultarinnan – ensi kerran. Lintu esitti säveltulvaansa männyssä niin, että oranssinpunainen kurkku näkyi hyvin. Kultarinta oli päältä ruskeanharmaa, alta kellahtava (ei kuitenkaan läheskään puhtaankeltainen), mutta silmäkulmanjuovaa en pannut merkille, vaikka näin linnun moneen otteeseen selvästi. Sen sijaan oli kyynärsulissa vaaleat juovat, jotka näkyivät hyvin. Laulu oli minulle täysin uutta, voimakasäänistä, vaihtelevaa, taitavia matkintoja sisältävää vuolasta esitystä. Sen sävy oli kuitenkin pingottunut, ja monet karkeat äänet häiritsivät hieman. Kuitenkin puolustaa kultarinta erittäin hyvin paikkaansa eräänä parhaimmista laulutaitureistamme. Lintu lauloi enimmäkseen puiden yläosissa tai puolivälin korkeudella, mutta myös pensaissa. Välillä oli laulussa taukoja, ja tällöin näin linnun pyydystävän hyönteisiä vilkkaasti liikehtien. Kultarinta lauloi klo 09.35 asti. Sää havaintohetkellä: lämpötila +19°C, vaihtelevaa pilvisyyttä, mutta enimmäkseen aurinkoista, tuuli kohtalainen, ajoittain voimakas SW, yöllä satanut. Hauska sattuma on, että tällä viikolla esittää radiossa väliaikamerkin juuri kultarinta.

Sahanpuisto

Sahanpuisto sijaitsee Uudenkylän matkustaja-aseman pohjoislaiturin palvelualueen luoteisosassa pysäköintipaikan ajotien ja Kouvolantien 312 välissä. Paikka oli ennen Lahden kaupungin omistukseen päätymistä Rauten tehtaan varastokenttä ja sitä ennen 1950-luvulta alkaen Peltosen sahalaitoksen toiminta-alue. Sahan jäljiltä puiston osat ovat muutoksissa säilyneet lähes luonnontilaisina, arvokkaina jäänteinä Ensimmäisen Salpausselän päällystän luonnosta, mikä muualta on jo hävinnyt. Puistoalue säilytettäisiin ennallaan nykyisen karukkokasvillisuuden ominaispiirteitä vaalien. – Valokuvat tekijän.

Sahanpuiston ajotien haarasta matkustaja-aseman pohjoislaiturin palvelualueelle itäsuuntaan, vas. Kouvolantie 312. Taustan metsikkö on lähes luonnontilainen Ensimmäisen Salpausselän karukkokangas (CIT jäkälätyyppi), vain jokunen yksittäinen puu poistettiin vuoden 2011 rakennustyössä. Uusikylä 2023-08-14. 2533.

Pohjoislaiturin palvelualueen ajoliittymän pohjamaa on avattu. Pintamaan alta on paljastunut Uudenkylän deltan lajittunut kivetön hiekkamaa. Taust. näkyy tulevan tilanrajan takana Rauten Uudenkylän tehdas, minkä Nastolan kunnalle myymälle maalle P-alue rakennetaan. Uusikylä 2011-09-03. 2873.

Pohjoislaiturin palvelualueen ajotie on johtaa taust. Kouvolantieltä 312 ja Rauten tehtaan itäportin tienhaasta matkustaja-asemalle. Jäkälämetsikön paahteisessa länsipuoliskossa kenttäkerroksessa kasvaa yhtenäisesti harmaaporonjäkälää *Cladonia rangiferina*, reunoilla kanervaa *Calluna vulgaris*. Hieskoivut *Betula pubescens* ovat jo sangen vanhoja, minkä havaitsee lähimmän yksilön kaarnamaisesta tyviosasta. Uusikylä 2023-08-14. 2531.

Väljän valmiiksi puistomaisen mänty- ja koivupuuston alla metsikön keskiosankin kenttäkerros on paahdevaikutteinen, kasvupaikalle tyypillinen jäkälävaltainen. Puusto on säilynyt viime vuosikymmenet lähes koskemattomana, viimeksi 2011 poistettiin jokunen yksilö. Taajamajunan O H 1667 Lahti-Kotkan satama Sm2 6X94 saapuu ja pysähtyy Uudenkylän matkustaja-aseamalla, taust. pohjoislaiturin pysäköintipaikan ajotie. Uusikylä 2023-08-14. 2547.

Uudenkylän matkustaja-aseman pohjoislaiturin palvelualueella Sahanpuiston länsiosan alueella vanhassa kulttuuriesintymässä sinnittelevät laikuttaiset kasvustot kissankäpälää *Antennaria dioica* ja keltamaitetta *Lotus corniculatus*. Kasvualue on äärimmäisen kuiva, lajittunut, heinittynyt hiekkakenttä, mikä on alkuperäistä muuttumatonta Peltosen sahan aluetta maativine sahausjätteineen nykyisen puistometsikön länsilaidassa ajotien varrella, missä se onneksi on säästynyt multaukselta ja puistonurmen kylvöltä. – InterCity IC 68 ohittaa. Uusikylä 2013-06-02. 95.

Biologi, FM Jouko Tolosen mukaan Pietarinradan ja Kouvolantien välissä muinaisella rantatasanteella. Uudenkylän deltalla, sijaitseva matkustaja-aseman puistoalue olisi säilytettävä sinällään luonnonarvokohteena. Harmaaporonjäkäläkasvusto etenkin mäntyjen juurella laajalti kertoo, että maaperä on vettä hyvin läpäisevää hiekkaa. Alueella kasvava jäkälien, punakärpässiä *Amanita muscaria* ja mäntyjen *Pinus sylvestris* yhdistelmä on mielenkiintoinen. Ilmeisesti kysymys on moninkertaisesta symbioosisuhteesta. Männyt tarjoilevat sokeria, sienirihmastot vettä ja suoloja ja jäkälä on kaksoiseliö: sieni + viherlevä.

Jonakin viime päivänä Heinolantieltä kääntyessäni havaitsin iltapäivän auringossa Uudenkylän matkustaja-aseman pohjoislaiturin palvelualueen loistavan syvän tiilenpunaisena – mitähän siellä kasvoi? Se selvisi vähän myöhemmin paikan päällä helleiltapäivänä. Pysäköinpaikkojen välisen nurmikon ja maan vähän laajemminkin peitti ahosuolaheinän *Rumex acetosella* taaja kasvusto kuvassa Kouvolantien puolelta Pietarinradalle päin. Kulunut kevät ja alkukesä olivat pitkiä kausia kuivat – sadetta vain neljännes tavanomaisesta^{x)} –, mikä varmasti edisti ahosuolaheinän interventiota tähän vielä nuoreen kasvupaikkaan. Äärikuivassa happamassa maassa, missä kilpailijoita on vähän, ahosuolaheinän runsas siemensato synnyttää siemenpankin, mikä varmistaa lajin säilymisen tässä elinvoimaisena, se nähdään toivottavasti, sillä tylsänvihreän perusnurmikon sijaan katselee mieluummin tätä leimuavan väristä vaihtoehtoa. [Suomen luonto. Kasvit. 1994. Päätoimittaja Seppo Vuokko. Amer-yhtymä Oy Weilin+Göös. Gütersloh. S. 133.]. Uusikylä 2023-06-13. 1596.

^{x)} Tuominen Anna. Janoiset puut. 2023. Suomen Luonto 7/2023. Suomen luonnosuojeluliitto. Tartto. S. 34-35.

Yksinäinen ukontulikukka *Verbascum thapsus*, kookas kuin pensas, kukkii Uudenkylän matkustaja-aseman pohjoislaiturin pikavuoropysäkin juurella paahdepenkassa. Parhaan kukoistuksen jälkeen Nastolan kunnan traktori niitti elokuussa kasvin maahan – jälleen kerran – tässä vakituksessa kasvupaikassaan, mikä läheisesti liittyy Sahanpuistoon. – Pikajuna P 32 Tolstoi Moskova–Helsinki ohittaa. Uusikylä 2014-07-25 pe. 5933.

Taimitarhanpuisto

Tila TAIMITARHA Rno 532-409-1-131, pinta-ala 2,5 ha. Alkuperäinen omistaja Itä-Hämeen metsänhoitolautakunta (Metsäkeskus Häme-Uusimaa).

Taimitarhan perustaminen

Taimitarhanpuisto on ent. Itä-Hämeen metsänhoitolautakunnan taimitarhan alue. Taimitarha perustettiin 1930-luvun alkuvuosina Uudenkylän Ryhmäkylään Ensimmäisen Salpausselän pohjoiselle juurelle Heinolantien ja Mustakalliontien (Uusikartanontie) kulmaukseen. Palstan myi Uusikartanon tilan omistaja, agronomi Edvin Gahmberg. Taimitarhan alueeseen liittyy monta henkilöä ja kertomusta Uudenkylän historiasta.

Heinolantien jyrkän Myllymäen alla Mustakalliontien alkupään varrella sijaitsi alun perin laidunniitty, mikä näkyy valokuvassa vuodelta 1895. Edvin Gahmberg rakensi 1918 laidunalueelle Uusikartanon sahan, mikä toimi ilmeisesti viime sotiin asti. Sahan rinnalle perustettiin taimitarha. Kummatkin näkyvät valokuvassa vuodelta 1937. Suppealle alueelle syntyi silloisissa oloissa melkoinen metsäklusteri.

Miksi entinen laidun valittiin taimitarhan paikaksi? Alue on selvärajainen lohko. Maa on tasainen, luontaisesti kivetön ja viettää sopivasti. Ensimmäisen Salpausselän pohjoisahteen maapohja on viljava, tuore, pohjavesivaikutteinen, alkuaan luultavasti monin paikoin tihkupintainen. Korkean reunamuodostuman varjostus suosi havupuun taimien kasvatusta. Kastelu oli helppo järjestää kaivo- tai lähdevedellä. Mustakalliontien alapuolella on runsasvetinen lähde nyt kunnan vedenottamona, ja kaivo sijaitsi Myllymäen jyrkän rinteen juuressa.

Taimitarhan suojaksi istutettiin kuusiaidan taimet ja rakennettiin moninkertainen piikkilanka-aitaus. Kuusiaita sijoitettiin tontin ulkoreunaan teiden puolelle ja piikkilanka-aita sen viereen siihen asti kun kuusiaita kasvoi mittaansa. Piikkilanka-aidan tolpantyvet hiillettiin lahonsuojaksi ajan tavan mukaan. Tolpat maalattiin punaisiksi ja niiden viistoksi sahattu pää valkoiseksi. Näyttävään aitaan tehtiin neljä porttia: yksi Myllymäkeen ja kolme Mustakalliontielle palstan alkuun Heinolantieltä, keskivaiheille ja takaosaan. Kun Uusikartanon väkeä saapui Uudenkylän asemalta junamatkalta hevosrattailla, Sipilän talon tyttäret Inkeri ja Toini Hamara avasivat portinpuoliskot ja saivat palkkioksi 10 penniä.

Taimitarhan toimintaa

Myllymäen alarinteeseen pienelle töyräälle rakennettiin punamultainen, valkopielineen mökki taimitarhan työntekijöiden taukopaikaksi. Paikkakuntalaiset antoivat sille nimen Mokka-Mökki. Myöhemmin Mokka-Mökkiin asettui asumaan taimitarhanhoitaja Alma Niemi, lempinimeltään ”Kuusiaidan Alma” – kuusiaita oli jo kasvanut täyteen mittaansa. Toimielias Alma Niemi oli Nastolan kunnalliselämässä myöhemmin vaikuttaneen työnjohtaja Mauri Niemen äiti. Mauri Niemi, puuseppä, rakensi ensimmäisen omakotitalonsa vähän edemmäs Heinolantien varrelle puuseppämestari Onni Joukahaisen talon viereen lähelle Säyhteentien haaraa. Mauri Niemen vanhin poika on tunnettu elokuvaohjaaja Raimo O. Niemi. Isänsä jäljillä taiteilijan uraa jatkavat tyttäret Inari Niemi, elokuvaohjaaja ja käsikirjoittaja, sekä Juuli Niemi, proosarunoilija, kirjailija ja käsikirjoittaja. Muitakin merkittäviä taiteilijoita on toiminut Uudenkylän taimitarhan piirissä.

Viime sotien jälkeen Uudenkylän taimitarhan tuotantoa tarkasti toimensa puolesta Itä-Hämeen metsähoitola-autakunnan metsätalousneuvoja Juho Lehto [toimessa 1929-1950; Riukulehto, Sulevi. 2009. Suomen parhaat metsät. Metsäkeskus Häme-Uusimaa ja sitä edeltäneet organisaatiot 1919-2009. Metsäkeskus Häme-Uusimaa. Karisto, Hämeenlinna.]. Juho Lehto oli joviaali mahakas mies, joka tuli hyvin toimeen kyläläisten kanssa. ”Lehtopappa”, jopa ”forstmestariksi” kutsuttu, poikkiesi usein tilanomistaja Lydia Hamaran puheille Sipilän (Vanhakartano) pirttiin. Veljekset Arno ja Heikki Jarla kuuntelivat häntä tarkasti, ja mieluisa vieras mukavine juttuineen piirtyi poikien mieleen.

Lotat, pioneerit ja kuninkaat

Uudenkylän Seurantaloon takaa Ensimmäisen Salpausselän ”kahden kuninkaan harjulta” olivat Järvi-Suomen maisemia ihailleet Vanhakartanossa Sipilän rusthollissa majoittuneet Ruotsi-Suomen kuninkaat vuoronsa perään, isä ja poika, Aadolf Fredrik 1752 ja Kustaa III 1775. Samoilta paikoin lotat tähytivät talvisodan viholliskoneita ilmavalvontatornin korkeuksista.

Jatkosodan vuosina Seuratalo toimi pioneerien koulutustukikohtana. Noin 50 hengen pioneerijoukkue majoittui Seurantalolla ja piti sulkeisharjoituksia pihakentällä, mistä vielä silloin näkyi taimitarhan yli Sylvöjärvelle. Sipilän tilan kulmauksen kivikko Kurkelantien alapuolella taimitarhaa vastapäätä oli pioneereiksi koulutettavien harjoitusraivauskohde, missä ammuttiin kiviä vähemmäksi. Arno ja Heikki Jarla seurasivat manööverejä kotinsa Sipilän kartanon pihapiiristä.

Lotat keittivät ruokaa pioneereille Uusikartanon eli Gahmbergin navetan muuripadassa. Sotilaat marssivat saappaat rytmikkäästi askeltaen Seurantalolta Myllymäkeä alas taimitarhan kulmauksen ympäri Mustakalliontielle. Sipilän kohdalla Jarlan veljekset, seuranaan usein myös taimitarhanhoitajan poika Mauri Niemi, asettuivat jonon jatkoksi ruokakuppeineen ja marssivat satureiden mukana taimitarhan vierustaa Uusikartanon ruokailupaikalle. Ruoanjoolla lottajohtaja, Uudenkylän kansakoulun opettaja Aino Riukka komensi poikia pois, mutta turhaan. Pojista piti hyvän huolen pioneerileirin päällikkö, kapteeni Hugo Virtanen, Vääksyn mylläri. Hän asui esikuntineen veljesten kotona Hamaran eli Sipilän talossa. Siellä kun oli käytettävissä – Gahmbergin ohella – lähistön ainoa puhelin, mallia Ericsson. [Arno ja Heikki Jarla].

Sotilaiden valatilaisuus pidettiin Uudenkylän koulun etelänpuoleisella niityllä. Siellä vierailivat myöhemmin 1950-luvulla peräjälkeen myös tivoli ja helluntaiseurakunnan suuri valkoinen saarnatelta, taatut kesän merkit ja koulupoikien houkuttimet Uudessakylässä.

Uudenkylän kappeli ja kalmisto

Uudenkylän koulun opettaja Katri Silen teki virassaan elämäntyönsä 1893–1930. Hän vei oppilaat kotiseutuopin tunnilla vanhaan Ryhmäkylään Myllymäen juurelle. Siellä hän näytti ent. Uudenkylän kappelin paikan ja kertoi sen tarinan, mikä on kylässä muutenkin tunnettu perimätietona. Sipilän tilan omistaja Lydia Hamara puhui vanhasta viinikellarista Kurkelantien ja Heinolantien välisessä törmässä, taimitarhan Mokka-Mökkiä vastapäätä. Heikki Jarla näki kellarin sisällä käydessään tiilillä holvatun kivirungon. – Kertomukset säilyvät pitkään kansan keskuudessa, vaikka kirjallista tietoa ei olisikaan.

Mahdollinen uhrilehto on perustettu pakanuuden ajalla ennen Ruotsinvallan aikaa paikalle osaksi samoista syistä kuin myöhemmin raivattiin laidunniitty ja sen jälkeen synnytetttiin taimitarha. Haudat oli helppo kaivaa tasaiseen, kivettömään maahan. Molemmiin puolin harjunalusta on runsas kivikko ja kelvoton maa.

Mahdollinen kappeli on sijainnut ennen Kolumbuksen aikaa 1330–1400 -luvulla ehkä Kurkelantien risteyksen kulmassa. Vanha Kirkkotie (Mustakalliontie, Uusikartanontie) suuntautuu alhaalta kohti kappelia, minkä kohdalla on mutka oikealle, ja sitten edelleen Kurkelantienä itään. Kirkkotien – yhä karttaan nimellä merkitty ja osaksi alkuperäisenä olemassa – varrella luonnonmuistomerkkinä suojeltu (2022) Kuninkaanlähde, kulki Uudenkylän kautta kilometrimäärin Ensimmäisen Salpausselän syvässä varjossa. Siellä kelpo rekikeli jatkui pitkään, vaikka harjunpäällyksen teiltä lumi oli hävinnyt ajat sitten – ei vähäinen asia niissä kulkuoloissa. [Heikki Jarla, Matti Oijala sekä Kettunen, Aslak & Erkki Hämäläinen. 2004. Tässä seison. Nastolan kirkko 200 vuotta. Salpausselän Kirjapaino, s. 8, alla:].

Uudenkylän saarnahuone?

Kyläläiset muistelevat kuulleensa, että Mustakallion rinteessä oli ollut vanhan kirkon viinikellarin jäänteet. Maanviljelijä Heikki Jarlan mukaan hänen vanha ystävänsä Parkkonen kertoi kouluajoiltaan, että opettaja Katri Silen vei oppilaita ympäristöopin tunnilla katsomaan vanhan kirkon raunioita. Viinikellari sijaitsi Heinolantien ja Kivismäentien risteyksessä. Olipa paikalle saatu vuonna 1948 Helsingistä arkeologi, joka kellarin tiiliholvauksen nähdessään oli todennut, ettei kellari voinut olla 1500-luvulta. Sen sijaan hän oli ollut paljon kiinnostuneempi ”jäätelökuningas” Keski-Vehkosillassa sijainneen navettatyömaan perustuksia kaivettaessa löytyneistä Nastolan emännän käädyistä, jotka on ajoitettu 800-luvulle. TVH oli sittemmin tietä päällystäessään tasoittanut kaivinkoneella maata ja hävittänyt vanhan kellarin. Jarla on nähnyt Uudenkylän kartanon jäämistössä karttapiiroksen, jossa oli Heinolantien länsipuolelle harjun alle merkitty joukko ristejä ja nimi ”ristipelto”. Kyseessä saattaisi olla ensimmäisen kirkon vieressä ollut hautausmaa. Vainajia ei todennäköisesti ole tuohon aikaan kuljetettu Hololan kirkolle haudattaviksi, vaan kappalainen lienee käynyt Uudessakylässä siunaamassa vainajat.

Monihaarainen jättiraita tikankoloineen Taimitarhanpuiston uumenissa. Uusikylä 2010-01-25. 5031.

Kappelin ja kalmiston paikka oli keskeinen vanhassa Uudenkylän Ryhmäkylässä. Vieressä sijaitsi paikkakunnan ja koko Uudenkylän hallintopitäjän merkittävin talo eli nimismiehen virkatalo Sipilä (Vanhakartano). Uudenkylän Ryhmäkylän halki kulkeva Heinolantie on alkuperäinen keskiaikainen maantie, Alisen ja Ylisen Viipurintien yhdistie Ensimmäisen ja Toisen Salpausselän välillä, syntynyt paljon ennen Nastolan kirkonseudun ja Ruuhijärven teitä. Vaikeakulkuista Myllymäkeä on loivennettu useaan kertaan. Asuintalo Myllymäen juurelle (Lakka) rakennettiin heti sotien jälkeen Lydia Hamaran myymälle palstalle vastapäätä taimitarhan entistä Mokka-Mökkiä.

Taimitarhan nykytila ja tulevaisuus

Taimitarhan tuotanto lopetettiin ilmeisesti 1960-luvulla ja siirrettiin Vierumäelle. Mokka-Mökin töyräällä kasvaa kolme järeää visakoivua. Mökistä ovat jäljellä kivijalat, sydänmuuri, rautaliesi ja tiiliä, mitkä ehkä on valmistanut kiertävä tiilenpolttaja rakennuspaikalla. Mökin alapuolella kasvaa arviolta satavuotinen jättiraita, minkä laajan lehvästön varjossa pidettiin evästaukoa taimitarhan aikaan. Raidan vieressä kohoaa myös jättipihlaja.

Harjunalustan kosteassa, varjoisessa lehtomaassa kasvaa taaja, monilajinen lehtipuusto, valtalajina koivu. Mustakalliontie (Uusikartanontie) reunustava, vuosikymmenet leikkaamaton kuusiaita ja muut kuuset ovat kasvaneet nykyiseen mittaansa taimitarhan jäännöstaimista. Kuusiryhmien alla erottuu vielä taimitarhan sammaloituneita käytäviä reunuksineen sekä taimipenkkejä. Alueella on myös raitakuja sekä saniaiskasvustoa merkinä maan kosteudesta. Tiheä, korkea ja ruma kuusiaita, mitä aikoinaan asutti fasaaniparvi, eristää taimitarhan niin, ettei siellä käy ketään. – Taimitarhan asiakirjat lienee talletettu Metsäkeskus Häme-Uusimaan arkistoon.

Uudenkylän taimitarhan alue kahden kartanon, Vanhakartanon eli Sipilän ja Uusikartanon eli Mustakallion, välissä on arvokas muisto metsänkäyttöön liittyvien elinkeinojen kehityksestä, kirkollis-hallinnollisesta historiasta sekä luonnonhistoriasta siitä alkaen, kun mannerjää väistyi Rannikkomaan ja Järvi-Suomen rajakohdasta pohjoiseen.

Viime vuosikymmeninä, mitkä alue on ollut rauhassa kaikilta toimilta, luonto on omalla voimallaan jatkanut ihmisen työtä. Taimitarhanpuisto olisi vaikuttava luonnon ja ihmisen yhteinen tarina puolentuhannen vuoden ajalta yhdentoistatuhannen vuoden ikäisen Ensimmäisen Salpausselän katveessa. Taimitarhanpuisto loisi elävän aikajänteen menneisyydestä nykyisyyteen.

Taimitarhanpuisto voisi olla parhaimmillaan pyhien ja arkisten muistojen rauhallinen tyyssija, valoisa, lehtevä satakielen laulupuisto lehtipuuvanhuksineen sekä taimitarhan aikaisine, järeiksi varttuvine kuusineen ja kuusiryhmineen. Ihmisen toimista kertoisivat entiset kujat ja taimipenkit – ehkä myös pieni ”elävä” pienimuotoinen mallitaimitarha, mitä voitaisiin hoitaa yksityiseltä pohjalta. Jokin kulmaus Ensimmäisen Salpausselän varjossa säilytetäisiin kenties aivan ennallaan.

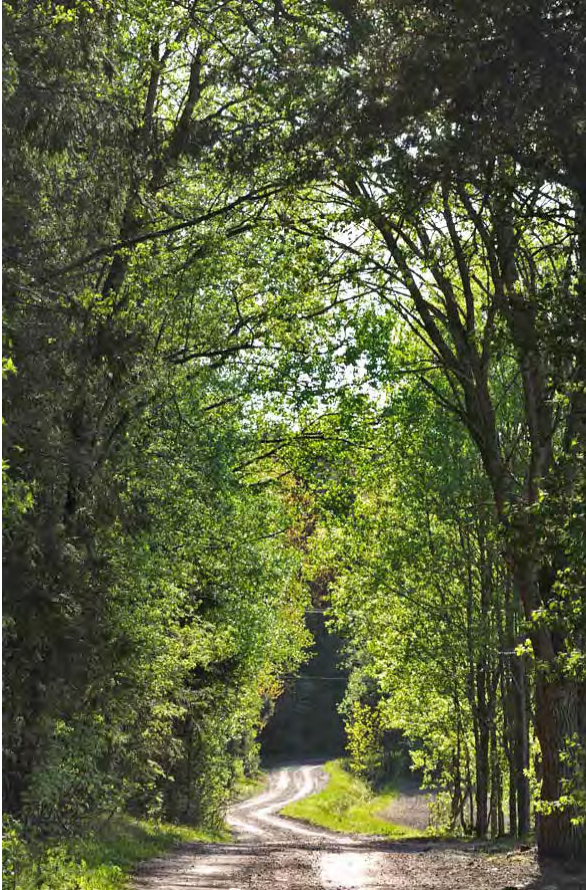
215.

Uudenkylän taimitarhalla kit-
ketään. Kuva kesältä - 53.

Kameraan katsoo taimitarhanhoitaja Alma Niemi. Mustakalliontietä reunustaa tuuhea, hoidettu kuusiaita. Ryhmäkylän rakennukset ovat uudistuneet, mutta Uudenkylän koulu seisoo korkealla Koulunmäellä. Uusikylä 1953. Kokoelma Metsäkeskus Häme-Uusimaa.

Heinolantie ja sen vieressä kevytväylä (valm. 1982) laskeutuvat Myllymäen juurelle salaperäisen, lehtevän Taimitarhanpuiston vieressä, entisen Mokka-Mökin töyrään kohdalla talven asussa ja tuomien kukkiessa. Tästä eteenpäin tuomien aikaan Heinolantien kulkijan huumaa yhtäkaksoinen tuoksumailma kautta Ryhmäkylän, Koulunmäen ja Sipilänmäen aina Ristolanmäkeen asti. Uusikylä 2010-02-15 5872 ja 2009-05-23 3651.

Uusikartanontien (Mustakalliontie) ylle kaartuu lehväholvisto kesäiltana Heinolantieltä länsisuuntaan Taimitarhanpuiston alareunan ja Uudenkylän peltoaukean välissä. Talvella lumi ja kesällä lehvästö painaa Taimitarhanpuiston lehtipuita. Uusikylä 2009-05-25 vas. 3769, 2010-02-15 oik. 5874 ja 2010-01-25 alla 5021.

Luuradan kalmiston puisto

Tila LEPOMAA Rno 532-409-8-0, pinta-ala 2,5 ha. Omistaja Metsäkeskus Häme-Uusimaa ja nykyisin UB.

Riihimäen-Pietarin rautatie täytti 150 vuotta 11. syyskuuta 2020; siinä toinen aihe tämän kirjan tekoon. Kun Pietarinrata – nälkärata, luurata, minkä rakentaminen suurina nälkävuosina 1868-1870 vaati 12 000 ihmisen hengen – täytti 120 vuotta 1990, radanrakentajien Uudenkylän kalmistoon perustettiin kaksi muistomerkkiä, toinen vanhan Kouvolaan (valtatie 12 Lahti–Kouvola, Selkolantie) ja toinen Pietarinradan puolelle.

Muistomerkkien aikaansaamiseksi nimettömille rakentajille tekivät yhteistyötä muiden muassa maanomistajan Itä-Hämeen metsälautakunnan edustaja, johtaja Pentti Malmisalo, Nastolan kunta sekä Nastolan seurakunta kirkkoherra Aslak Kettusen johdolla. Uudenkylän kalmisto on ainoa radanrakentajien leposija, mikä sijaitsee Pietarinradan varressa, muut ovat etäämpänä, kuten esimerkiksi Lahden Lakkilanharjun hautausmaa uuden ja vanhan Kouvolaan välissä.

Lähtötavoite voisi olla päätös ja valmistavat toimet kalmistoalueen pyhittämisestä puistoksi. Etätavoitteeksi sopisi kasvattaa luontaisesti 1990 syntyneestä virkeästä, täystiheästä mäntymetsästä parhaalla metsäammattitaidolla Raivolalla lehtikuusikkoon verrattava hongikko, missä ylispuiden elinkaari on esimerkiksi vähintään 200-300 vuotta, jopa 400 vuotta. Se on täysin mahdollista karulla Ensimmäisellä Salpausselällä, männyn luontaisella kasvupaikalla.

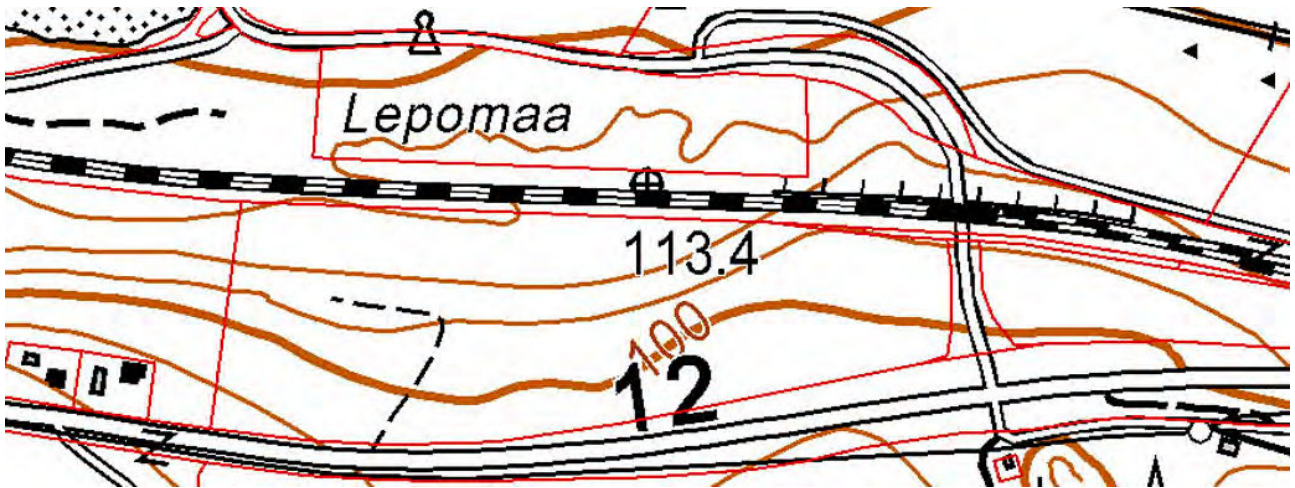
Puistometsässä ei olisi varsinaista kiertoaikaa, vaan männikköä hoidettaisiin varovasti harventaen ylispuustoiseksi. Herkästi tapahtuvaa luontaista uudistumista hyödynnettäisiin pienaukoissa. Vaihtoehto on jättää osa metsikköä kehittymään täysin koskematta. Näin kehittyvää vastaavaa ikihongikkoa voi nyt nähdä Etelä-Suomessa Pyhä-Häkin ja Seitsemisen kansallispuistoissa.

Luuradan kalmiston puisto olisi kuten Taimitarhanpuistokin suunnitellun Uudenkylän kulttuurireitin kohde. Yleisön liikkuminen maantienvarren muistomerkiltä radanvarren muistomerkille kanavoitaisiin puistopolulle. Junamatkustajille rataosalla Lahti–Kouvola – vuosittain lähes kaksi miljoonaa – Uudenkylän kalmisto olisi helposti merkille pantava radanvarren nähtävyys.

Rohkenen olettaa, että Luuradan kalmiston puiston ja muiden Uudenkylän Rautatiepuistojen kehittäminen arvokkaiksi nähtävyyshetkeiksi runsaine taustatietoineen olisi antoisaa yhteistyössä kunnan, seurakunnan, Uudenkylän asukkaiden ja muiden tahojen kanssa kasvattamaan matkailun vetovoimaa. Uskon että yhteistyön käynnistäjillä olisi voitettavana paljon myönteistä, jopa maassamme harvinaislaatuista huomiota.

Uusikylä, Nastolan ent. keskuskylä aina 1400-luvun hallintopitäjän ajoista alkaen, on viime parin vuosikymmenen aikana pahasti taantunut palvelujen kadottua tai siirryttyä Uudenkylän Liikekeskukseen. Uudenkylän osayleiskaavan laadinta alkaa 2008. Kaavoitus toivottavasti siivittää Uudenkylän uuteen nousuun. Kaavatyön yhteydessä olisi mahdollista perustaa Uudenkylän ensimmäiset oikeat puistot, niiden joukossa Luuradan kalmiston puisto.

Puistojen perustaminen voitaisiin hallinnoida osayleiskaavan pohjalta ja rakentaminen rahoittaa kunnan, seurakunnan ja Uudenkylän asukasyhteisön voimin, jos vielä maanomistaja voisi lahjoittaa tarkoitukseen osan hakkuutuloista, joita kertyy puistojen perustamisvaiheessa. Uudessakylästä löytyy myös ammatillista osaamista, täällä toimii kaksi luonnonhoitoon erikoistunutta yritystä, joilta kunta voisi hankkia työpanosta suunnitteluun ja toteutukseen.

Tila Lepomaa Arolan-Kivisenportin välillä, keskellä Pietarinrata. Kartta Maanmittauslaitos. Kopiointilupa 536/KP/07.

Pietarinradan rakentajien Uudenkylän kalmiston muistopaaden paljastustilaisuus pidettiin itsenäisyyspäivänä 1990. Tilaisuuden järjestivät Nastolan kunta ja seurakunta. Paljastuspuheen piti kirkkoherra Aslak Kettunen (yläk. kesk.). Kunniavartiossa seisoivat rautatieläiset Pekka Dufva (alak. vas.) ja Arimo Rautiainen. Itä-Hämeen metsälautakuntaa edustivat tilaisuudessa johtaja Pentti Malmisalo ja piirimetsänhoitaja Tapio Jusko. Tuolloin uudistushakkuun jälkeen alueella kasvoi luontaisesti syntynyt pieni taimikko, nykyisin nuori metsä. Uusikylä Arola 1990-12-06.

Kuva 1 länsisuuntaan. Kuvasarja 33 vuotta muistomerkin paljastamisen jälkeen kiviaidalta kalmiston pohjoisreunan itäpäätä länsisuuntaan muistomerkille asti. Kiviaidan päällystän verhoa paksu seinäsammalpeite. Pietarinradan puolella vas. on luontaisesti vuodesta 1990 alkaen syntynyt ja käsittelemättä kasvanut nuori mäntymetsikkö (nuori kasvatusmetsä kehitysluokka 2), samanlainen myös Selkolantien puolen kaistaleessa oik. Metsikkö on täysin luonnotilainen, harvinainen näyte pitkäaikaisesta häiriöttömästä kehityksestä kuivahkolla kankaalla (VT). Palstan pituus on 333 m ja leveys keskimäärin 70 m. Kaivettu kalmisto sijaitsee palstan itäpäässä ja luonnotilainen metsikkö länsiosassa, pinta-alaltaan noin 1,4 ha. Arola 2023-08-09 2402.

Kuva 2 kiviaildalta Pietarinradalle. Metsikön itäosa tässä on silmämääräisesti selvästi tiheämpi kuin länsiosa. Melkein puhtaan männikön seassa on yksittäisiä varttuneita koivuja – myös kuvassa – ja yksittäisiä alikasvoskuusia, mikä on tyypillistä kuivahkon kankaan mäntymetsässä. Kiviaidan sammalpeite on kasvanut kiinni maanpinnan kenttäkerroksen kasvillisuuteen. Arola 2023-08-09 2405.

Kuva 3 kiviaidalta Pietarinradalle. Puusto on tässä selvästi harvempaa, joukossa myös järeytyviä yksilöitä, kuten kiviaidan tällä puolen oik. Seuraavassa kuvauskohdassa länsisuuntaan oik. kiviaidan katkaisi ajoneuvon levyinen ura, minkä kohdalta kivet oli kauan sitten siirretty sivulle molemmin puolin. Merkkejä ajosta Selkolantien ja Pietarinradan välillä ei kuitenkaan näkynyt, vaan kenttäkerros ja puusto vaikuttivat yhtä koskemattomilta kuin muuallakin. Joku kevyt kulkija oli kuitenkin käyttänyt tätä vaivatonta yhteyttä: mäyrä, kuinkas muuten, kuten muuallakin kalmiston liepeillä poluillaan. Arola 2023-08-09 2412.

Kuva 4 kiviaidalta Pietarinradalle. Puusto on länsiosassa jälleen samankaltaista kuin itäosassakin, hoikkaa täystiheää männikköä, sekapuuna koivuja ja alikasvoskuusia. Pietarinrata pilkottaa taust. oik. Kiviaita on yhä yhtä vankka kuin rakentajien jäljiltä 153 vuotta sitten, vaikuttaa kuin yksikään kvi ei olisi hievahtanutkaan paikastaan. Rungossa kauttaaltaan näkyy sangen suuriakin kiviä, mitkä on taitavasti aseteltu toistensa lomaan, kuten tässä, tiedon mukaan naisten ja lasten voimin. Arola 2023-08-09 2419.

Kuva 5 kiviaidalta Pietarinradalle. Metsikkö on tiheän varjoinen, puuston kasvutila täysin käytetty. Auringonvalo Pietarinradalta ei juuri läpäise puustoa. Kiviaitaa peittää tällaisessa pienilmastossa –varjoisessa kosteassa ja kuivahkollakin kankaalla – yhtenäinen paksu seinäsammalpeite kauniin pehmeästi aaltoillen puolentoista vuosisadan pituisen häiriöttömän kehityksen tuloksena. Arola 2023-08-09 2422.

Kuva 6 kiviaidalta Pietarinradalle länsiosasta muistomerkin kohdalta. Metsikkönäkymää voi verrata vuoden 1990 paljastustilanteen kuvaan, missä näillä kohdin näkyy siemenpuuhakkussa paljastunut pieni luontainen taimikko. Luonnon kasvuvoimaa! Arola 2023-08-09 2423.

Muistoristi Luuradan kalmistossa Pietarinradan puolella. Uusikylä Arola 1991-07-28.

Luuradan kalmiston puisto on yleiskaavaan merkitty historiallisen ajan 1800-luvun suojeltu kiinteä muinaisjäänös nro 1000024309 (KYPPi). Arkeologisen inventoinnin teki 2014 arkeologi Teemu Tiainen. Hautauksien lukumäärästä, sijainnista ja säilyneisyydestä ei ole varmaa tietoa.

Luuradan kalmiston länsireunan kiviaidan vieressä erottuu koko matkan Ylämaantieltä Pietarinradalle kuntaan kevyesti painunut vanha polku. Se on yhä jonkinlaisessa käytössä, mutta nykyisin kulkijoita lienevät kettu ja mäyrä, ehkä ihminenkin jalan joskus, kenties Arolan tienvarren taloilta Selkojärvelle harjun poikki. Kalmiston vanha polku ei sammuu. InterCity IC 5 ohittaa. Uusikylä Arola, Luuradan kalmiston puisto 2015-07-18 la. 2929.

Sama ketun ja mäyrän polku kiertyy kalmiston länsireunasta Pietarinradan varteen ja kulkee kuvassa edelleen ennallistuneen soranottoalueen alavieressä jäkälikköisessä riukumännikössä selväpiirteisenä urana, minkä neulaset peittävät. Kalmiston ja radan välissä oikealla ja alakuvassa sijaitsee maakivessä äskettäin kunnostettu Maanmittauslaitoksen korkeuskiintopiste nro 37053. Uusikylä Arola, Luuradan kalmiston puisto 2022-08-26. 553, 2022-08-25 1.

Luuradan kalmisto puisto kätkee rauhaansa kenenkään ulkopuolisen tietämättömiä salaisuuksia. – Paikantamismmerkin 156 kohdalla sijaitsevan Pietarinradan puoleisen muistoristin ohittaa pikajuna P 32 Tolstoi Moskova–Helsinki. Pietarinradan eteläpuolelta lensi matalalla suoraan kalmiston yli kovasti raakkuen kaksi korppia Löllänvuoren luonnonsuojelualueelle suunnaten. Uusikylä Arola, Luuradan kalmisto puisto 2014-08-17 su. 6976, 6993.

101346
LAHTI
Lepomaa

1,9474 ha

Nimi: Lepomaa

Tyyppi: [hautapaikat](#) hautausmaat;

Ajoitus: historiallinen 1800-luku;

Pietarin radan rakennustöiden aikana (1860-luku) menehtyneiden rakentajien hautausmaa. Kiviäidalla rajattu hautausmaa-alue (65 x 350 m) sijaitsee aivan junaradan vieressä ja sen aita yhdistyy alueelle rakennettuun kipinäaitaan.

[Kohteen tiedot muinaisjäännösrekisterissä](#)

VARK-VALINNAN PERUSTELUT

Harvinainen kohde ja liittyy sekä radanrakentamiseen että samanaikaisiin nälkävuosiin. Vastaavia kohteita tunnetaan koko maasta vain muutamia.

- Kulttuurihistoriallinen merkittävyys:** hyvin merkittävä
- Tutkimuksellinen arvo:** potentiaalia paljon
- Yleisyys tai harvinaisuus:** erittäin harvinainen tai yleinen
- Arkeologinen monimuotoisuus:** monimuotoinen
- Ympäristö ja maisema:** ympäristössä ja maisemassa on kohteen ymmärtämistä tukevia elementtejä
- Säilyneisyys:** hyvin säilynyt

Lepomaa. Museovirasto VARK 2023.

Kuva 1. Lepomaan kalmiston vastapäinen metsäpalsta Selkolantien pohjoispuolella voimalinjaa vasten. Vanhat siemenpuut erottuvat etualalla nuoremman puuston joukosta. Mustikka marjoo melko hyvin, mutta kaipaisi enemmän auringonvaloa. Kuvasarja Arola 2023-08-09. 2429.

Pitkään häiriöttömässä luonnontilassa säilynyt metsäpalsta -908 käsittää eteläosan kokonaisuutta, minkä pohjoisosa kuuluu suureen soranottopaikkaan Selkojärven kaakkoispuolella Ensimmäisen Salpausselän päällystältä reunamuodostuman juurelle ylilimaakunnallista vaellusreittiä vasten. Selkolantien mutkasta haarautuu suoraan koilliseen välittömästi voimalinja alitse vanha kärrypolku, mikä johtaa Arolan kolmiomittaustornin sijaintipaikan harjunlaen kautta lopulta sorarinteuksen reunaan palstan rajalle, mistä ottamisalue kuitenkin jatkuu palstalle -1239. Kolmiomittaustornin paikka 6758,08/452,08 pitäisi siis yhä olla löydettävissä.

Soranottopaikan omistajalle nykyinen luonnontilaisen kaltainen metsäpalstan eteläosa on toisarvoinen. Vanhan siemenpuuhakkuun jälkeen vuosikymmeniä – arviolta sorakuopan perustemisesta asti – tämä tasainen, etenkin itäosassa melko kivinen puolukkatyyppin (VT) kangasmetsä on kasvanut koskemattomana. Ylispuuasento näyttää silloiselle siemenpuuhakkuulle normaalin väljältä. Jotkin ylispuut lähentelevät jo lakkapää- ja kilpikaarnavaihetta, siis arviolta 120 vuoden ikää. Alle on noussut vähäinen mänty-kuusi-koivualikasvos (kuva 1 itäsuuntaan). Näkyy myös monimuotoisuuden ilmentymiä: lukuisia honkakeloja, käpytikan työpajapuita. Itäosasta löysin kaksi geologista muodostumaa, pienemmän ja suuremman maaselänteen, säännölliseltä muodoltaan kuin kumoon käännetty vene, niiden päällä samanlainen kasvillisuuspeite kuin muuallakin, seinäsammalmatto ja mustikanvarvusto. Pieni jäätikköjokiko siihen oli valuttanut hiekkamaata?

Kuva 2. Metsäpalstan itäosassa itäsuuntaan esiintyy runsaahkosti suurehkoja kivenlohkareita, mitkä peittää paksu seinasammalmatto pitkäaikaisen häiriöttömän kehityksen tuloksena. Järeässä honkakelessa oik. on kolo. Arola 2023-08-09. 2431.

Kuin Laatokanvene kumollaan maassa jääkaudesta asti, lähellä toinen pienempi muostuma jääkauden jäljiltä. Arola 2023-08-09. 2432.

Kestikievarinpuisto

Kestikievarinpuiston haarakas jättiläisvaahtera levittäytyy ent. Karlsson-Kaalamon kauppakartanon-kestikievarin jäännöstontin ylle Kirjapolun ja rautatiealueen välissä. Uusikylä 2020-08-18. 565.

Syksyn lehdet ovat varisseet kirjavaksi matoksi Kestikievarinpuiston jäljellä olevien vaahteroiden ja muiden lehtipuiden juurelle. Kirjapolun puolelta länsisuuntaan puiden taakse johtaa kuormausalueen huoltotie, vas. merkitty pysäköintipaikka. Tämä pihapuuryhmä ja tontin vas. reunassa kasvava jättiläisvaahtera ovat näkyvä jäänne ent. Karlssonin-Kaalamon kaupakartanosta ja Uudenkylän kestikievarista. Uusikylä 2020-10-19. 3078.

Jääkausi

Suuri siirtolohkare, hiidenkivi, vastapäätä Kanervan koulua Rakokiventien pohjoispuolella, kaikkien kulkijoiden silmissä, on merkittävä jääkauden aikainen nähtävyys Uudessakylässä. Uuden Nikon D300-kamerani ensimmäisen kuvauspäivän satoa. Uusikylä 2008-09-17. 3.

Jääkauden jälkeisen muinaismeren ensimmäisen vaiheen Baltian jääjärven huuhtelemaa rantakivikkoa Ensimmäisen Salpausselän päällä Osmontien itäpuolella karussa harjuhongikossa. Markku Sakari Meriluoto 2008-10-15. 384.

Kanervan harjuhongikon sammaleinen rantakivikko kertoo mykkää kieltä jääkauden jälkeisestä ajasta, kun muinaismeri Baltian jääjärvi tyrskysi Tallinnan takaa Ensimmäisen Salpausselän lakiharjanteella Rakokiventien (oikealla) ja Jäkälätien-Puolukkatien asutuksen välissä Kanervatieltä itään Metsämarjantielle. Uusikylä 2008-10-15. 380.

Hongikkoa on harvennettu Rakokiventien yläpuolella Urheilutien itäpuolella rakentamattomaksi jätetyssä muinaismeren Baltian jääjärven rantakivikossa asutuksen keskellä. Uusikylä 2008-10-15. 375.

Suuri siirtolohkare ja sen ympärillä polkumaasto harjunlaen hongikossa on suosittua ulkoilualueetta Kanervan koulun läheisyydessä kaikkina vuodenaikoina. Uusikylä vas. 2010-01-24 5001 ja oik. 2008-09-17 8.

Palokärki *Dryocopus martius* on pilkkonut säleiksi kookkaan lahon hongankannon Kanervassa Osmontien (taust.) itäpuolella Jääkausipuiston harjukankaalla. Kaksi päivää aiemmin palokärki lennähti paikalta huutaen "gry-gry-gry-gry..." puunlatvojen lomassa kauemmas. Uusikylä 2008-09-17. 11.

Kirjoittanut FM Jouko Tolonen, Uudenkylän yhteiskoulun biologian ja maantiedon lehtori teoksessa [*Sari Dufva, Markku Sakari Meriluoto ja Matti Oijala. 2004. Sylvöjärven Sammalsilta - Uudenkylän luontoa. SAMMALSILTA-hanke.*].

Jääkaudet

Ilmasto-olosuhteet ovat satojen miljoonien vuosien aikana vaihdelleet rajusti maapallolla. Esimerkiksi kaikki mantereet ovat kokeneet jääkausia. Viimeinen jääkausi koetteli eniten Eurooppaa noin 20 000 vuotta sitten. Kölivuoristosta käsin levinneet jäämassat tunkeutuivat karkeasti ottaen linjalle Lontoo-Berliini-Varsova-Moskova. Sitten jään reuna kiertyi pohjoiseen ja koilliseen.

Jääkausia laukaisevana päätekijänä pidetään maapallon radan jaksottaista kiertymistä, jolloin maapallolle tulevan säteilyenergian määrä vaihtelee. Miten ilmaston jäähtyminen ja lämpeneminen ilmenee eri mantereilla johtuu sitten mantereitten ja merien keskinäisestä asemasta, tähän on vaihdellut suurestikin.

Mannerjään sulamisvaiheessa sulaminen voitti jään muodostumisen. Ensimmäinen Salpausselkä korreloi Rugozeron (Rukajärvi) reunamuodostuman kanssa ja Toinen Salpausselkä Kalevala-muodostuman kanssa. Helylässä on lähellä Sortavalaa on tehty savikronologisia tutkimuksia – laskettu 1700 lustosavikerrosta. Savilusto vastaa yhtä vuotta. Kylmyys oli siis huipussaan noin 20 000 vuotta sitten. Sitten ilmasto alkoi nopeasti lämmentä ja jää sulaa. Jään reuna joutui perääntymään satoja metrejä vuodessa. Jään sulaminen ei kuitenkaan edistynyt joka vuosi, ja tällöin jäätikön reunaan ehti keräytyä kesäisten sulamisvesien tuomana mineraaliainesta.

Eniten jäätikön sulaminen takelteli 12 250-11 590 vuotta sitten. Tällöin ilmasto kylmeni jopa 7°C ja jäätikkö pääsi paikoin uudelleen etenemään kymmeniä kilometrejä. Tätä kylmää jaksoa nimitetään nuoremaksi Dryas-kaudeksi – lapinvuokon (*Dryas octopetala*) mukaan. Ensimmäisen ja Toisen Salpausselän muodostuminen sijoittuu edellä mainitulle ajanjaksolle. Jään reuna perääntyi Ensimmäinen Salpausselältä 12 000 vuotta sitten (10000 vuotta eKr.). Ensimmäinen Salpausselkä kasvoi siis 250 vuotta. Vierumäen (Toinen Salpausselkä) jäätikkö jätti 11 590 vuotta sitten. Toisen Salpausselän katsotaan muodostuneen lyhyemmässä ajassa kuin Ensimmäisen Salpausselän.

Harjujen synnystä

Kun kilometrien paksuinen jää (ehkä Pohjanlahden kohdalla 2,5 km) alkoi sulaa, muodostui mahtavia virtoja. Virtaukset hakeutuivat mielellään railoihin, mutta virtoja saattoi esiintyä myös jään alla. Jään pinnalle virtaukset syövyttivät nopeasti itselleen uomia. Sulamisvedet kuljettivat, lajittelivat ja kasasivat moreeniainesta. Mannerjään sulaessa jäätikköjoetkin joutuivat perääntymään, jolloin niiden lajittelema ja kasaama aines jäi jälkeen perättäisinä hiekka- ja sorakumpuina ja -selänteinä. Näitä sanotaan harjuiksi. Harjun mutkia seuratessa seuraa entisen jäätikköjoen kulkua.

Täydennys 2022-11-20:

Billingenin dramatiikkaa

Jääkauden jälkeisen ensimmäisen vesistövaiheen Baltian jääjärven muuttuminen Yoldiamereksi sisälsi dramaattisia tapahtumia, joihin liittyvä Billingen-niminen paikka löytyy nykyisin Etelä-Ruotsin suurten järvien Vänern ja Vättern välistä.

Sulamisvesien paine ja ilmeisesti alustan vajoaminen aiheuttivat sen, että Billingenin salmen kautta purkautui vettä 7-8 km³. Tämä näkyi rantojen siirtymisenä koko Baltian jääjärven alueella. Ensimmäisen ja Toisen Salpausselän syntyaikoina putousta Baltian jääjärvestä valtameren oli 35-45 metriä. Nykyisin Uudenkylän Liikekeskuksesta joudutaan laskeutumaan Uudenkylän Asemansseudulle päin alas noin 7 metrin korkuiselta rantatörmältä, ennen kuin tullaan rantatasanteelle, missä Uudenkylän teollisuuslaitokset sijaitsevat.

Muinaiset rannat ovat vaikeasti hahmoteltavia, koska maannousu on ollut kymmeniä metrejä. Aallot ovat lisäksi syöneet syntymässä olleita selännteitä ylhäältä ja sivuilta. Kaikki mainitut meri ja järvi-vaiheet ovat vaikuttaneet nykyisen Nastolan pitäjän alueella. Esimerkiksi Uudenkylän Arolaan on syntynyt paksuja savikerrostumia. Arolan-Alimmaisten peltoalue on tältä pohjalta tarkasteltuna parasta mahdollista viljelysmaata. Siellä aurinko lämmittää ja Ensimmäinen Salpausselkä suojaa pohjatuulilta, omenat ja jopa päärynät ja kirsikat viihtyvät. Ei mitenkään voi ymmärtää, että näistä peltoalueista aiotaan tehdä tienpohjia, kuten valtatielle 12.].

Salpausselkien rakenne

Edellä on kuvattu Salpausselkien syntyhistoriaa. Nimitys reunamuodostuma ei oikeastaan kerro muuta kuin, että Salpausselät ovat mannerjään reunaan syntyneitä muodostumia. Vaikeudesta kuvata lyhyesti Salpausselkien rakennetta kertovat Salpausselistä käytetyt nimitykset: harju, poikittaisharju, päätemoreeni, reunamoreeni, deltamoreeni. Moreeninimityksellä on se haittapuoli, että moreeni tarkoittaa jäätikön irrottamaa lajittumatonta ainesta, ja niin kuin tiedämme Salpausselissä on runsaita sora-, hiekka- ja hietasiintymiä (siis veden lajittelemaa ainesta). Englannin kielessä mahdollisista vääristä mielikuvista välttyään, koska moreenilajeille on käytössä termi "till". Tieteellisissä artikkeleissa käytetäänkin yleisesti nimitystä " Salpausselkä end moraines". Kirjoittajan mielipide onkin, että Salpausselistä käytettäisiin reilusti vanhinta nimitystä harju. Vasta sitten, kun ruvetaan puhumaan syntyjä syviä, nimitys olisi reunamuodostuma. Joka tapauksessa Salpausselillä on aika runsaasti harjukasvillisuutta; ei ole vielä vastaan tullut artikkeleita reunamuodostumakasvillisuudesta.

Mistä aineksista Salpausselät sitten todella koostuvat? Kun Salpausselät syntyivät, oli Itämeren altaassa valtameren pinnan yläpuolelle patoutunut Baltian jääjärvi, mikä laski mereen Juutinrauman kautta. Baltian jääjärven vesi siis loiskui vasten mannerjäätikköä. Jäätikköjoet, jotka laskivat jääjärveen asti, muodostivat normaaliin tapaan suistoja (deltoja). Jos joki päättyi ennen rantaa syntyi "kuivalle maalle" deltoja vastaavia kasaumia, joita kutsutaan sandureiksi. Sandurdeltalla kuitenkin ymmärretään tavallisen deltan ja sandurin yhdistelmää. Paul Fogelbergin mukaan Vierumäen ja Urheiluoipiston deltat ovat näitä yhdistelmiä eli sandurdeltoja.

Voimme mielessämme sijoitella näitä eri tyyppin deltoja vierekkäin, näin saamme rakennettua jo pääosat Salpausselästä. Deltojen raekoko hienonee järveen (mereen) päin. Tyvipäässä sora- ja hiekkakerrostumia, järven (meren) puolella hietaa ja hiesuakin. Salpausselät eivät kuitenkaan ole kokonaan syntyneet sulamisvesien mukanaan kuljettamasta aineksesta, vaan sisältävät myös moreenikerroksia. Mannerjään perääntyminen ja eteneminen tavallaan kävivät taistelua, ja etenkin kylminä vuosijaksoina eteneminen voitti sulamisen. Muodostuvan Salpausselän pohjoisrinteille, joskus kauemmaksikin, mannerjää runttasi puskutraktorin tavoin moreenipatjoja.

Suomen kallioperää jäätikkö madalsi noin 7 metriä, paikoin paljon enemmän. Paikoin taas kallioperä jäi lähes koskemattomaksi jään vyöryessä sen yli. Jäätikön voimaa kuvastavat myös hiidenkivet, joita löytyy harjuaineksen päältäkin esim. Uudenkylän Seurantalons itäpuolelta ja Rakokiventien viereltä Kanervan koulun läheltä. Mahtava hiidenkivi löytyy metsämaalta Terrikalliolta Uuteenkylään päin sähkölinjan vierestä.

Moni voi myös kysyä mistä johtuu, että Salpausselällä on monin paikoin kivikkoja esimerkiksi Nastolassa Rakokiventien lähellä. Nämä pintakivikot tulkitaan syntyneiksi silloin, kun mannerjäätikön reuna oli Toisella Salpausselällä Vääksey-Vierumäki linjalla. Baltian jääjärven aallot löivät nuoren Salpausselän kerrostumien yli ja huuhtoivat esiin kiviä. Ilmeisesti aallot veivät mukanaan useita metrejä ylimmäisistä kerrostumista ja näin nuori Salpausselkä madaltui. Varsinkin isommat kivet jäivät jäljelle. Jos kivissä näkyy pyöristymistä on se merkki siitä, että vesi on niitä pyöritelty. Kylmässä Baltian jääjärvestä ajalehti jäävuoria (-lautoja). Jäävuoret törmäilivät särkkämäisiin Salpausselän osiin, juuttuivat kiinni ja toivat mahdollisesti lisäkiviä mukanaan.

Harjukuopat eli supat

Mannerjää ja sulamisvirrat saattoivat haudata jäämassoja kuljettamansa moreenin ja harjuaineksen alle. Nämä jäämassat (ns. kuollut jää) sulivat hyvin hitaasti, paljon myöhemmin kuin ympäröivät jääkentät. Jään vihdoin sulettua jäljelle jäi kuoppia. Joihinkin suurimpiin kuoppiin virtasi niin paljon vettä, että syntyi suppajärviä ja -lampia. Esimerkiksi Vierumäen kankaalla Kalatonlammen suppa, minkä koko on 200x400 metriä. Harjun päältä on lammen reunalle 20 metrin pudotus. Lammen suurin syvyys on 20 metriä.

Merkittäviä luonnonmuodostumia ovat myös Asikkalan Kurhilan Syrjän supat. Niissä ei ole vettä, vaikka syvimmän pohja on runsaat 35 metriä ympäristöään alempana. Syrjän suppien rinteillä kasvaa harvinainen alppivuokko (*Anemone trifolia*). Kasvi on läheistä sukua valkovuokolle ja risteytyykin sen kanssa. Asikkalan jälkeen alppivuokkojen muita kasvupaikkoja täytyy toisiaan lähteä hakemaan Alpeilta ja Karpaateilta. Nastolassa pienimuotoisia suppia on hautausmaalla ja Uudenkylän Liikekeskuksen ympäristössä.

Rantamuodostumat

Ensimmäinen Salpausselkä oli monta sataa vuotta alttiina Baltian jääjärven ja Yoldiameren tyrskyille. Nämä muovasivat rantatörmiiä ja rantatasanteita (rantaterasseja). Baltian jääjärven ollessa laajimmillaan, siis Toisella Salpausselällä, muodostui Ensimmäiselle Salpausselälle monin paikoin jyrkkiä rantatörmiiä ja niiden alapuolelle rantatasanteita, terasseja. Baltian jääjärven pinta oli silloin laskenut 10 metriä korkeimmasta asemastaan. Uudenkylän Liikekeskus, deltatasanne, on ylintä rantaa.

Veden laskettua rantavoimat pääsivät käsiksi harjuainekseen ja kuljettivat sitä ulapalle päin. Uudenkylän Liikekeskuksen eteläpuolelle muodostui noin 15 metriä korkea törmä. Itäänpäin Liikekeskuksesta törmä madaltuu ja katoaa entisen K-Raudan tontin takana särkkämäisenä muodostumana. Tämän itäpuolella tyrskyt ovat lyöneet Salpausselän yli. Vanha Kouvolantie ja rivi teollisuuslaitoksia sijaitsee laajalla rantatasanteella (terassilla).

Baltian jääjärvi vaihtui äkkiä Yoldiamereksi. Jääjärven laskun jälkeisiä rantakivikoita löytyy mm. Vääksystä Aurinkovuoren pohjoisrinteeltä. Nastolan pitäjässä Yoldiameren rantoja ei liene selvitetty. Kirkonkylän–Räkokiven kohdalla rantaterassin eteläpuolella on nykyisin soistunutta maata, Yoldiameren aikana ja myöhemminkin alue oli veden peitossa. Jos Nastolan pitäjältä haluaa etsiä Yoldiameren rantoja, kannattaa käyttää karttaa apuna. Nopea maankohoaminen auttoi vedenpinnan laskua. Lahdessa vedenpinta laski 500 vuodessa yli 70 metriä!

Yoldia-vaiheen jälkeen seurasi Ancyclusjärvi 10 000 vuotta sitten. Vesi muuttui makeaksi, kun yhteys valtameriin katkesi. Nykyisen Itämeren edeltäjä Litorinameri-vaihe alkoi 8000 vuotta sitten. Yhteydet Tanskan salmien kautta Atlantille avautuivat.

Savikot

Savi kertoo siis aina, että alue on joskus ollut veden alla. Savi on hienointa mineraaliainesta; sitä voi muovailta, karkeampia kivennäismaalajeja ei. Joet sekä sade- ja sulamisvedet tuovat saviaainesta meriin ja järviin. Savi kelluu tyynessäkin vedessä pitkään, vähitellen sitä kuitenkin laskeutuu pohjaan. Keväisin sulamisvedet tuovat mukanaan karkeampaa ainesta, mikä laskeutuu nopeammin pohjaan. Kesän edistyessä pohjalle laskeutuu yhä hienompaa ainesta, talvella jääkannen alla laskeutuu kaikkein hienoin aines.

Näin syntyy pohjalle kerroksellinen rakenne – savilustoja. Artikkelin alkupuolella mainitaan Helylän 1700 lustoa, mikä on ennätysluokkaa. Laskemalla savilustoja (siis vuosia) eri paikoista ja vertaamalla niitä saadaan selville jääkauden jälkeisten meri- ja järvivaiheiden aikasarjoja. Laajimmat savikot muodostuivat Ancyclus-vaiheen aikana, jolloin jää oli käytännössä kadonnut Suomesta!

Mannerjään sulettua Suomen maanpinta-ala alkoi kasvaa nopeasti maankuoren kohotessa jäätikön painon poistuttua. Perämeren alueella maa kohosi noin 10 metriä sadassa vuodessa. Vauhti vähitellen kuitenkin tasaantui. Nykyinen nousunopeus on noin 90 cm sadassa vuodessa. 10000 vuodessa maa on kerinnyt nousta Perämeren kohdalla 500 metriä. Tulevaisuudessa Merenkurkku kuroutuu umpeen ja Ruotsiin pääsee astelemalla joen sillan yli. Nastolan pitäjässä maa kohoaa noin 40 cm sadassa vuodessa, mikä sekin pystyy aikaansaamaan merkittäviä muutoksia jo yhden sukupolven aikana. Salpausselkä pyrki pitämään vesiä pohjoispuolellaan ja siihen Salpausselkä nimitys viittaakin.

Havaintoja harjukasvillisuudesta

Ensimmäisellä Salpausselällä Nastolan pitäjässä kasvillisuudelle on ominaista monimuotoisuus. Tämä riippuu maaperästä ja paiste-eroista (ekspositio). Varjorinteen kasvillisuus ei juuri poikkea tavanomaisesta metsäkasvillisuudesta, varsinkin jos maaperä on moreenia. Valorinteellä, missä maaperä onkin yleensä soraa ja hiekkaa, löytyy tyypillistä harjukasvillisuutta. Etelärinteiden alaosissa on hienompaa maalajeja, jopa savikerrostumia voi tulla kaivontekijää vastaan. Tällöin kasvillisuus on lehtipuuvältaista, jopa aivan lehtoa.

Vanamon *Linnaea borealis*
runsas, hienosti tuoksuva kasvusto
koristaa upeasti valoisaa harjuhongikkoa
lähellä Pietarinradan kiviaitaa
muinaismeren sammaloituneessa rantakivikossa.
Markku Sakari Meriluoto 2001-06-25.

Hautaanrannanpuisto

Hautaanrannanpuiston jylhä kalliorinne laskeutuu jyrkästi ylhäältä Heinolantieltä alas Sylvöjärven rantaan. Kulkemaan pääsee vain yhtä pientä polkua pitkin louhikon lomasta. Kaiken aikaa Sylvön vesi välkkyy silmissä viehättävästi jyhkeiden honkien takaa. Avokalliopengermällä iltapäivän paahteen kerää varvikkoinen kasvillisuuslaikku. Uusikylä Hautaanranta 2009-06-21. 148.

Kiinteistötunnus: 532-409-1-763
Nimi: KUOPPALA
Kunta: Nastola
Kylä / kaupunginosa: UUSIKYLÄ
Omistaja: Nastolan kunta (Lahden kaupunki)

Hautaanrannanpuiston jyrkänne ja kivikkoranta kimalteisena kesäpäivänä luovat erään koko pitäjän kauneimmista järvimaisemista täällä Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueella lounaan suuntaan Toivonojan kartanon valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Immilän ja Uudenkylän raja kulkee samoin viistoon Hautaan kapeikon poikki Hautaanmäen pohjoisrannan pohjukasta vastarantaan laskevan Toivonojan päähän. Uusikylä Hautaanranta 2009-06-21. 153-154.

Hautaanrannanpuiston uhkea, koskematon rantametsä Sylvöjärven puolelta etelän suuntaan. Sieltä rannan tuntumassa hiihtäessä jalat kastuivat kokonaan, kun laajasta uhveavannosta vesi oli noussut jään pintaan ja lumi muuttunut märäksi sohjoksi. Uusikylä Hautaanranta 2010-01-22. 4869.

Hautaanrannanpuiston jylhä rantajyrkäne laskeutuu louhikkoisena Sylvöjärveen paljastaen etenkin lumiseen aikaan jopa ylikaltevia kivipintoja. Hautaanmäen päällä Heinolantien itävierustalla sijaitsevan pysäköintilevikkien vieressä tantapolun päässä on luonnonystävä pitänyt useana vuotena erinomaisesti hoidettua lintujen talviruokintapaikkaa, herkkuna tarjolla ainakin auringonkukansiemeniä. Uusikylä Hautaanranta 2010-01-22. 4865, 4870.

Hautaanrannan puiston kuvaus luonnonsuojelualueen perustamista varten
Mikael Agricolan eli suomen kielen päivänä 2010-04-09

Suurehkon palstan Hautaanmäessä Uudenkylän ja Immilän rajaa vasten omistaa Nastolan kunta. Maisemallisesti erittäin merkittävä metsäpalsta Heinolantien ja Sylvöjärven välissä käsittää noin 600 m Sylvöjärven rantaa. Se tulee määritellä Uudenkylän osayleiskaavassa luonnonsuojelualueeksi, missä turvataan nykyisen virkistyskäytön (näköalapaikka sekä pienimuotoinen uima- ja onkipaikka) jatkumisen edellytykset. Yhdessä viereisen Koivumäen palstan kanssa Sylvöjärven eteläosan eli Sammalsillanlahden alueen itärannassa olisi näin ainakin toistaiseksi 1,2 km pitkä yhtenäinen, rakentamaton maisemakokonaisuus. Nastolan kunta ei tiettävästi ole harkinnut Hautaanmäen palstan käyttämistä rakentamiseen. Nastolan kunnan on nyt ajankohtaista turvata palsta edelleen metsätalouskäytöltä ja säilyttää se luonnontilaisena, kaikkialle Sylvöjärven ranta-alueelle näkyvänä merkittävänä maisemakokonaisuutena.

Hautaanranta sijaitsee Sylvöjärven ja Heinolantien kapeassa välissä ja on tärkeä osa Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueetta. Tämä Nastolan laajin ja arvokkain kulttuurimaisemakokonaisuus ulottuu etelästä Salpausselältä, Uudenkylän Kuninkaanharjulta, Sylvöjärven kautta pohjoiseen Immilänjoen-Arrajoen alueelle. Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueella ovat erikseen määriteltyjä, valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä ennestään Toivonojan kartano ja valtioneuvoston tuoreen päätöksen mukaisesti Immilän mylly. Maakunnallisesti merkittäviä kulttuurimaisemia ovat Päijät-Hämeen maakuntakaavan mukaan Uudenkylän ja Arrajoen kulttuurimaisemat. Alueeseen sisältyy mm. neljä kartanoa: Uudenkylän Sipilä (Vanhakartano) ja Uusikartano (Mustakallio) sekä Toivonoja ja Immilän Arrajoki.

Sylvöjärven alueen luonnon- ja kulttuuriarvot ovat mittavat ja Nastolan pitäjässä ainutlaatuiset. Sylvöjärvi ja Heinolantie liittävät yhteen Uudenkylän, Toivonojan, Immilän ja Arrajoen kulttuurimaisema-alueet. Sylvö paikannimenä on maassamme ainutkertainen ja Heinolantie sijallansa vuosisatojen takaa. Luonnon ja ihmisen yhdessä luoma Nastolan pitäjän merkittävin maisemakokonaisuus on enemmän kuin osiensa summa. Neljä kartanoa Sylvöjärven ympärillä kaikkine vaiheineen ovat historiallinen kertomus menneestä meidän aikaamme. Uudenkylän Kuninkaanharjulta Järvi-Suomeen avautuu Sylvöjärven kulttuurimaisema-alue.

Heinolantie, Sylvöjärven maisematie, noudattaa Uudenkylän-Pönnölän ja edempänä Arrajoen peltoaukeilla hienosti maaston kulkukelpoisinta selkää mäkiä ja laaksoja kiertäen, paikoin notkeasti myötäillen. Ilman insinööritiedettä paikalleen rakentunut Heinolantie on hyvä esimerkki vanhastaan maastoon sovittuneesta maisematiestä. Maiseman silmä Sylvöjärvi peilautuu Heinolantien hitaan kulkijan silmiin kauniisti kapean rantametsän lomasta. Etenkin ilta-aikaan järven hopeinen välke hurmaa kaiken matkaa.

Tienvarsi Uudestakylästä Arrajoelle kasvaa vielä komeaa metsää vailla ensimmäistäkään avohakkuuta [kunnes lokakuussa 2009 avohakattiin palsta Heinolantie 620 maantieltä vesirajaan asti]. Laaksojen varjoiset kuusikot, kallioiden valoisat männiköt ja rantojen heleät koivikot lomittuvat somasti toisiinsa kainalossaan vanhaa asutusta. Kaunomaisema kukkeimmillaan tarjoutuu alkukesän aikaan halki vanhan Uudenkylän, kun entisillä hakamailla loistavat tuomet, sireenit ja pyhät pihlajat kuin lumivalkeat soihdut. Vuosisataisen asutuskulttuurin harmonia kohoaa ylevään arvoonsa.

Uudenkylän Ryhmäkylän ja peltojen jälkeen Heinolantie sukeltaa metsäisen mäkimään viileään varjoon. Korkean Mustakallion ylikalteva tumma kylki melkein pelottaa. Sylvöjärven puolimatassa Uudenkylän ja Immilän rajalla Heinolantie nousee yllättäen rohkeasti Hautaanmäen korkealle kalliolle. Luonnontilaisen kaltaisen, suojelun arvoisen metsän ja pyhänkauniin näköalapaikan kaikkine mahdollisuuksineen omistaa Nastolan kunta. Yllättävän korkealta kalliolta kukkulalta honkien lomasta, 27 m vedenpintaa ylempää, näkyy Sylvöjärven Hautaan kapeikon yli Toivonojan kartanon valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema. Hautaanmäen rehevissä reunametsissä kukoistavat keväiset valkovuokot, rannan puolella Koivuniemen kuusikkomäellä vuokkovyöhykkeen pohjoisrajoilla. Varjoisen kuusikkomaan täyttää valkea matto uudelleen, kun käenkaali kukkii. Kevään 1918 tapahtumissa Hautaanmäkeen surmattiin Arrajoen kartanon isännöitsijä ja metsänvartija.

Heinolantien neljä kartanoa neljän kilometrin matkalla kuvastavat Uudenkylän Kuninkaanharjulta avautuvan luonnon ja kulttuurin yhteisen maiseman jatkuvuutta menneestä meidän aikaamme ja Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueen kokonaisuudeksi yhdistävää historiallista kertomusta. Luonto- ja kulttuurimatkailun mittavat mahdollisuudet Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueella selvitettiin Sammalsilta-hankkeen yhteydessä. Käytännön työ on alkanut toteutua Nastolan oloissa oivallisella tavalla esimerkiksi Immilän myllyllä, mikä on nopeasti muodostunut kunnan merkittävimmäksi matkailunähtävyydeksi suuren suosion saavuttaneine historiallisine kesänäyttelyineen ja muine kulttuuritapahtumineen.

Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueen merkitys liittyy vahvasti valtakunnallisen ja maakunnallisen kulttuuriperinnön vaalimiseen.

Museovirasto luetteloit valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt 1980-luvulla ja julkaisi kohteet ympäristöministeriön kanssa 1993:

Viite 1: Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museovirasto, Rakennushistorian osaston julkaisu 16, 1993 (2. painos 1998). ISBN 951-9075-63-1, ISSN 1236-6439.

Valtioneuvoston vahvisti uuden luettelon 28.12.2009 valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. Se astui voimaan 1.1.2010. Sylvöjärven pohjoispäässä sijaitseva Immilän (myllyn) kulttuurimaisema on nostettu maakunnallisesti merkittävästä valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurimaisemaksi.

Luetteloidut kohteet (www.rky.fi) edustavat vain pientä osaa kulttuuriympäristöstämme. Kauneuden ja kulttuuriarvojen vaaliminen sekä ympäristön arvokkaiden piirteiden säilyttäminen ulottuu kaikkeen rakennettuun ympäristöön. Näillä alueilla ja kohteissa pyritään säilyttämään rakennukset, rakenteet ja ympäristö mahdollisimman hyvin. Muutokset ja mahdollinen täydennysrakentaminen eivät saa olla ristiriidassa kulttuuriympäristön arvojen kanssa.

Uudenkylän, Toivonojan, Immilän ja Arrajoen maakunnallisesti merkittäviä kulttuurimaisema-alueita voidaan yhdessä kutsua nimellä Sylvöjärven kulttuurimaisema-alue. Uudenkylän osayleiskaavan laadinnassa 2009 alkaen korostuu Sylvöjärven kulttuurimaisema-alueen merkitys koko Nastolassa, maakunnassa ja valtakunnassa. Meille on annettu asuttavaksi aarre, mistä kannattaa pitää huolta kuten jo Uudenkylän kuudensadan vuoden ajan.

Mennyt maailma. Hautaanmäen vanha, jo umpeen kasvanut hiekkainen uimaranta sijaitsi tässä Hautaanrannanpuiston pohjoisosan niemekkeessä Uudenkylän ja Immilän maarekisterikylien rajalla. Sylvöjärvi päilyi peilityynenä silloinkin. Vastarannan peltotila on Kytö. Paikkaan laskeutuu Heinolantieltä yhä kärrypolku, ken sen metsän lomasta huomaa. Uusikylä Hautaanranta noin 1939 Marja Granqvist Kokoelma ja kuvatietoja Heikki Jarla.

Lydia ja Fridolf Jarlan nuorin tytär Marja Granqvist (o.s. Hamara) valokuvasi ahkerasti Uudessakylässä, tässä Sipilän (Vanhakartano) lasten uimaretkellä. Jarlan veljesten vanhempi Arno juoksee rannasta kuvaajaa kohti astelevan Heikin perään. Vesirajassa seisoo Rolf "Rolle" Hansson, Tampellan insinööri, Lydia Hamaran tuttava, Sipilän vakituinen kesävieras, kuten siihen aikaan oli tapana. Veneessä hämöttää vielä hahmo. Hiekkaranta oli parempi uimapaikka kuin nykyinen (ja silloinen) Uudenkylän uimaranta kunnalliskodin luona. Siihen laskettiin jätevedet suoraan. Isännät kävivät uittamassa hevosiaan, ja vieressä pyykkirannassa pestiin mattoja. Vesi oli tavattoman likaista. Vähän kuvan paikkaa edempänä nykyisen huvilan paikalla sijaitsi toinen hyvä uimaranta, siinä pienessä kalliolomassa kristallinkirkas vesi ja hiekkapohja. Nykyään käytössä on Hautaanmäen kalliojyrkänten juurella kivinen uimapaikka.

*Viite 2: Uudenkylän Kuninkaanharjulta avautuu Sylvöjärven kulttuurimaisema-alue.
Kertomus kotiseudusta. 2008.*

http://www.tieokas.fi/Kuninkaanharju_tekstit.pdf

http://www.tieokas.fi/Kuninkaanharju_kuvat.pdf

Viite 3:Kartanoiden Uusikylä on lintuparatiisi. 2009.

http://www.tieokas.fi/Uusikyyla_lintuparatiisi.pdf

Viite 4: Valokuvanäyttely "Sammalsiltakuvitelma". 2009.

Sylvöjärven Sammalsilta - Nastolan monimuotoisin kosteikkoalue Uudessakylässä.

<http://www.tieokas.fi/Sammalsiltakuvitelma.pdf>

©

Asiantuntijayritys Tieokas
Markku Sakari Meriluoto
Heinolantie 1237
FIN-16100 UUSIKYLÄ
GSM +358 45 651 9808
markku.meriluoto@tieokas.fi
www.tieokas.fi
Y-tunnus 1516503-5
Alv.rek.

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** **Kunta** - Tuntematon ▼

Toimipiste ▼

Selitys [Muokkaa selitystä](#)

Teemat [Kätkä teemojen visualisointi](#)

Paikka

Toivoin, että suunnitelmissa huomioitaisiin myös ammattiin opiskelevien suuri joukko Lahdessa ja Lahden seudulla. Opiskelijat ovat nuoria ja aikuisia. Esimerkiksi Svinhufvudin- ja Ståhlberginkadun sekä Vipusenkadun alueilla liikkuu tuhansia opiskelijoita päivittäin Koulutuskeskus Salpauksen oppimisympäristöissä. Myös he ovat tärkeä ja suuri kohderyhmä ja heidän kestäväää liikkumistaan kannattaisi suunnitelmallisesti edistää samalla tavoin kuin koululaisten ja työmatkalaisten.

Saapunut 1.8.2023 08:52

Liite Ei liitteitä
[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tuntematon ▼

Kiireellisyys Normaali ▼ **Määräpäivä** 2.8.2023

Lisäluokitus Ei arvoa ▼

Sijainnit
Ei sijaintia

Kartta

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
1.8.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyo

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** **Kunta** - **Tuntematon** ▼

Toimipiste ▼

Selitys [Muokkaa selitystä](#)

Teemat [Kätkä teemojen visualisointi](#)

Paikka **Aika**

Joutjoen loppupää mikä on muodostunut vuosikymmenten kuluessa Polttimon tehtaan varjossa täytyy säilyttää ennallaan. Siihen on muodostunut ihan omanlaisensa ekosysteemi kun alue on saanut olla melko rauhassa kun se on ollut niin pitkään aidattuna alueena. Sitä ei missään nimessä saa laittaa matalaksi ja kasvattaa vain iänikuista nurmea. **Kävelytiekin** mikä siihen on suunniteltu saisi kiertää alueen. Aikaisemmassa suunnitelmassa missä oli se tekoosaari jonka kautta kävelytie olisi mennyt pitäisi sisällyttää uusiinkin suunnitelmiin. **Joutjoen** suistoa ei saa pilata taas rahan tekemisen takia. **Talvella** alue on myös tärkeä vesilintujen talvehtimispaikka.

Sen voisi vaikka aidata ja siihen laittaa matalan näkötorнин. Sen ei tarvitsisi olla muutamaa metriä korkeampi kunhan olisi katettu jotta siellä olisi piilossa. Siitä saisi hyvin esteettömän bongauspaikan johon pääsee autollakin lähelle.

Saapunut 24.8.2023 13:08

Liite Ei liitteitä

[Lisää uusi liite](#)

Asiatus

Palautteen luonne

0 - Tuntematon ▼

Kiireellisyys

Normaali ▼ **Määräpäivä** 25.8.2023

Lisäluokitus

Ei arvoa ▼

Sijainnit

Ei sijaintia

Kartta

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
24.8.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyo

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** **Kunta** - Tuntematon

Toimipiste ▼

Selitys [Muokkaa selitystä](#)

Teemat [Kätkä](#)
[teemojen visualisointi](#)

Paikka
Vastustan luonnostanne, suunnitelmaanne ja mahdollista toteustustanne kevyeen-, ja raskaanliikenteen osalta Siperiantien ja Siperianhaaran alueella. Koiskalan vanha soratie on edelleen käytettävissä tarkoitukseen halutessanne. Lisäksi tehkää asiaan liittyvistä suunnitelmistanne helpommin löydettäviä ja parantakaa infon kulkua alueen asukkaille. Tämäkin luonnos/asia meinasi jäädä huomioimatta koska ette varmista että tieto näistä asioista ja niihin vaikuttamisen mahdollisuuksista tavoittaisi asiaa koskevia asukkaita. Suurimmalla osasta asukkaita ei todennäköisesti ole mitään hajua tämän hetkisestä toiminnastanne alueella. Hävetkää.

Saapunut 29.7.2023 17:04

Liite Ei liitteitä
[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tuntematon

Kiireellisyys Normaali **Määräpäivä** 30.7.2023

Lisäluokitus Ei arvoa

Sijainnit
Ei sijaintia

Lisätiedot

Kartta

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
29.7.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset

Lähetäjä: [REDACTED]
Lähetetty: torstai 31. elokuuta 2023 22.36
Vastaanottaja: Kirjaamo_Lahti
Aihe: Mieliipide re: asia no. 8726/2021
Liitteet: Lahden suuntatyö 2021-2015 mieliipide.docx

Ohessa lähettämme asiakohdassa mainitun mieliipiteen liittyen Lahden Suunta-työn luonnokseen.

Lahti 31.8.2023

[REDACTED]

Lahti 31.8.2023

Lahden kaupunki

Viite: Asianumero 8726/2021

Asia: Lahden suunta- työn 2021 -2025 luonnos; **Mielipide**

Lahden suunta-työn 2021-2025 luonnos (tavoitevuosi 2035) on laaja-alainen kokonaisuus.

Yhteensä yli 3000- sivuinen asiakirja haastaa lukijaa ymmärtämään kaavakarttojen yhtäaikaisen seuraamisen ja erityisesti vaikutusten arvioinnin, koska asiakirjoissa esiintyvät merkinnät vaihtelevat; uusia on tullut tilalle, ja joitakin merkintöjä on jätetty pois kokonaan. Kaikkia merkintöjä ei ole kartoissa selitetty, vaan lukija saa hakea ne tausta-aineistosta, jos onnistuu löytämään ne. Näin on mm. kiertotalousasiakirjojen kohdalla.

Uudenkylän osayleiskaavaa (Y204)ei ole sisällytetty Lahden suunta- työn kokonaisuuteen selkeällä tavalla kuten erillisenä kaavakarttana.

Kaupunkipolitiikan toimeenpanossa Lahden suunta-työn haasteeksi voi muodostua laajojen, yksityiskohtaisuuksiinkin menevien asiakokonaisuuksien yhteensovittaminen ja priorisoiminen Lahden jatkuvaa, kokonaisvaltaista ja kaupungin eri osien tasapuolista kasvua ja kehitystä vahvistavalla tavalla niin, että se on uskottavaa myös kaupungin asukkaille. Kestävä kaupunkipolitiikka parhaimmillaan ehkäisee alueiden eriarvoisuuden lisääntymistä ja epätasa-arvoa ja edistää kaupungin kasvua. Ympäristökaupunkina Lahdella on nyt erityinen tilaisuus win-win periaatteella vahvistaa ja toimeenpanna sekä toimiva että kaunis ympäristökaupunki, mikä kannustaa myös asukkaita työskentelemään ympäristön ja kaupungin parhaaksi.

Mielipiteemme seuraavista asiakokonaisuuksista:

AT-alue tulee korjata

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä Toivonojan rakennetun kulttuuriympäristön AT merkitä on liian kapea-alaisesti esitetty Sylvöjärven ranta-alueelle. Toivonojan pihapiiriin on historiallisesti aina kuulunut Toivonojantien molemmat puolet (ks Toivonojan kartanon historia).

Uudenkylän osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen v. 2018 Toivonojan rakennetun kulttuuriympäristön toiminnot ovat merkittävästi laajentuneet tien toiselle puolelle. Toivonojan toiminta-alueeseen kuuluu v. 1914 rakennettu viljakuivuri, joka toimii nyt museona, Toivonojan koko jätehuollon kokonaisuus kompostointialueineen, 1910- luvulta

oleva pohjalainen hirsitalo, Toivonojan kartanoon kuulunut Nokkilan kiinteistö Toivonojantie 391, joka korjattiin v 2021, sekä eläimet kyytöt, lampaat , peuratarha ja kaksi pyytarhaa.

V. 2023 saatiin valmiiksi Toivonojan yli 100- vuotiaan navetan (1919) restaurointi,samoin tallin (1914) korjaus.Puulajipuistoa on rakennettu ja hoidettu yli 10 vuotta sekä istutettu yli 100 lehmusta tien varteen ja kartanon ympäristöön. Toivonojan alueen rakennukset lämmitetään maalämmöllä (5 maalämpöpumppua).Aurinkoenergia on ollut käytössä useita vuosia, perinnemaisemaa hoidettu ja saostusaltaita rakennettu Sylvöjärven vedenlaadun ja luonnonniittyjen turvaamiseksi.

Ensi kesänä v. 2024 käynnistyy restauroidussa navetassa yleisölle suunnattua toimintaa.

Tämä yli 20 vuoden mittainen rakennetun kulttuuriympäristön rakentaminen ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen on työllistänyt Toivonojalla useita kymmeniä lahtelaisia yrityksiä ja työntekijöitä , tänä vuonna 9 pysyvää työpaikkaa.

AT – alue tulee korjata yleiskaavaan niin, että se sisältää edellä kuvatut toiminta-alueet. Useita kertoja päivässä kuljetaan jalkaisin ja/tai erilaisilla koneilla Toivonojan tien poikki.

Toivonojantien läpikulun rajoittaminen

Raskaan liikenteen kuten rekkojen ja muun moottoriajoliikenteen määrä Toivonojantiellä on lisääntynyt merkittävästi. Rakennetun kulttuuriympäristön toiminnan osalta Toivonojantien läpikulku raskailla ja muilla moottoriajoneuvoilla tulee kieltää liikenne- ja turvallisuussyistä sekä elinympäristön muuttumisen vuoksi. Uuteenkylään kaavoitetusta kiertotaloustoiminnasta johtuva raskas ajoneuvo- ja muu liikenne tulee kaavassa selkeästi ohjata pois Toivonojantieltä.

Toivonojan puro/kapea joen uoma on jääkauden aikana muodostunut. Puro pitää vähintäänkin sisällyttää maisema-alueeseen ja harkita suojeltavaksi.

Toivonojan rantaniittyjen merkinnän tarkistaminen. Luontoselvityksessä todettua ja kuvattua rantaniittyä ei ole Toivonojalla. ELY:n asiantuntija on muutama vuosi sitten selvittänyt alueen erilaiset biotoopit ja lisännyt ne tietokantaansa..

Uusikylä on Lahden kaupungin vanhinta aluetta, kulttuurimaisemaa. Tämä ja Salpausselän maisema-alueet tulee yhteensovittaa , jos maamassojen kierrätys- ja jalostustoimintaa käynnistyy. Tietoa asiasta on paljon vrt Nastolan kulttuuriympäristöselvitys. Uudenkylän osayleiskaavaan sisältyy runsaasti kulttuurimaisemia, joista yksi on Uusi kauramaan pelto (1:1636) Toivonojantien varressa. Hyvin hoidettu pelto tulee palauttaa Lahden yleiskaavaan MA- alueena.

Uusikylä ja kiertotalous

Yleiskaavaluonnoksen tekstissä todetaan useassa kohdassa, että Uudenkylän osayleiskaava (Y 204)/2018 säilyy voimassa. Näin ei ole kuitenkaan asia, vaan Uudenkylän osayleiskaavaan on tehty joukko muutoksia, kuten kierrätystalouden tukitoimintojen osoittaminen kaavassa Tästä ei ole mitään merkintää Uudenkylän osayleiskaavassa: maamassojen käsittely ja jalostustoiminta sekä väliavarastointi, Salpausselän harjulla.

Toiminnasta aiheutuva massiivisesti lisääntyvä raskas liikenne (useita satoja rekkoja /vrk) , pakokaasut, pöly, melu, värinä, lika ,roskat jne sekä näiden vaikutukset maisemaan, ihmisiin, Salpausselän luontoon ja Sylvöjärveen ja sen ranta-asukkaisiin tulee selvittää ja täsmentää. Kiertotalouselinkeinot on määritelty kaavassa liian lähelle asutusta ja kulttuurihistoriallista maisemaa.

Maamassojen käsittelyä ja välivarastointia ei tule käynnistää metsän keskelle, kyläasutuksen viereen Uudessakylässä, kuten yleiskaavaluonnoksessa A-1 on esitetty.

Maamassojen kierrätys - ja jatkojalostus- ja muuhun toimintaan osoitettu A-1 alue tulee poistaa kaavaluonnoksesta.

Lahdessa väestön kasvu on ollut ja on vaatimatonta. Turranmäen alueella on kaava. Tontteja ei ole kuitenkaan myyty. On epäeettiseltä käynnistää pientaloalueiden kylkeen, suoperäisen metsän keskelle maamassojen käsittelyä ja välivarastointia. EU- luontodirektiivi vaatii mm. soiden ennallistamista, koska pehmeät maa-alueet sitovat CO2 valtavia määriä.

Jukka Hupponen mainitsi ainoastaan yhden kerran alustuksessaan, että ” maaerät pitää käsitellä jossain ennen niiden loppusijoittamista”. **A-1 alue on liian lähellä asutusta** kaikkiin ilmansuuntiin, liian lähellä Sylvöjärveä (1 km) ja Sammalsuon luonnonsuojelualuetta. Maamassojen käsittelystä aiheutuvat pöly, värinä, melu ym haitat sekä raskas liikenne sekä pakokaasut aiheuttavat häiriötä ja haittaa sekä väestölle, nimenomaan, lapsiperheille, ranta-asukkaille, luonnolle ja eläimille. Ilman laatu heikkenee ja vesi moninkertaistaa äänet. Näiden vaikutusten kantama on 5 km/ 360 astetta, Sylvöjärven osalta vielä enemmän. Hupponen totesi myös, että on turvallisempaa kun liikennettä ei ole paljon.

A-1 alue on lisäksi MA alueiden, maisemallisesti merkittävien peltoalueiden vieressä. Se pilaa arvokkaan maiseman ja haittaa viljan kasvua ja alan elinkeinoa.

Se, että elää ja asuu n. 20 km päässä Lahden keskustasta ei saa tarkoittaa alueen huono-osaisuuden lisääntymistä. Päinvastoin, jotta ilmastontorjunnan kannalta esitetty kiertotaloustoiminta on uskottavaa, tulee asuin- ja elinympäristön viihtyisyyteen, toimivuuteen ja kauneuteen kiinnittää erityistä huomiota kulttuurihistoriallisessa Uudessakylässä Salpausselän harjulla niin, ettei sosiaaliset kustannukset ja muut haittavaikutukset lisäänty.

Vaadimme, että

+Toivonojan kartanon AT alue korjataan yleiskaavaan vastaamaan Toivonojan rakennetun kulttuuriympäristön toimintaa Toivonojantien molemmilla puolilla.

+Toivonojantien läpikulku kielletään moottoriajoneuvoliikenteeltä/Tonteille ajo sallittu ainoastaan tontin omistajille tai Toivonojan tien käyttö katkaistaan ulkopuoliselta liikenteeltä Toivonojan rakennetun kulttuuriympäristön alueen osalta. Kulku alueelle tapahtuu ainoastaan porttien kautta.

+Toivonojan puron tila selvitetään ja suojellaan

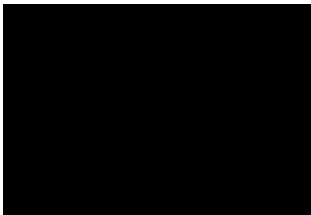
+Toivonojantien varrella oleva Uusi kauramaan peltoalue (1:1636) palautetaan MA peltoalueeksi

+ Sylvöjärven lainvoimainen rantakaava-alue (200 m) merkitään kaavaan samalla tavalla kuin muut Nastolan järvet (punainen ruudukko). Nyt kaavassa lukee, että rantakaavamerkintä ei ole merkitty lainkaan.

+ A-1 alue poistetaan yleiskaavaluonnoksesta

+Uudenkylän kulttuurimaisema ja vanhat asuinalueet yhteensovitetään kierrätystalouden elinkeinotoiminnan kanssa niin, että elinympäristö säilyy kauniina eikä kiertotaloustoiminnasta aiheudu häiriöitä ihmisille, eläimille , luonnolle, Salpausselän harjulle eikä vesistöille.

Kaunis kaupunki kannustaa sen asukkaita työskentelemään kaupungin ja sen ympäristön parhaaksi.

Puhelinkeskustelu 8.8.2023

████████████████████
Maria Silvast, Lahden kaupunki

Palaute koskien Lahden yleiskaava 2035 luonnosta /
Kulttuurimaisemaselvityksen luonnosta

- Toivonojan kartanoalue tulee olla mukana kulttuurimaisemalistauksissa. Kohde on mukana selvityksessä. Tarkistetaan aineisto.
- Toivonojan perinneyhteyden rajausta tulisi tarkistaa. ELY-keskus on käynyt tarkistamassa rajauksen muutama vuosi sitten. Silvast on yhteydessä ELY-keskukseen.
- Toivonojan linjaus tulee säilyttää ja sen kulttuuriarvot tunnistaa. Kirjataan Toivonojan kartanoalueen kohdekuvaukseen maininta ojan merkityksestä maisemassa.

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035**Tila** **Vastaanotettu** **Kunta** - **Tuntematon** ▼**Toimipiste** ▼**Selitys**[Muokkaa](#)[selitystä](#)[Kätkä](#)[teemojen](#)[visualisointi](#)**Teemat**

Henkilö Paikka Aika

Vastustava lausunto **Lahden** yleiskaavan **2035** (Y-205) luonnosta sekä kestävänkaupunkiliikkumisen ohjelman **2021–2025** luonnosta vastaan, tarkemmin **Uudenkylän** **Porosojanmäen** kiertotalousaluetta kohtaan.

Haluan tässä lausunnossa tuoda esiin vahvan vastustukseni Uudenkylän **Porosojanmäen** kiertotalousaluetta kohtaan, joka liittyy **Lahden** yleiskaavaan 2025 (Y-205). Alla olevat seikat osoittavat selkeästi, miksi suunnitelma ei ole toteuttamiskelpoinen nykyisellään ja miksi se aiheuttaisi merkittävää haittaa alueen elinkeinoille, kulttuuriperinnölle, ympäristölle ja turvallisuudelle.

Porosojanmäen alue on nykyisellään yhtenäistä maa- ja metsätalousaluetta, joka tukee alueen elinkeinoja ja paikallista taloutta. Tämän alueen muuttaminen tukitoiminta-alueeksi olisi suorastaan haitallista, sillä se vaarantaisi paikallisen maatalouden ja metsätalouden harjoittamisen. Tämä vaikuttaisi negatiivisesti elinkeinoihin ja alueen elämänlaatuun.

Historiallisen **Karhulan** tilan merkitys ei voi jäädä huomiotta. Tila on ollut pitkäaikainen osa alueen historiaa ja tilalla on kiinteä paikka alueen kulttuuriperinnössä 1600-luvulta lähtien. Tällä hetkellä tila on sukupolvenvaihdoksen kynnyksellä, ja yleiskaavaluonnoksen aiheuttama epävarmuus ja haitta vaarantavat tulevan sukupolven elinkeinon sekä suunnitellut mittavat investoinnit. Yleiskaavaluonnoksen tuoma epävarmuus ja tulevat haittavaikutukset horjuttavat tilan taloudellista perustaa aiheuttaen kohtuuttoman haitan.

Yleiskaavaluonnoksen soveltumattomuus tukitoiminta-alueeksi on täysin kiistatonta. Alue ei täytä suunnitellun käytön edellytyksiä ja kiertotalousselvityksessä määritellyt syyt eivät täyty miltään osin.

- Alueella ei ole asemakaavoitusta eikä riittävää saavutettavuutta tukitoiminnan tarpeisiin
- Ympäristössä ei ole suunniteltua rakentamista tai maankäytön muutoksia
- Alue ei ole rakentamaton teollisuustontti
- Alueen topografia ja luontaiset ominaisuudet eivät tue massakoordinaatiota tai massojen hyötykäyttöä mitenkään järkevällä tavalla
- Alue ei ole esirakentamista vaativa savikkokohde

Nykyinen **Hollolan** **Salpakankaan** jätekeskus pystyy tyydyttämään alueen tarpeet pitkälle tulevaisuuteen. Uuden tukitoiminta-alueen perustaminen olisi tarpeetonta ja ympäristön turhaa kuormittamista.

Itä-länsi suuntainen **valtatie 12** on jo aiemmin aiheuttanut haittaa alueen yhtenäiselle maa-, metsä- ja luontoalueelle ja Uudenkylän **Porosojanmäen** kiertotalousalue vain jatkaisi tätä haitallista trendiä. Uusi suunnitelma vaarantaisi entisestään luonnon ja ympäristön eheyden.

Alue on myös merkittävä riistanhoitoalue, ja riistanhoito on olennainen osa **valtatie 12** liikenteen turvallisuuden ylläpitämistä. Tämä näkökulma on otettava vakavasti huomioon suunnittelussa.

Viimeisenä seikkana huomioon otettavaa on se, että alueen vieressä

Kartta

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
31.8.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

sijaitsee Puolustusvoimien asevarikko. Suunniteltu tukitoiminta-alue tuskin on yhteensopiva Puolustusvoimien toiminnan kanssa ja aiheuttaa mahdollisesti turvallisuusriskin.

Kokonaisuudessaan Uudenkylän Porosojanmäen yleiskaavaluonnos ei ole järkevä eikä kestävä suunnitelma. Nykyisellään se aiheuttaisi merkittävää haittaa alueen elinkeinoille, ympäristölle ja turvallisuudelle. Toivon, että suunnittelua tarkastellaan uudelleen ottaen huomioon alueen moninaiset tarpeet ja säilyttäen sen arvokkaat elementit.

Porosojanmäen sekä muut Uudenkylän alueen (Uudenkylän Asemanseutu, Kuivannontie ja Turranmäki) kiertotalousalueet tulee poistaa kaikista kaavasunnitelmista pysyvästi.

Saapunut 31.8.2023 21:04

Liite Ei liitteitä
[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tuntematon

Kiireellisyys Normaali Määräpäivä 1.9.2023

Lisäluokitus Ei arvoa

Sijainnit

Ei sijaintia

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00.00/2021, Yleiskaavatyö

Valitse ensin toimenpide

Tallenna muutokset

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2035

Tila **Vastaanotettu** **Kunta** - Tuntematon

Toimipiste ▼

Selitys [Muokkaa selitystä](#)

Teemat [Kätkä](#)
[teemojen visualisointi](#)

Paikka Aika
Koiskala-Tiiranmäen kaavarunko – Alue on maakunnallisesti sekä kulttuurihistoriallisesti arvokasta maisema-alueita. Vastustan suunniteltua kaavarunkoa, tietä, asuinalueita ja lähivirkistysaluetta, jotka on suunniteltu perheemme tilan maille Koiskalan Siperiaan. Viljelyssä olevat peltomme sekä metsät jäisivät rakennusten ja tien alle tai olisivat lähivirkistysaluetta. Tila on ollut perheeni omistuksessa siitä lähtien kun isovanhempani tulivat evakkoina alueelle. Heille annettiin mahdollisuus asettaa Koiskalaan, silloisen kartanon omistajan myydessä vapaaehtoisella kaupalla tiloja Karjalasta tulille evakkoille. Tulevaisuudessa tila siirtyi lapsilleni.

Sanomattakin selvää, että alueen rakentamisella on suuri negatiivinen vaikutus kasvillisuuteen sekä eläimistöön. Tuhoaa monien eläimien asuinalueet, pesimisalueet. Alueella esiintyy paljon luonnonvaraisia eläimiä esim. hirviä, kauriita, kettuja, liito-oravat (alue kuusivaltaista sekametsää, vanhoja haapapuita), oravia, kurkia, harmaahaikarat, joutsenet, haarapääskyt, viita- ja rupisammakot ja lukuisat muut pikkulinnut unohtamatta varpusia ja jäniksiä, supikoiria.

Kasvillisuudesta mm. keväällä metsissä runsaasti kukkivat sini- ja valkokuokot, kielometsät, näsiä, taikinamarja, mustakonna-marja jne.

Suunniteltu asuinalue asfalttiteineen rikkoo meidän peltoalueitamme ja metsiä, pienentäen metsätaloustaloudessa sekä viljelyksessä olevia alueita, vaikuttaen näin toimeentuloomme. Alueelle asuinalueen ja teiden rakentaminen tuhoaisi luonnon omaa olemassa olevaa monimuotoisuutta ja kulttuurimaisemallisesti tärkeää aluetta

Saapunut 31.8.2023 18:31

Liite Ei liitteitä
[Lisää uusi liite](#)

Asiatunnus

Palautteen luonne 0 - Tuntematon

Kiireellisyys Normaali **Määräpäivä** 1.9.2023

Lisäluokitus Ei arvoa

Sijainnit
Ei sijaintia

Lisätiedot

Kartta

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
31.8.2023		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset